

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Statistické srovnání zapojení České republiky
do mezinárodní pomoci při mimořádných událostech
v letech 2019–2021**

Diplomová práce

**Statistical Comparison of the Involvement of the Czech Republic
in International Aid During Crisis in Years 2019-2021**

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Doc. Ing. Jozef SABOL, DrSc.

AUTOR PRÁCE
Bc. Ivana BOCZKOVÁ

PRAHA
2023

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Bolaticích, dne 10. 3. 2023

Ivana BOCZKOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu mé diplomové práce panu doc. Ing. Jozefu Sabolovi, DrSc. a konzultantce paní Mgr. Kristýně Holubové za jejich ochotu, čas a cenné rady, a také za to, jak se mi věnovali v průběhu zpracování mé diplomové práce. Poděkování směřuje také plk. Ing. Ivě Brejzové za vstřícnost a ochotu k zodpovězení mých dotazů.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá tématem zapojení České republiky do mezinárodní pomoci při mimořádných událostech v letech 2019–2021. Cílem práce je analýza a zhodnocení zapojení České republiky do mezinárodní spolupráce, a to jak na základě příslušných bilaterálních dohod, tak v rámci zapojení do mezinárodních a regionálních uskupení. Práce uvádí stěžejní pojmy a používanou terminologii související s tématem, analyzuje právní základ této spolupráce, její pravidla, principy, způsob financování a úlohu orgánů státní správy při zapojení do humanitární pomoci a do mezinárodních záchranných operací. Následně je v práci blíže popsána rovina bilaterální a multilaterální spolupráce při mimořádných událostech. Předmětem praktické části práce je srovnání dostupných statistik pomoci při mimořádných událostech z let 2019-2021.

KLÍČOVÁ SLOVA

mezinárodní pomoc * mimořádná událost * humanitární pomoc * bilaterální spolupráce * multilaterální spolupráce * Česká republika

ANNOTATION

The diploma thesis deals with the involvement of the Czech Republic in international aid during crisis in years 2019-2021. The aim of the thesis is the analysis and evaluation of the Czech Republic's involvement in international cooperation, both on the basis of relevant bilateral agreements and within the framework of involvement in international and regional groupings. The work introduces the key terms and terminology related to the topic, analyzes the legal basis of this cooperation, its rules, principles, method of financing and the role of state administration bodies in involvement in humanitarian aid and in the international emergency assistance. Subsequently, the thesis describes in more detail the level of bilateral and multilateral cooperation during crisis. The practical part of the work deals with the analysis of available statistics related to crisis in the years 2019-2021.

KEYWORDS

international aid * crisis * humanitarian aid * bilateral cooperation * multilateral cooperation * Czech Republic

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. POJMY A POUŽÍVANÁ TERMINOLOGIE V OBLASTI MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH.....	10
1.1. Mimořádná událost a krizová situace.....	10
1.2. Zahraniční pomoc při mimořádných událostech.....	11
2. PRÁVNÍ PŘEDPISY A KONCEPČNÍ DOKUMENTY UPRAVUJÍCÍ MEZINÁRODNÍ POMOC PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH.....	14
2.1. Základní právní předpisy.....	14
2.2. Bilaterální smlouvy.....	16
2.3. Multilaterální akty a dokumenty.....	17
2.4. Koncepční dokumenty v České republice.....	20
3. PRAVIDLA A PRINCIPY ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH.....	23
3.1. Zásady poskytování humanitární pomoci.....	23
3.2. Kritéria rozhodování o poskytnutí pomoci.....	24
3.3. Formy pomoci.....	25
3.4. Rozhodovací proces nasazení sil a prostředků.....	27
3.4.1. Prvotní informace.....	27
3.4.2. Vyhodnocení informace.....	28
3.4.3. Rozhodnutí.....	28
3.4.4. Aktivace sil a prostředků.....	28
3.4.5. Realizace.....	29
3.5. Finanční a hmotné zabezpečení.....	29
3.6. Úloha orgánů státní správy při poskytování mezinárodní pomoci při mimořádných událostech.....	31
3.6.1. Úloha Ministerstva zahraničních věcí České republiky.....	31
3.6.2. Úloha Ministerstva vnitra České republiky.....	32
3.6.3. Úloha Vlády České republiky.....	33
3.6.4. Úloha Správy státních hmotných rezerv.....	34
4. BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH.....	35
4.1. Rakouská republika.....	35
4.2. Slovenská republika.....	36
4.3. Polská republika.....	38
4.4. Spolková republika Německo.....	40
4.5. Memoranda o spolupráci s dalšími státy.....	42

4.6. Dílčí závěr bilaterální spolupráce	43
5. MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH	46
5.1. Evropská unie	46
5.1.1. Činnost Rady Evropské unie	47
5.1.2. Činnost Evropské komise	47
5.2. Organizace spojených národů	51
5.3. Severoatlantická aliance	54
5.4. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.....	56
5.5. Visegrádská skupina	58
5.6. Salcburské fórum	59
5.7. Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů	59
5.8. Dílčí závěr multilaterální spolupráce	60
6. STATISTICKÉ SROVNÁNÍ ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH V LETECH 2019-2021	62
6.1. Statistické srovnání finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu České republiky směřujících na humanitární pomoc v letech 2019-2021	64
6.2. Statistické srovnání okamžité pomoci při mimořádných událostech a Covidu-19 poskytované Českou republikou v letech 2019-2021	69
6.3. Statistické srovnání pomoci realizované na základě bilaterálních smluv uzavřených mezi Českou republikou a druhou smluvní stranou v letech 2019-2021	79
ZÁVĚR	86
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	88
Monografie.....	88
Právní předpisy v platném znění	89
Koncepční dokumenty	91
Internetové zdroje.....	92
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	104
SEZNAM OBRÁZKŮ	105
SEZNAM TABULEK.....	106
SEZNAM PŘÍLOH.....	107
PŘÍLOHY	108

ÚVOD

Po celém světě dochází ke vzniku nenadálých katastrof, které mohou být zapříčiněny činností člověka, nebo je jejich vznik podmíněn přírodními jevy. Vzhledem k rozsahu, jakého mohou dosáhnout, je velmi důležité nepodcenit proces prevence, přípravy, případné odezvy a obnovy. Adekvátní a včasná reakce, připravené mechanismy a disponibilní síly a prostředky jsou klíčové pro zvládnutí možné mimořádné události (dále jen MU) s co nejmenšími dopady. Předložená práce bude reflektovat zapojení ČR do mezinárodní pomoci při MU, jelikož nejen v posledních letech můžeme vyvodit důležitost realizace této pomoci. ČR je aktivním donátorem různých forem pomoci, pomáhá v jakýchkoliv situacích, ať už se jedná o požáry, zemětřesení, záplavy, technickou havárii, migrační vlnu, pandemii Covidu-19 nebo okamžitou pomoc při eskalaci konfliktu.

Cílem této diplomové práce je analýza a zhodnocení zapojení ČR do mezinárodní spolupráce při MU na úrovni bilaterální a multilaterální. Významným prvkem k pochopení této rozsáhlé problematiky bude komplexní objasnění celého procesu realizace státní pomoci, od právního základu, přes zásady, kritéria, formy, finanční a hmotné zabezpečení, až k samotnému procesu aktivace této pomoci a úlohu klíčových orgánů státní správy, bez jejichž schválení a proaktivního přístupu je následná pomoc nemyslitelná. Analyzováno bude zapojení ČR v rovině přeshraniční spolupráce při katastrofách, živelních pohromách nebo jiných MU realizované na základě bilaterálních smluv, které má ČR uzavřené se všemi sousedními státy, Francií a Maďarskem. Tématem bude také analýza multilaterální spolupráce při MU v rámci mezinárodních a regionálních uskupení.

V praktické části, která představuje klíčové zaměření práce, budou blíže rozebrána a statisticky srovnána dostupná data v čase, konkrétně v letech 2019-2021. Nejprve budou komparována data týkající se finančních prostředků vyčleněných v rámci státního rozpočtu ČR směřujících na humanitární pomoc. Dále bude porovnána realizovaná okamžitá pomoc při MU a při pandemii Covidu-19, která výrazně ovlivnila celkový koncept pomoci ČR v průběhu roku 2020. Posledním srovnávaným okruhem budou statistiky zobrazující počty

realizované pomoci na základě bilaterálních dohod o spolupráci a vzájemné pomoci při MU, katastrofách nebo velkých haváriích s našimi sousedními státy. Na základě uvedených dat dojde ke shrnutí toho, jak se ČR ve sledovaném období skutečně zapojovala do mezinárodní pomoci při MU. Bude odvozen určitý trend posledních let a zamýšleno bude také nad možným vývojem v následujících letech.

Při práci s relevantními primárními, sekundárními a terciárními zdroji bude použita metoda deskriptivní a analyticko-syntetická. Vyhledávání, shromažďování a porovnávání budou informace, které budou čerpány zejména z monografií, právních předpisů, koncepčních dokumentů, odborných periodik a z oficiálních stránek příslušných mezinárodních organizací, kompetentních ministerstev a Hasičského záchranného sboru ČR. Nalezené informace budou ověřeny prostřednictvím osobní konzultace s osobou odpovědnou za danou problematiku na Ministerstvu vnitra – generálním ředitelství hasičského záchranného sboru ČR.

1. POJMY A POUŽÍVANÁ TERMINOLOGIE V OBLASTI MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

První kapitola bude zaměřena na stěžejní pojmy související s tématem práce a na jejich terminologii. Svůj původ mají v právních předpisech, jiné jsou v podobných formulacích užívány v monografiích, skriptech nebo v terminologických slovnících.

1.1. Mimořádná událost a krizová situace

V českém právním řádu je MU definována v *zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému*, (dále jen IZS) jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Pro komplexnější pojetí, nejen ve smyslu zákona o IZS, se ale může jednat o jakékoliv narušení rovnovážného stavu, kdy jsou ohroženy životy, zdraví, majetek a životní prostředí i bez provádění záchranných a likvidačních prací. Za řešení těchto situací jsou odpovědné orgány státu a složky bezpečnostní systému, jejichž pověření vyplývá ze zvláštních právních předpisů. Pojem je často užíván i v jiných podobách, například jako katastrofa, havárie, nouzová situace, pohroma nebo mimořádná situace. Záchrannými pracemi rozumíme bezprostřední opatření, které vede k odvrácení a omezení rizik vzniklých v důsledku MU. Jedná se o rizika ohrožující životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Cílem záchranných prací je přerušování příčin vzniku MU. Likvidační práce jsou činností zaměřenou na odstranění následků MU. Na likvidační práce navazuje proces obnovy, který má za cíl stabilizovat dotčené území a uvést jej do původního nebo do přijatelného stavu.^{1 2}

Závažnou MU rozumíme takovou situaci, která velmi nepříznivě ovlivňuje život a majetek obyvatel nebo životní prostředí. Svým rozsahem přesahuje

¹ MV ČR. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-03] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx> str. 37, 40, 48, 96

² Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

území kraje a státu a pro její zvládnutí jsou obvykle zapotřebí také kapacity dalších států.³ Pokud situace není zvládnutelná běžnými silami a prostředky, činnostmi a nástroji, může přerůst v krizovou situaci, která vyžaduje vyhlášení krizového stavu. O krizovou situaci se jedná tehdy, je-li vyhlášen jeden z krizových stavů. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení*, tyto situace specifikuje na MU ve smyslu zákona č. 239/2000 Sb, o IZS, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí. V ČR může být při nevojenských situacích vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu, v případě vojenských událostí pak stav ohrožení státu nebo válečný stav.⁴ Civilní ochranu definujeme jako činnost a postup věcně příslušných orgánů, jiných orgánů, bezpečnostních složek, organizací a obyvatelstva při MU nebo krizové situaci s cílem minimalizovat negativní dopady a ochránit životy, zdraví, majetek a životní prostředí.⁵ Úkoly civilní ochrany jsou uvedeny v definici ochrany obyvatelstva, která se zabývá plněním úkolů civilní ochrany. Jedná se o varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření.^{6 7}

1.2. Zahraniční pomoc při mimořádných událostech

Zahraniční pomocí rozumíme přesun lidských sil, materiálních zdrojů, zkušeností, technických znalostí, financí nebo půjček do míst postižených katastrofou. Zahraniční pomoc je nejčastěji zabezpečována státy, vládními a nevládními organizacemi nebo soukromými donátory. Organizuje se nejen při náhlých přírodních a antropogenních událostech, ale také při dlouhodobých a přetrvávajících problémech.⁸ Mezinárodní pomocí rozumíme pomoc poskytovanou při realizaci mezinárodní záchranné operace, která je uskutečňovaná mechanismy Evropské unie (dále jen EU), Organizace spojených

³ MV ČR. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-03] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx> str. 99

⁴ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

⁵ Kolektiv autorů. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skriptá*. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

⁶ MV ČR. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-03] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>

⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

⁸ RIDDELL, R. C., *Does Foreign Aid Really Work?* Oxford University Press, 2007.

národů (dále jen OSN), jinou mezinárodní organizací nebo na základě uzavřené bilaterální smlouvy mezi ČR a dalším státem.⁹ Plnění humanitárních úkolů s cílem ochránit obyvatelstvo před nebezpečím, nepřátelskými akcemi nebo pohromami se snahou vytvořit podmínky pro jeho přežití definujeme jako civilní obranu.¹⁰ Činnosti, opatření a využívání lidských a materiálních zdrojů, které je organizováno zainteresovanými aktéry (státními i zahraničními) za účelem poskytnutí zahraniční pomoci obyvatelstvu postiženému MU definujeme jako humanitární pomoc. Pomoc může být poskytována také vnitrostátně, nejedná se tedy jen o pomoc směřující do zahraničí. Humanitární pomoc usiluje o co nejrychlejší a okamžité zamezení ztrát na životech, újmy na zdraví, zmírnění utrpení, obnovu základních životních podmínek, zmírnění následků MU a prevenci opakovaného vzniku události.^{11 12}

Humanitárními operacemi rozumíme činnosti směřující ke zmírnění lidského utrpení v místech postižených MU, kde odpovědné orgány státu nejsou schopny anebo nechtějí zabezpečit své obyvatelstvo. Jedná se o činnost určených sil a použití konkrétních prostředků státu k zajištění základních životních potřeb lidí během mimořádné situace.¹³ Dochází k poskytování základních prostředků za účelem naplnění jejich humanitárních potřeb. Ty jsou definovány jako základní potřeby a pomoc, které lidé při MU potřebují. Rychlým obstaráním se zajistí ochrana života, zdraví, základního živobytí a bezpečnost osob. Humanitární potřeby lidí v nouzi je nutné dobře odhadnout, aby jejich dodání splnilo stanovený účel a bylo tak efektivní.¹⁴

⁹ Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 7. března 2016 [online]. 2016 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_2016_13_Vytvoreni_odradu.pdf

¹⁰ Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatý v Ženevě dne 8. června 1977. Čl. 61.

¹¹ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

¹² RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4.

¹³ MV ČR. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-03] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>

¹⁴ KORECKI, Zbyšek, Monika CABICAROVÁ, Petr ROŽŇÁK a Samuel Antwi DARKWAH. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci*. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-244-0.

Stav, kdy v důsledku MU dochází k velkým ztrátám na životech, utrpení na zdraví, materiálním škodám a ke znečištění životního prostředí a situací jsou významně postiženy státní orgány i obyvatelstvo nazýváme humanitární katastrofou.¹⁵

¹⁵ PRINCOVÁ, Květoslava. *Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování* Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012. ISBN 978-80-87623-04-6.

2. PRÁVNÍ PŘEDPISY A KONCEPČNÍ DOKUMENTY UPRAVUJÍCÍ MEZINÁRODNÍ POMOC PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

Následující kapitola se bude zabývat právními předpisy, dohodami a koncepcemi, které jsou důležitými prostředky umožňujícími existenci zahraniční pomoci při MU, a prostřednictvím kterých je možné tuto pomoc poskytovat. Jednotlivé podkapitoly budou shrnovat základní právní předpisy, bilaterální dohody, multilaterální akty a dokumenty, a na závěr koncepční dokumenty sjednané v ČR.

2.1. Základní právní předpisy

ČR se zahraniční humanitární pomoci věnuje dlouhodobě, i proto je tato pomoc součástí hlavních bezpečnostních zájmů naší země a celého konceptu zahraniční politiky.¹⁶ Z tohoto důvodu se tato problematika promítá do řady zákonných a podzákonných právních předpisů. Podle informací od Ministerstva vnitra – generálního ředitelství hasičského záchranného sboru ČR (dále jen MV-GŘ HZS ČR) se jejich aktualizace v následujících letech neplánuje a jsou pro zajištění pomoci dostatečné. Základní podmínky, které umožňují poskytování humanitární pomoci do zahraničí, jsou upraveny v *zákoně č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí*. Zákon se zaměřuje na pomoc, která je hrazená ze státního rozpočtu a stanovuje působnost Ministerstva zahraničních věcí České republiky (dále jen MZV ČR), Ministerstva vnitra České republiky (dále jen MV ČR), Správy státních hmotných rezerv (dále jen SSHR) a zřizuje Českou rozvojovou agenturu jako organizační složku státu odpovědnou za zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí.¹⁷

Konkrétní pravidla, formy pomoci, příprava záchranných jednotek, finanční a hmotné zabezpečení umožňující poskytování pomoci do zahraničí upravuje *nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování*

¹⁶ MZV ČR. *Koncepce zahraniční politiky České republiky* [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1565920/Koncepce_zahranicni_politiky_CR.pdf

¹⁷ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

*do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.*¹⁸

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému popisuje složky IZS, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, a také práva a povinnosti obyvatelstva před a při MU, při opatřeních ochrany obyvatelstva nebo po dobu vyhlášení některého z krizových stavů. S ohledem na zahraniční pomoc zákon stanovuje povinnosti MV ČR při organizaci záchranné a materiální pomoci ve spolupráci s MZV ČR, Ministerstvem zdravotnictví ČR, složkami IZS a dalšími ústředními správními úřady (dále jen ÚSÚ).¹⁹ Prováděcím právním předpisem k zákonu o IZS je *vyhláška MV ČR č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS*. Ta právně zakotvuje, že lze využít zahraniční pomoc při MU na našem území při zvláštním stupni poplachu.²⁰

Dalším předpisem umožňujícím mezistátní pomoc je *zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*, který umožňuje MV ČR uvolnit jednotky požární ochrany a věcné prostředky požární ochrany.²¹ Spolupráci hasičského záchranného sboru ČR (dále jen HZS ČR) s mezinárodními organizacemi umožňuje *zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru ČR*. Zákon stanoví, že bližší podmínky možné spolupráce lze upravit v rámci mezinárodních smluv a v písemných ujednáních, které nejsou považovány za mezinárodní smlouvy. HZS ČR ve spolupráci s MZV ČR odpovídá za příjem humanitární pomoci poskytované do ČR ze zahraničí.²²

Rozhodnutí o vyslání ozbrojených sil ČR na území jiného státu za účelem účasti na záchranných pracích při živelních, průmyslových a ekologických haváriích spadá do pravomocí Vlády ČR. Pobyt je možný nejdéle po dobu 60 dnů,

¹⁸ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

¹⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

²⁰ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS

²¹ Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

²² Zákon č. 320/2015 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů

a to podle *ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR*. Vláda ČR rozhoduje také v takovém případě, že mají ozbrojené síly cizího státu pobývat na našem území.²³ Pravomoc a působnost státních orgánů, orgánů územní samosprávy a práva a povinnosti fyzických osob a právnických osob při přípravě a realizaci opatření při nevojenských krizových stavech shrnuje *zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení*.²⁴

Mezi další právní předpisy a na ně navazující dokumenty, které s poskytováním mezinárodní pomoci při MU souvisí, lze dále zařadit tyto:

- *zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek,*
- *zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách,*
- *zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,*
- *usnesení vlády,*
- *usnesení bezpečnostní rady státu,*
- *pokyny generálního ředitele HZS ČR.*

2.2. Bilaterální smlouvy

Pro co nejúčinnější a nejrychlejší kooperaci při MU má ČR se všemi sousedními státy, s Francií a Maďarskem uzavřeny mezivládní dvoustranné dohody o spolupráci zaměřující se na pomoc při MU, katastrofách nebo velkých haváriích. Níže v tabulce jsou uvedeny všechny platné smlouvy, které byly uzavřeny a vyhlášeny ve sbírce mezinárodních smluv. Konkrétní obsah těchto smluv a význam této spolupráce bude upřesněn v kapitole 4.

²³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

²⁴ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Tabulka č. 1: Bilaterální smlouvy o spolupráci.²⁵ Zpracování: vlastní

STÁT	DATUM PODPISU	NÁZEV	JAZYK
Slovensko	23.11.1998	Smlouva mezi ČR a Slovenskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při MU	český jazyk, slovenský jazyk
Rakousko	14.12.1998	Smlouva mezi ČR a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích	český jazyk, německý jazyk
Maďarsko	17.06.1999	Smlouva mezi ČR a Maďarskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách a závažných haváriích	český jazyk, maďarský jazyk
Polsko	08.06.2000	Smlouva mezi ČR a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných MU	český jazyk, polský jazyk
Německo	19.09.2002	Smlouva mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích	český jazyk, německý jazyk
Francie	16.12.2010	Smlouva mezi ČR a Francouzskou republikou o spolupráci v oblasti ochrany obyvatelstva, prevence a řešení mimořádných situací	český jazyk, francouzský jazyk

2.3. Multilaterální akty a dokumenty

ČR je také smluvní stranou multilaterálních dohod, ve kterých se zavazuje k poskytování pomoci, ke spolupráci a k realizaci nástrojů, které jsou v rámci některých mezinárodních organizací nastaveny. V Ústavě ČR je stanoveno, že ČR je povinna dodržovat závazky, které z mezinárodního práva vyplývají, a také že uzavřené mezinárodní smlouvy mají aplikační přednost před zákonem.

²⁵ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

To platí jak u smluv bilaterálních, tak i u multilaterálních.²⁶ Konkrétní příklady realizace níže uvedených smluv a dokumentů budou uvedeny v kapitole 5. Základním rámcem pro spolupráci sousedních států v Evropě a udržování přátelských vztahů je *Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady* uzavřená v rámci Rady Evropy. Ratifikačním procesem v ČR prošla v roce 1999 a 21. 3. 2000 vstoupila v platnost. Smlouva je standardem, ze kterého vycházejí další přeshraniční bilaterální ujednání.²⁷

Pravomoci EU o poskytování pomoci a civilní ochraně jsou zakotveny v primárních pramenech EU, ale i v dalších unijních dokumentech. Podle *článku 21 odstavec 2 písmeno g) Smlouvy o EU* se zavazuje k pomoci lidem, zemím i regionům, které čelí přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám. Právním základem k operacím humanitární pomoci je *článek 214 Smlouvy o fungování EU*, pro civilní ochranu je relevantní *článek 196* zaměřující se na podporu posilování vzájemné spolupráce před naturogenními i antropogenními katastrofami. Cíle, pravidla, postupy a zásady poskytování humanitární pomoci jsou upraveny *Nařízením Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci*. Za nejdůležitější a zásadní akt v oblasti civilní ochrany lze považovat *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie* (dále jen UCPM, z anglického Union Civil Protection Mechanism), kterým byl UCPM vytvořen. Často dochází k jeho aktualizaci a ke stálému vylepšování pomoci.²⁸ Základní politický rámec k rozšiřování humanitární pomoci a k dalšímu posílení spolupráce při jejím poskytování je *Evropský konsenzus o humanitární pomoci*, který je pouze strategickým rámcem dalšího možného rozvoje.²⁹ Návrhy

²⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²⁷ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 94/2000 Sb. m. s., o přijetí Evropské rámcové úmluvy o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady

²⁸ Humanitární pomoc a civilní ochrana [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/humanitarian_aid.html?locale=cs&root_default=SUM_1_CODED_%3D04

²⁹ Evropský konsenzus o humanitární pomoci [online]. 2016 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:ah0009>

nových iniciativ Evropské komise s cílem zohlednit rostoucí humanitární potřeby jsou předmětem *Sdělení o humanitární činnosti EU z března 2021*.³⁰

Členské státy OSN se k součinnosti při řešení mezinárodních problémů, včetně problémů humanitárních, zavázaly podepsáním *Charty Spojených národů* sjednanou 26. června 1945, která je zakládajícím statutem této organizace.³¹ Mandáty Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí, Stálého výboru pro interní agentury pod záštitou OSN a nouzového koordinátora pomoci, o nichž bude blíže pojednáno v kapitole 5.2., vznikly na základě rezoluce Valného shromáždění: *General Assembly resolution 46/182* v prosinci roku 1991.³² Mezinárodní zapojení týmů vyhledávání a záchrany v urbanizovaných oblastech (dále jen USAR, z anglického Urban Search and Rescue) a mandát pro Mezinárodní poradní skupinu pro vyhledávací a záchranné práce je předmětem rezoluce Valného shromáždění: *General Assembly resolution 57/150* z prosince 2002.³³ Strategickým dokumentem pro oblast snižování rizik katastrof pod hlavičkou OSN je dokument, nazvaný jako *Sendaiský rámeček ke snižování rizika katastrof 2015-2030*.³⁴ Dokument klade za cíl zdůraznit odpovědnost nejen vlád a mezinárodních organizací, ale také každého z obyvatel za zmírnění rizik MU a jejich negativních dopadů.³⁵

Povinnost zajišťovat odolnost, a to zejména vojenskou, ale i nevojenskou ve smyslu civilní nouzové připravenosti, vyplývá pro všechny členské státy Severoatlantické aliance (dále jen NATO) ze *článku 3. Washingtonské smlouvy*.³⁶ Důležitost konceptu národní i kolektivní odolnosti, i pro hrozby

³⁰ Humanitární činnost EU [online]. 2021 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:4528649>

³¹ United Nations Charter, Chapter I: Purposes and Principles [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-1>

³² History of OCHA [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/about-ocha/history-ocha>

³³ United Nations General Assembly resolution [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.insarag.org/about/ga-resolution/>

³⁴ Úloha OSN v této oblasti je předmětem kapitoly 5.2.

³⁵ Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/public/44/b6/aa/1414005_1283609_Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015_2030.pdf

³⁶ Severoatlantická aliance [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/severoatlanticka-aliance.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

způsobené například změnou klimatu, nebo důležitost krizového řízení a prevence, NATO vyzdvihuje ve své Strategické koncepci z roku 2022.³⁷

Důležitost spolupráce států v oblasti snižování rizik v rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen OBSE) byla uznána uzavřením *Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě* v Helsinkách již v roce 1975. Pro vyslovení mandátu OBSE v Evropě v oblasti připravenosti na zvládání katastrof a klimatických změn byly přijaty další politické závazky, například *Strategický dokument OBSE pro ekonomickou a environmentální dimenzi* z roku 2003, *Madridská deklarace o životním prostředí a bezpečnosti* z roku 2007, *rozhodnutí Basilejské ministerské rady o posílení snižování rizika katastrof* z roku 2014, *rozhodnutí o posílení spolupráce při řešení výzev způsobených změnou klimatu* z roku 2021.³⁸ Mezi další multilaterální akty, díky kterým ČR může participovat na regionální spolupráci s dalšími státy v oblasti mezinárodní spolupráce řadíme *deklaraci zakládající Visegrádskou skupinu* (dále jen V4) z roku 1991 nebo *Salcburskou deklaraci* z roku 2001 ustanovující vznik Salcburského fóra (dále jen SF). Mezi další dokumenty podporující spolupráci v rámci SF patří *Agenda Salcburského fóra 2030* a další společná prohlášení vypracovaná v návaznosti na mezinárodní ministerské konference SF.³⁹ V rámci V4 je společná vůle k další spolupráci potvrzována společnými prohlášeními nebo jinými deklaracemi.⁴⁰

2.4. Koncepční dokumenty v České republice

Bezpečnostní strategie ČR z roku 2015 představuje základní vládní dokument v oblasti bezpečnostní politiky, který obsahuje hlavní zájmy, ambice, nástroje a základní hodnoty ČR s účelem zachovat celkovou bezpečnost této země. Podle tohoto dokumentu je pro ČR strategické být součástí distribuce humanitární pomoci, jelikož tato aktivita významně posiluje bezpečnost a stabilitu

³⁷ NATO 2022 strategic concept [online]. 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf

³⁸ Disaster Risk Reduction [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/disaster-risk-reduction>

Climate Change [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/446296>

³⁹ Facts & Figures [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: http://www.salzburgforum.org/Who_are_we/Facts_and_Figures.html

⁴⁰ Official Statements and Communiqués [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements>

na regionální i globální úrovni. Součástí strategie prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb se ČR přihlašuje k poskytování humanitární pomoci a k vysílání záchranářských týmů v rámci mezinárodní spolupráce a podílí se tak na zamezení ztrátám na životech, újmě na zdraví a o obnovení základních životních potřeb. Za tímto účelem se aktivně zapojuje do UCPM a spolupracuje se Střediskem pro koordinaci odezvy na MU EU (dále jen ERCC, z anglického Emergency Response Coordination Centre), a také s Euroatlantickým koordinačním střediskem pro řešení MU NATO.⁴¹ Tuto spolupráci ČR potvrzuje a vyzdvihuje také v dalším základním dokumentu nazvaným *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*.⁴²

Koncepce zahraniční politiky České republiky z roku 2015 je shrnujícím dokumentem, který zohledňuje zahraniční a politické zájmy ČR a stanovuje hlavní rámec této činnosti. V tomto dokumentu se ČR přihlašuje k poskytování humanitární pomoci a ke spolupráci s dalšími klíčovými aktéry na mezinárodním poli. Za tímto účelem každý rok vydává roční *Operační strategii* (dnes již nazvanou jako Strategie humanitární pomoci, viz dále). ČR se zde také zavázala k naplňování globálního rámce pro prevenci katastrof a zvyšování odolnosti ke zvládnutí jakýchkoliv MU.⁴³ K podpoře humanitární spolupráce a další spolupráci se zahraničními státy se vláda Petra Fialy přihlásila v *Programovém prohlášení vlády ČR* z ledna 2022.⁴⁴

Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030 je dokumentem, který se znovu hlásí k naplňování globálních cílů rozvojové spolupráce a humanitární pomoci s ohledem na směřování naší zahraniční politiky. Strategie obsahuje hlavní cíle, principy a priority pro realizaci této

⁴¹ MZV ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. 2015 [cit. 2022-09-16]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf> body 1, 2, 42, 53, 83, 84

⁴² MV ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030* [online]. 2021 [cit. 2022-09-16]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2025-s-vyhledem-do-roku-2030?typ=download> kapitola 4.1

⁴³ MZV ČR. *Koncepce zahraniční politiky České republiky* [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1565920/Koncepce_zahranicni_politiky_CR.pdf

⁴⁴ Programové prohlášení vlády České republiky [online]. 2022 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>

pomoci a způsoby její realizace. ČR se zde zavazuje k prosazování svých priorit v rámci mezinárodních uskupení.⁴⁵

Rozdělení finančních prostředků na rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc na následující kalendářní rok se střednědobým výhledem na další dva roky upravuje dokument nazvaný *Plán zahraniční rozvojové spolupráce*. Dokument stanovuje celkový objem finančních prostředků, které budou vyčleněny ze státního rozpočtu pro příslušný kalendářní rok, střednědobý výhled obsahuje pouze přibližné rozvržení financování.⁴⁶ Dokumentem, který formuluje hlavní cíle, tematické priority a geografické zaměření ČR je *Strategie humanitární pomoci* (dříve operační strategie humanitární pomoci), která se zpracovává na každý rok a k jejímuž zpracování se ČR přihlásila v *Koncepci zahraniční politiky*. Dokument stanovuje kritéria pro rozhodování o humanitární pomoci na následující kalendářní rok, a to vzhledem ke globálním potřebám této pomoci, a také s ohledem na uzavřené mezinárodní závazky, které musí ČR plnit. Strategie obsahuje také přehled realizované humanitární pomoci v gesci MZV ČR v minulém roce. V půlce kalendářního roku se vydává *Střednědobé vyhodnocení humanitární strategie*, které shrnuje dosavadní plnění a které uvádí také další náměty do konce roku.⁴⁷

⁴⁵ MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

⁴⁶ Plán ZRS ČR na rok 2022. <https://www.mzv.cz/> [online]. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/rocni_plany/plan_zrs_cr_na_rok_2022.html

⁴⁷ Strategie humanitární pomoci z předešlých let jsou dostupné na tomto odkazu: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/index.html

3. PRAVIDLA A PRINCIPY ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

Zapojení ČR do mezinárodní a humanitární pomoci má za svůj hlavní a primární cíl záchranu lidských životů, zdraví a lidské důstojnosti. Realizovaná pomoc usiluje o omezení lidského utrpení při závažných MU. Smyslem tohoto zapojení je také snižování zranitelnosti a budování větší odolnosti vůči rizikům a možným dopadům MU. Poskytování humanitární pomoci se řídí *Zásadami dobrého humanitárního dárcovství*, které požadují dodržování principů lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti (viz dále kapitola 3.1).⁴⁸ Okamžitou pomoc poskytuje ČR v případě naléhavých katastrof nebo do míst konfliktů. Pomoc taktéž směřuje i do křehkých zemí setrvávajících v dlouhodobé humanitární nouzi. Při realizaci pomoci ČR spolupracuje s dalšími humanitárními aktéry na úrovni místní, nevládní a mezinárodní. Spolu s nimi vyhodnocuje skutečné potřeby i rizika, financování a koordinaci pomoci. Důležitým faktorem řízení pomoci je návaznost jednotlivých fází okamžité pomoci s ohledem na dlouhodobou zahraniční rozvojovou spolupráci. Ta pro ČR představuje prioritu v poskytování humanitárních potřeb. Zvláštní pozornost je věnována státům, se kterými má ČR uzavřené dvoustranné programy spolupráce.⁴⁹ V návaznosti na předchozí kapitolu zabývající se právními předpisy, dohodami a koncepčními dokumenty se nyní práce zaměří na pravidla a principy, kterými se ČR při zapojování do mezinárodní pomoci řídí, a které z těchto dokumentů přímo vyplývají.

3.1. Zásady poskytování humanitární pomoci

Na základě iniciativy švédské vlády byla v roce 2003 svolána schůzka k projednání tématu dobrého humanitárního dárcovství. Výsledkem této schůzky

⁴⁸ 24 Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship. [online]. [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practice-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html>

⁴⁹ Pro období let 2018-2030 byly pro ČR stanoveny tyto prioritní země zahraniční rozvojové spolupráce: Bosna a Hercegovina, Etiopie, Gruzie, Kambodža, Moldavsko, Zambie viz: MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

se stal soubor nazvaný jako *Zásady a dobrá praxe humanitárního dárcovství* (z anglického Principles and Good Practice of Humanitarian-Donorship), který obsahoval 23 principů dobrého dárcovství. 24. princip byl přijat až na zasedání v roce 2018. Prvního zasedání se účastnili zástupci vlád šestnácti států, Evropské komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Mezinárodního červeného kříže, nevládních organizací a také akademiků. ČR se k deklaraci připojila v roce 2006 a těmito zásadami se také řídí.⁵⁰ Schválených 24 principů představuje osvědčený postup vedení oficiální humanitární pomoci a vede dárce k větší odpovědnosti vůči příjemcům pomoci. Ze souboru vyplývají čtyři hlavní zásady, podle kterých mají být humanitární akce a poskytování pomoci vedeny. *Zásada lidskosti* stanovuje, že primárním účelem pomoci je vždy a všude zejména záchrana lidských životů a zmírnění lidského utrpení. *Zásada nestrannosti* vyjadřuje to, že pomoc se poskytuje na základě potřeby bez jakékoliv diskriminace mezi dotčeným obyvatelstvem. Na základě *zásady neutrality* je nemožné, aby humanitární akce zvýhodňovala jednu stranu. Tato zásada se týká zejména ozbrojených konfliktů nebo jiných vnitrostátních nebo mezistátních sporů. Poslední, avšak neméně důležitou, je *zásada nezávislosti*. Ta požaduje autonomii od ekonomických, vojenských nebo jiných cílů, které by dárce mohli při realizaci pomoci mít.⁵¹

3.2. Kritéria rozhodování o poskytnutí pomoci

Objem prostředků, kterými ČR disponuje a které mohou být vyčleněny na humanitární pomoc, je velmi omezený. Poptávka po humanitárních potřebách vysoce převyšuje možnosti rozpočtu i kapacit určených k poskytování pomoci. Humanitární odezvu ČR je proto třeba správně rozhodnout s ohledem na naše možnosti. Při poskytování bilaterální i multilaterální pomoci ČR zohlední zejména následující kritéria, která vyplývají ze strategického rámce i dlouhodobých cílů

⁵⁰ Deklarace dobrého humanitárního dárcovství. <https://www.mzv.cz/> [online]. 2013 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/deklarace_dobreho_humanitarniho.html

⁵¹ 24 Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship. [online]. [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practice-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html>

humanitární pomoci ČR.⁵² Prvním z kritérií je *potřeba*. Z tohoto hlediska ČR zvažuje, jestli existuje skutečná potřeba pomoci, a to zohledněním rozsahu konkrétní MU, možných dopadů neposkytnutí pomoci, vlastních kapacit zasaženého státu nebo projevení zájmu o pomoc. Mezi druhé kritérium se řadí *účelnost realizace a její přínos*. Pomoc musí odpovídat dlouhodobým prioritám ČR a jejím schopnostem dodat kvalitní a účelnou pomoc. Rozhodujícím může být také i přítomnost osvědčených složek v místě MU, předchozí zkušenosti s nimi a pravděpodobné dosažení kvality a účelnosti. Dalším kritériem je určitá *možnost integrovaného, sjednoceného a návazného řešení pomoci*. Prioritně ČR poskytuje pomoc státům, se kterými má uzavřené bilaterální a multilaterální dohody nebo jiné dlouhodobě podporující programy humanitární pomoci a zahraniční rozvojové spolupráce. To umožňuje lepší návaznost, celkovou komplexnost pomoci a budování dlouhodobých partnerství při vzájemné pomoci. Řadí se sem i *konkrétní okolnosti*, které by mohly být překážkou k uskutečnění pomoci. Svou roli hraje například to, jak daný stát respektuje lidská práva a jiné mezinárodní závazky, zda dodržuje zásady humanitární pomoci, jestli se snaží o snižování rizika katastrof a jestli se aktivně zapojuje do problematiky ochrany životního prostředí.⁵³ Tato kritéria se uplatní zejména v tom případě, kdy ČR nemá s druhým státem uzavřenou mezinárodní smlouvu upravující mechanismy vzájemné pomoci.

3.3. Formy pomoci

Formy, kterými se ČR do mezinárodní pomoci zapojuje, mají různou podobu. V českém právním řádu je toto zapojení rozděleno do čtyř základních forem, které jsou následující: vyslání záchranné jednotky, vyslání odborníků, poskytnutí odborných informací nebo poskytnutí humanitární pomoci.⁵⁴ Obvykle se může jednat také o kombinaci těchto forem. MZV ČR shrnuje toto rozdělení

⁵² MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

⁵³ MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

⁵⁴ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva

do tří forem nazvaných jako pomoc finanční, pomoc materiální a pomoc expertní. To, jakou formou se ČR do mezinárodní pomoci zapojí, ovlivňuje charakter a rozsah MU, nebo také teritoriální vzdálenost místa katastrofy.⁵⁵ Konkrétní forma musí být také stanovena s ohledem na její účelnost, hospodárnost, efektivitu a finanční zátěž pomoci.⁵⁶

Materiální pomoci rozumíme poskytnutí konkrétního materiálního daru, který je od dané země požadován. ČR požadavek zvažuje a o jejím poskytnutí rozhodne MV ČR ve spolupráci s MZV ČR.⁵⁷ Tyto prostředky slouží zejména při okamžité pomoci, stabilizaci a obnově. Při poskytování ČR spolupracuje s MV-GŘ HZS ČR, SSHR, firmami, oborovými asociacemi nebo s neziskovými organizacemi.⁵⁸ MZV ČR ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR rozhoduje o poskytnutí *finanční zahraniční pomoci*.⁵⁹ Formy finanční pomoci mohou být následující: peněžní dar mezinárodní organizaci, granty nevládním organizacím a institucím působících v místě MU, peněžní dary zdravotnickým a sociálním zařízením, dotace českým i zahraničním humanitárním neziskovým organizacím nebo odeslání peněžního daru na konkrétní bankovní konto postiženého státu.⁶⁰

Pro případ potřeby vyslání *záchranné pomoci* má ČR připravené speciální odřady, které se skládají tak, aby byly schopny konat potřebné činnosti v místě MU. Vysílání jsou příslušníci zejména HZS ČR, ale také kynologové, zdravotníci, záchranáři, různí specialisté nebo také příslušníci Policie ČR. V ČR jsou sestavovány následující odřady: vyhledávací a záchranný, požární,

⁵⁵ Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. <https://www.hzscr.cz/> [online]. 2012 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx>

⁵⁶ MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

⁵⁷ Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. <https://www.hzscr.cz/> [online]. 2012 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx>

⁵⁸ MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

⁵⁹ Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. <https://www.hzscr.cz/> [online]. 2012 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx>

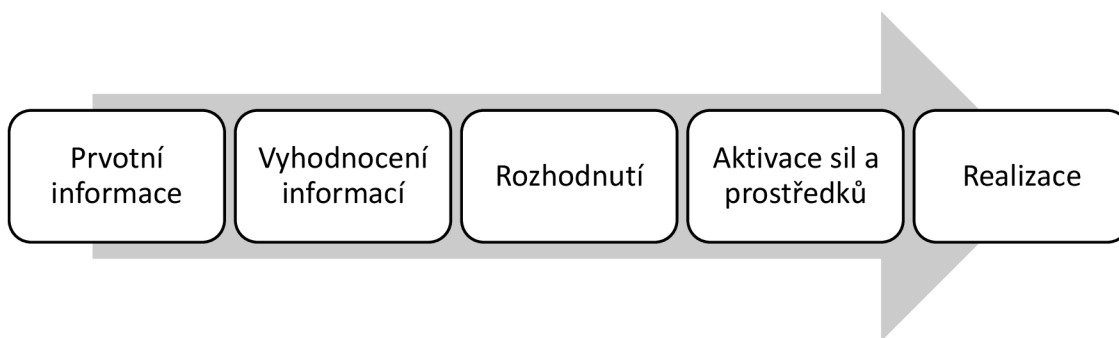
⁶⁰ MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

povodňový, chemický a ekologický, speciální a moduly civilní ochrany.⁶¹ Úkoly jednotlivých odřadů jsou uvedeny v příloze č. 1 a úkoly modulů civilní ochrany v příloze č. 2. Zásady pro vytvoření těchto odřadů jsou stanoveny pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 13 ze dne 7. 3. 2016.⁶² *Poradenskou pomocí* rozumíme vyslání specialistů a odborníků nebo poskytnutí odborných informací, které zamezí ztrátám na životech, zdraví, majetku a životním prostředí.⁶³

3.4. Rozhodovací proces nasazení sil a prostředků

Obecně lze proces rozhodování o vyslání pomoci prostřednictvím sil a prostředků shrnout do následujících kroků.

Obrázek č. 1: Rozhodovací proces nasazení sil a prostředků. Zpracování: vlastní.

3.4.1. Prvotní informace

Přijetí prvotní informace probíhá nejčastěji jedním z následujících dvou způsobů. V případě prvního způsobu dostane MV ČR, MZV ČR nebo jiný ÚSÚ informaci o tom, že v zahraničí došlo k závažné MU. Tu obdrží na základě mezinárodní smlouvy od mezinárodní organizace (mechanismy pro oznamování MU například od EU, OSN, NATO) nebo od jiného zahraničního orgánu (například zastupitelského úřadu). Druhým způsobem je vyslání konkrétní žádosti postiženého státu mezinárodní organizaci, která odešle požadavek

⁶¹ Mezinárodní záchranné operace: způsoby poskytované pomoci do zahraničí. [online]. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-zachranne-operace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

⁶² Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 7. března 2016 [online]. 2016 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_2016_13_Vytvoreni_odradu.pdf

⁶³ Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. <https://www.hzscr.cz/> [online]. 2012 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx>

do kontaktního místa příslušného státu. V ČR plní funkci kontaktního místa Národní operační a informační středisko MV-GŘ HZS ČR.

3.4.2. Vyhodnocení informace

Obdržené informace mezi sebou zhodnotí příslušné státní orgány, které je zkonzultují a vyhodnotí, jestli je ČR schopna poskytnout požadovanou pomoc. Do konzultací je zapojeno hlavně MV ČR a MZV ČR, podle potřeby také další ministerstva nebo ÚSÚ. Připraví se technické zabezpečení pomoci a předběžně se informují potřebné síly a prostředky (například některý ze speciálních odřadů viz kapitola 3.3).⁶⁴

3.4.3. Rozhodnutí

Konečné vyhodnocení, zda je realizace pomoci do zahraničí možná, závisí na rozhodnutí ministra vnitra a ministra zahraničních věcí. Varianty vyslání záchranné nebo materiální pomoci navrhuje ministr vnitra. O možném uvolnění finančních zdrojů rozhoduje ministr zahraničních věcí (viz dále kapitola 3.5). Při vysílání záchranných jednotek je potřeba zvážit tyto faktory: vzdálenost, místo určení a způsob přepravy. Pokud se jedná o místo v Evropě nebo v ostatních státech světa do 1000 km (do 17. hodin času jízdy), předpokládá se vyslání jednotek pozemní cestou, v rozmezí 1000 km – 2500 km se jednotky přepravují letecky. Nad 2500 km se obvykle poskytuje jen finanční pomoc. Letecká přeprava umožňuje přepravu jednotek na dost velkou vzdálenost a obvykle jsou využívány letecké prostředky Armády ČR, komerční přepravci nebo letecké prostředky zajištěné Evropskou Komisí. Pozemní přeprava má svou výhodu v možnosti většího přesunu prostředků, techniky i osob. Někdy se oba způsoby přepravy kombinují.

3.4.4. Aktivace sil a prostředků

Po učiněném rozhodnutí ministrů dochází k aktivaci sil a prostředků a svozu specialistů, připravuje se vyslání materiální pomoci nebo záchranné jednotky, zajišťují se víza a stanoví se další požadavky. Pro urychlení této

⁶⁴ Zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [online]. 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416>

situace je už předem vytvořený modelový postup, který se upraví v závislosti na specifických podmínkách konkrétní situace. Nejvíce náročné je vyslání záchranné jednotky, kdy je zapotřebí řešit také následující záležitosti:

- komunikaci s MZV ČR, orgány postiženého státu, zastupitelským úřadem a s mezinárodními organizacemi,
- analýzu aktuálních informací z místa předpokládaného nasazení,
- zajištění transportu, pojištění a k tomu potřebných dokumentů (splnění vízových, celních a jiných povinností),
- zajištění transportu v zemi nasazení atd.

3.4.5. Realizace

Při konečné realizaci dochází k vyslání materiální pomoci nebo záchranné jednotky do místa předpokládaného nasazení. Záchranná jednotka se v místě MU zapojuje do daných úkolů, ke kterým byla vyslána.⁶⁵ Současně při realizaci pomoci může zasedat krizový štáb MV-GŘ HZS ČR, který vyhodnocuje a dohlíží nad zapojením záchranných jednotek.

3.5. Finanční a hmotné zabezpečení

Poskytování humanitární pomoci do zahraničí by bylo nemyslitelné bez vyčleněných finančních prostředků ve státním rozpočtu. Náklady na pomoc do zahraničí jsou hrazeny z rozpočtové kapitoly MZV ČR z položky určené k poskytování humanitární pomoci. Plánovaná výše těchto prostředků na následující kalendářní rok je stanovena v Plánu zahraniční rozvojové spolupráce, který se předkládá vládě a ta jej schvaluje usnesením.⁶⁶ Dodatečné finanční prostředky mohou být v průběhu roku uvolněny z kapitoly číslo 398 Všeobecná pokladní správa, konkrétně z vládní rozpočtové rezervy, která slouží ke krytí nezbytných a předem nepředvídaných výdajů, to se však děje jen výjimečně.⁶⁷ ⁶⁸ Celkový rozpočet humanitární pomoci může být také

⁶⁵ Zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [online]. 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416>

⁶⁶ Plán ZRS ČR na rok 2022. <https://www.mzv.cz/> [online]. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/rocni_plany/plan_zrs_cr_na_rok_2022.html

⁶⁷ Údaj o financování z kapitoly číslo 398 Všeobecná pokladní správa je v § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací,

v průběhu kalendářního roku navýšen o účelově vázané nároky z nespotřebovaných výdajů z předchozího roku. MV ČR nemá k dispozici vlastní rozpočet k financování humanitární pomoci, poskytuje se mu proto potřebná finanční částka prostřednictvím vnějších rozpočtových opatření z rozpočtu MZV ČR. Obdobným způsobem se postupuje také v případě zapojení jiného ministerstva.⁶⁹ O poskytnutí pomoci do zahraničí do výše 10 mil. Kč v rámci schválených ukazatelů státního rozpočtu není potřeba souhlasu vlády, postačí pouze schválení ministrem zahraničních věcí.⁷⁰ Tato částka byla navýšena z původních 5 mil. Kč usnesením Vlády ČR ze dne 21. června 2017 č. 468, a to zejména z toho důvodu, že poskytovaná pomoc dohromady se zajištěním přepravy tuto částku často převyšovala a nutné rozhodnutí Vlády ČR způsobovalo zpoždění. Navýšení této částky tak usnadnilo a urychlilo možnosti poskytování pomoci. MV ČR může humanitární pomoc někdy hradit finančními prostředky z programu Pomoc na místě v případě migrace nebo z programu MEDAVAC v případě vyslání lékařských týmů.⁷¹

Až do roku 2010 v ČR chyběl centrální sklad k zabezpečení logistiky v oblasti příjmu a poskytování humanitární pomoci, zejména pomoci věcné a technické. Proto byl vytvořen projekt Národní základny humanitární pomoci, který zabezpečuje centralizaci pomoci a hmotné zabezpečení distribuce potřebného materiálu jak v rámci ČR, tak i do zahraničí. Základna přispívá k urychlení procesu odstraňování následků mimořádných situací prostřednictvím zkrácení doby reakce, zvýšením efektivity, usnadněním příjmu pomoci a zrychlením procesu poskytování do místa potřeby. Základna spadá pod Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR a nachází se v bývalém

poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva již nepřesný a žádoucí by byla jeho aktualizace

⁶⁸ Závěrečný účet kapitoly 398 Všeobecná pokladní správa za rok 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2021/zaverecny-ucet-kapitoly-398-vseobecna-po-47774>

⁶⁹ Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2019 [online]. 2020 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4008934/I_Informace_ZRS_HP_2019_final.pdf

⁷⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 468 [online]. 2017 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHY3A> v souladu se § 5 odst. 3 zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

⁷¹ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

vojenském areálu ve Zbirohu. Základna a její zásoby, které se zde pro pomoc do zahraničí soustřeďují, jsou napojené na kapacity SSHR a ministerstev a jsou určeny k okamžitému poskytnutí. V roce 2019 zde byl uskladněn materiál za 100 mil. Kč. Jedná se zejména o zásoby MV-GŘ HZS ČR a prostředky k zajištění nouzového přežití obyvatelstva a pro záchranné a obnovovací práce, ale také o pohotovostní zásoby SSHR.^{72 73} Materiální pomoc je tak především zajištěna ze skladů HZS ČR, výjimečně se také ad hoc nakupuje, nebo je poskytnutá ze skladů SSHR.⁷⁴

3.6. Úloha orgánů státní správy při poskytování mezinárodní pomoci při mimořádných událostech

Jak již vyplývá z předchozích kapitol, klíčovou roli na poli zapojení ČR do mezinárodní pomoci představují MZV ČR a MV ČR. Dalšími dotčenými subjekty jsou SSHR a Vláda ČR. Jejich konkrétní povinnosti budou specifikovány v této podkapitole.

3.6.1. Úloha Ministerstva zahraničních věcí České republiky

MZV ČR jako ústřední orgán státní správy pro oblast zahraniční politiky, je zodpovědný za vztahy ČR k ostatním státům a mezinárodním organizacím. Koordinuje příslušné aktivity vyplývající z dvoustranné i mnohostranné spolupráce. Je zodpovědné za celý proces sjednávání mezinárodních smluv a dohod, zabezpečuje jejich vyhlášení a sleduje jejich dodržování a provádění.⁷⁵ Poskytuje humanitární pomoc do států mimo EU a Evropský hospodářský prostor a současně také rozhoduje o formě a rozsahu. Pokud se jedná o pomoc materiální a záchrannou, spolupracuje při tom s MV ČR. Pro poskytování pomoci zůstává v kontaktu s institucemi EU a zajišťuje výměnu informací. Ministr zahraničních věcí rozhoduje o poskytnutí finanční pomoci do výše 10 mil. Kč. Realizaci projektů humanitární pomoci, jako organizační

⁷² Národní základna humanitární pomoci [online]. 2010 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/brozura-a4-pdf.aspx>

⁷³ Městečko Zbiroh vlastní unikát. Vznikla zde obří humanitární základna [online]. 2019 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/mestecko-zbiroh-vlastni-unikat-vybudovali-zde-humanitarni-zakladnu-20190426.html>

⁷⁴ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

⁷⁵ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

složka státu, plní Česká rozvojová agentura zřízená MZV ČR.^{76 77} V oblasti své působnosti MZV ČR zajišťuje povolení průjezdu, přeletu nebo umožnění vstupu na území cizích států a také možnost pobytu, pokud se ČR zapojuje do mezinárodní záchranné operace v zahraničí.⁷⁸ Pro možnost poskytování pomoci jsou velice důležité vyčleněné finanční prostředky v rámci kapitoly MZV ČR. MZV ČR prostřednictvím svého Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci zejména v oblasti zabývající se okamžitou pomocí, celostátně koordinuje tento systém, zabezpečuje jeho koncepční úpravu, sleduje a vyhodnocuje krize ve světě a navrhuje poskytování pomoci. Spolupracuje také s orgány EU působícími v této oblasti.⁷⁹

3.6.2. Úloha Ministerstva vnitra České republiky

Jedním z úkolů MV ČR jako ústředního orgánu státní správy pro vnitřní věci je koordinace krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a IZS.⁸⁰ MV ČR poskytuje humanitární pomoc v rámci členských států EU i u států tvořících Evropský hospodářský prostor. Samostatně rozhoduje o rozsahu a formě, ovšem musí o tom informovat MZV ČR.⁸¹ MV ČR plní úkoly týkající se zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací při MU v zahraničí spolu s MZV ČR. MV organizuje záchrannou a materiální pomoc, na které se s ním podílí MZV ČR, složky IZS a další ÚSÚ. V souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou pro ČR závazné, plní funkci kontaktního místa pro postižené státy nebo pro mezinárodní organizace, prostřednictvím kterého lze vyžádat poskytnutí humanitární pomoci. Za tímto účelem také

⁷⁶ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

⁷⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 468 [online]. 2017 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHY3A> v souladu se § 5 odst. 3 zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

⁷⁸ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva

⁷⁹ Odbor rozvojové spolupráce [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/odbor_rozvojove_spoluprace/index.html

⁸⁰ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

⁸¹ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

informuje příslušné mezinárodní organizace o silách a prostředcích, kterými ČR disponuje, a které jsou k dispozici pro poskytnutí pomoci.⁸² Za účelem zapojení do mezinárodních záchranných operací nese MV ČR zodpovědnost za vybavení a cvičení záchranné jednotky, za vedení přehledu odborníků z řad HZS ČR, dále za zaznamenávání vyčleněných sil a prostředků dalších složek IZS předurčených k mezinárodní záchranné pomoci a za zpracování seznamu dalších odborníků, které je možné využít k vyslání samostatně nebo společně se záchrannou jednotkou, nebo je lze využít k tomu, aby poskytli odborné informace.⁸³

Funkci kontaktního místa pro mezinárodní organizace a další státy (zejména pro státy se kterými má ČR uzavřenou bilaterální smlouvu) v rámci organizační struktury MV ČR plní Národní operační a informační středisko (dále jen NOPIS), které nepřetržitě přijímá a vyhodnocuje informace o závažných MU a zajišťuje reakci na ně. NOPIS je součástí odboru operačního řízení, mezi jehož úkoly se řadí zajišťování připravenosti k případnému realizování humanitární pomoci do zahraničních států a také příprava na zapojení do mezinárodních záchranných operací.⁸⁴ V operačním řízení zajišťuje úkoly při velkých MU v ČR i v zahraničí. Přijaté informace předává příslušným funkcionářům a dalším orgánům.⁸⁵

3.6.3. Úloha Vlády České republiky

Určitou roli při zahraniční pomoci má i Vláda ČR. Vláda ČR rozhoduje o poskytnutí finanční pomoci nad výši 10 mil. Kč.⁸⁶ Vládě ČR také přísluší

⁸² Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

⁸³ Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva

⁸⁴ Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení Generálního ředitelství HZS ČR [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/utvary-mv-generalniho-reditelstvi-hzs-cr-sekce-integrovaneho-zachranneho-systemu-a-operacniho-rizeni-generalniho-reditelstvi-hzs-cr.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

⁸⁵ Časopis 112: Vývoj a úkoly národního a informačního střediska [online]. XXI. 2022 [cit. 2022-11-20]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xxi-cislo-10-2022.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

⁸⁶ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 468 [online]. 2017 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHY3A> v souladu se § 5 odst. 3 zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

rozhodnutí o vyslání ozbrojených sil ČR mimo území ČR a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR nejdéle na dobu 60 dnů za účelem účasti na záchranných pracích způsobených živelní pohromou, průmyslovou nebo ekologickou havárií.⁸⁷ Pokud ČR poskytuje humanitární pomoc velkého rozsahu do zahraničí, nebo pokud je zapojená do mezinárodních záchranných operací v případě havárií či živelních pohrom, může předseda Vlády ČR aktivovat ústřední krizový štáb. V tomto případě by jeho řízení bylo v gesci ministra vnitra.⁸⁸

3.6.4. Úloha Správy státních hmotných rezerv

SSHR vytváří podle požadavků MZV ČR a MV ČR zásoby pro humanitární pomoc do zahraničí. Tyto zásoby se zařazují do kategorie pohotovostních zásob.⁸⁹ Na základě požadavku MV ČR a MZV ČR pak SSHR může tuto pomoc vydat žádající postižené zemi.⁹⁰ Zásoby pro humanitární pomoc v rámci skladů SSHR jsou především určeny pro potřeby ČR. Významnou roli sehrávají spíše při dlouhodobých problémech nebo v současné době při pomoci do míst konfliktu na Ukrajině, kde byly v roce 2022 poskytnuty například mostové konstrukce nebo jídlo.

⁸⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁸⁸ Krizové štáby [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/krizove-staby-98.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁸⁹ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

⁹⁰ Humanitární pomoc [online]. [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/humanitarni-pomoc/>

4. BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

ČR sousedí se čtyřmi dalšími státy. Pro co nejlepší zajištění bezpečnosti při MU na obou stranách hranice je proto pro oba státy důležitá možnost spolupráce a existence určitých mechanismů vzájemné pomoci založených na právním základu. Díky nim mohou být síly a prostředky aktivovány a nasazeny k pomoci v co nejkratším čase a za co nejnadhnějších podmínek. Pro zajištění dostatečného pokrytí území postiženého MU je velmi přínosná možnost využití sil a prostředků z jiného státu. K tomu je klíčová existence bilaterálních smluv o spolupráci, které budou předmětem této kapitoly. ČR má bilaterální smlouvy zaměřené na vzájemnou pomoc při katastrofách a velkých haváriích uzavřené se všemi sousedními státy, s Maďarskem a Francií.⁹¹ V následující kapitole budou blíže rozebrány jen smlouvy se sousedními státy.

4.1. Rakouská republika

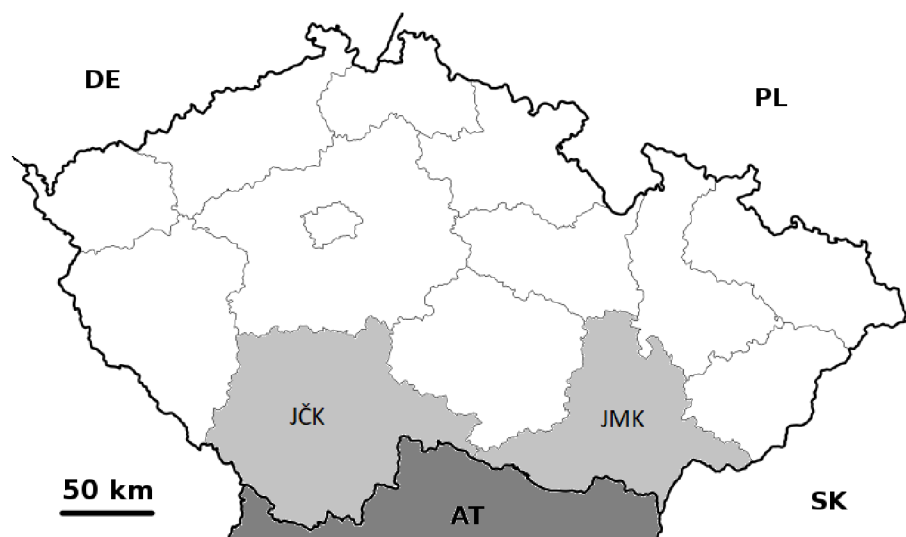
V roce 2000 vstoupila v platnost *Smlouva mezi ČR a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích*. Jejím hlavním posláním je dobrovolné poskytování pomoci na žádost předkládacího orgánu přijímacímu orgánu. Ty mezi sebou domlouvají také rozsah a druh pomoci. V ČR je pro předkládání i příjem žádosti příslušné MV ČR a v Rakousku Spolkové ministerstvo vnitra, Dolnorakouská zemská vláda a Hornorakouská zemská vláda. Oba státy tak plní svou funkci, jak na straně umožňující pomoc žádat, tak i pomoc poskytovat. Katastrofou nebo velkou havárií se rozumí nastalá nebo hrozící, mimořádná, neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost způsobená v souvislosti s provozem technických zařízení, ničivým působením přírodních sil, zacházením s nebezpečnými látkami nebo jejich přepravou. Může vést k ohrožení života a zdraví lidí i zvířat, ohrožení majetku, životního prostředí, ekonomickým ztrátám nebo ekologické újmě. Ke zvládnutí této situace nepostačují vlastní síly postiženého státu. Pomoc tak může být poskytnuta formou vyslání záchranné jednotky, vyslání jednotlivců, zasláním

⁹¹ Ochrana & Bezpečnost: Potenciál finančních prostředků plynoucích z regionální přeshraniční spolupráce. [online]. 2012, roč. I., č. 2 (léto), [cit. 2022-11-11]. ISSN 1805-5656. Dostupné z: http://www.ochab.ezin.cz/O-a-B_2012_B/2012_B_02_novotny.pdf

materiálu nebo poskytnutím informací. Přepravit jednotku lze po zemi, letecky nebo po vodě.

Pro obě strany platí stejný zjednodušený režim pro překračování státních hranic a pro pobyt a možnost převozu vybavení a prostředků pomoci přes státní hranici. Poskytující stát zpravidla nemá nárok na úhradu nákladů na poskytování pomoci a ani na nárok na náhradu majetkové i nemajetkové újmy. Smluvní strany podle vnitrostátních právních předpisů dále spolupracují při přípravě poskytování pomoci, při prevenci a zmírňování následků katastrof a velkých havárií, a to způsobem vzájemné výměny informací vědeckotechnického charakteru a zpráv o možných nebezpečích a škodách, dále prostřednictvím setkání, organizováním výzkumných programů, odborných kurzů nebo společných cvičení.⁹²

Obrázek č. 2: Pohraničí ČR s Rakouskem.⁹³

4.2. Slovenská republika

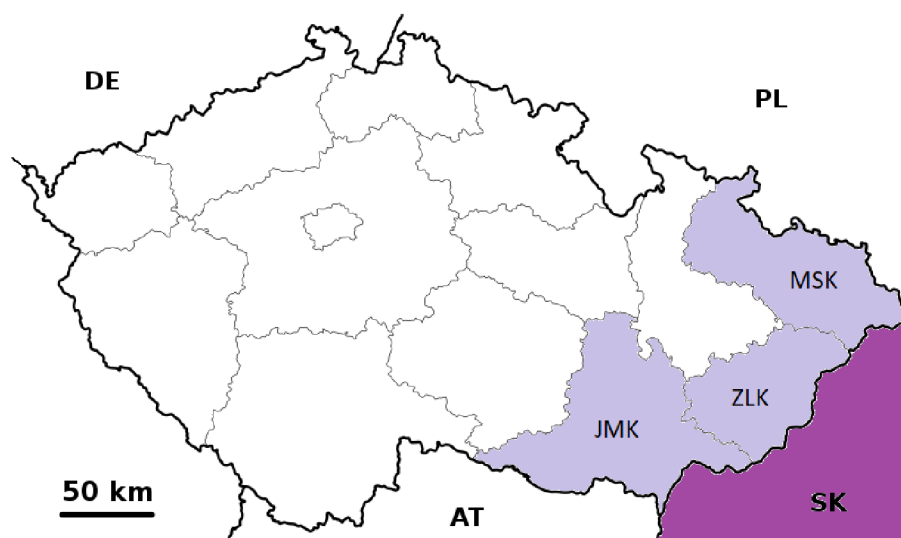
V roce 2000 vstoupila v platnost *Smlouva o spolupráci a vzájemné pomoci při MU mezi ČR a Slovenskou republikou*, upravující dobrovolné poskytování pomoci na základě žádosti o poskytnutí pomoci, která musí obsahovat druh,

⁹² Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích (sdělení č. 139/2000 Sb. m. s.)

⁹³ Praktické poznatky z využívání mezistátních smluv ČR se sousedními státy v oblasti požární ochrany [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.cervenykohout.com/index.php/sbornik-2022-prednasky>

formu a rozsah požadované pomoci.⁹⁴ Předložení a přijetí žádosti je řešeno příslušným orgánem, na straně ČR se opět jedná o MV ČR, na straně Slovenska je to Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. MU pro účely této smlouvy se rozumí stav vzniklý účinkem živelní pohromy, požáru, technologickou havárií nebo katastrofy, který ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Může se jednat o vyslání záchranné jednotky, odborníků, materiální pomoci nebo potřebných informací. Smlouva opět upravuje zjednodušený režim překročení státní hranice, pobytu, přepravy výbavy a předmětu pomoci. Žádající stát zpravidla nemusí nahrazovat výdaje na výbavu a poskytovanou pomoc, ani zajistit náhradu škody na majetku nebo na zdraví. Po ukončení činnosti se záchranné jednotky neprodleně vrátí na území svého státu. K zabezpečení tohoto ujednání se spolu oprávněné orgány snaží předcházet MU a zabezpečovat přípravu na poskytování pomoci, organizují společná cvičení a předávají si vzájemné informace o možných MU, které by mohly ohrozit i druhou smluvní stranu.⁹⁵

Obrázek č. 3: Pohraničí ČR se Slovenskem.⁹⁶

Za účelem podrobnější úpravy spolupráce vyplývající z této smlouvy byly dále v roce 2012 zpracovány *Metodické pokyny při spolupráci jednotek požární*

⁹⁴ Viz příloha č. 3

⁹⁵ Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při MU (sdělení č. 7/2001 Sb. m. s.)

⁹⁶ Praktické poznatky z využívání mezistátních smluv ČR se sousedními státy v oblasti požární ochrany [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.cervenykohout.com/index.php/sbornik-2022-prednasky>

ochrany České republiky a hasičského a záchranného sboru a hasičských jednotek Slovenské republiky během společné pomoci při MU. Tyto pokyny umožňují spolupráci jak na krajské úrovni, tak i na státní. Metodika blíže popisuje vyrozumění, žádost o pomoc, vysílání a přijetí sil a prostředků, způsob součinnosti při nasazení nebo ukončení spolupráce.⁹⁷

Vzájemnou spolupráci ČR a Slovenska mimo bilaterální smlouvu a metodiku dále rozšiřuje také funkce styčného důstojníka HZS na Slovensku a Memorandum o spolupráci a přátelských vztazích mezi hasičskými sbory. V rámci zastupitelského úřadu ČR na Velvyslanectví ČR na Slovensku působí styčný důstojník HZS ČR. Jeho hlavní pracovní náplní je zejména výměna informací v oblastech týkajících se ochrany obyvatelstva, požární ochrany, IZS, krizového řízení a koordinace humanitární pomoci.⁹⁸ Spolupráci hasičských sborů stvrzuje také společné *Memorandum o spolupráci a přátelských vztazích*, které deklaruje vůli spolupracovat v různých situacích, například při likvidaci následků MU, odborném vzdělávání nebo při předávání zkušeností. Úkoly vyplývající z memoranda jsou pravidelně vyhodnocovány společnou pracovní skupinou.⁹⁹

4.3. Polská republika

Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných MU vstoupila v platnost v roce 2003. Předmětem smlouvy jsou základní zásady dobrovolného poskytování pomoci při situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí, při nichž samotné síly postiženého státu nepostačují k překonání situace. Příslušným orgánem příjmu a poskytování za ČR je MV ČR

⁹⁷ Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany České republiky a Hasičského a záchranného sboru a hasičských jednotek Slovenské republiky při vzájemné pomoci při zdolávání MU [online]. 2012 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system-mezinarodni-spoluprace-smlouvy.aspx>

⁹⁸ Hasičům se mezinárodní spolupráce vyplácí [online]. 2021 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hasicien/docDetail.aspx?docid=22250176&docType=ART>

⁹⁹ Spolupráce českých a slovenských hasičů stvrzena [online]. 2009 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/spoluprace-ceskych-a-slovenskych-hasicu-stvrzena.aspx>

a v Polsku ministr vnitra a státní správa.¹⁰⁰ Žádost o pomoc obsahuje druh, formu, rozsah a termín plnění pomoci. Po zemi, po vodě nebo letecky může být vyslána záchranná jednotka, odborníci, předmětná pomoc nebo mohou být požadovány jen potřebné informace. Možností je také jiný vhodný druh pomoci. Za účelem rychlého a účinného poskytnutí pomoci se upouští od formálních požadavků spojených s překračováním státní hranice a s pobytem na území druhého státu žádajícího pomoc. Dochází také k usnadnění přepravy vybavení a předmětů pomoci přes hranici státu. Na místě jsou složky koordinovány orgány strany, která o pomoc požádala. Pomoc je poskytována zpravidla bezplatně, bez náhrady nákladů na pomoc, bez náhrady majetkové škody a bez náhrady škody na zdraví nebo při smrti člena jednotky.

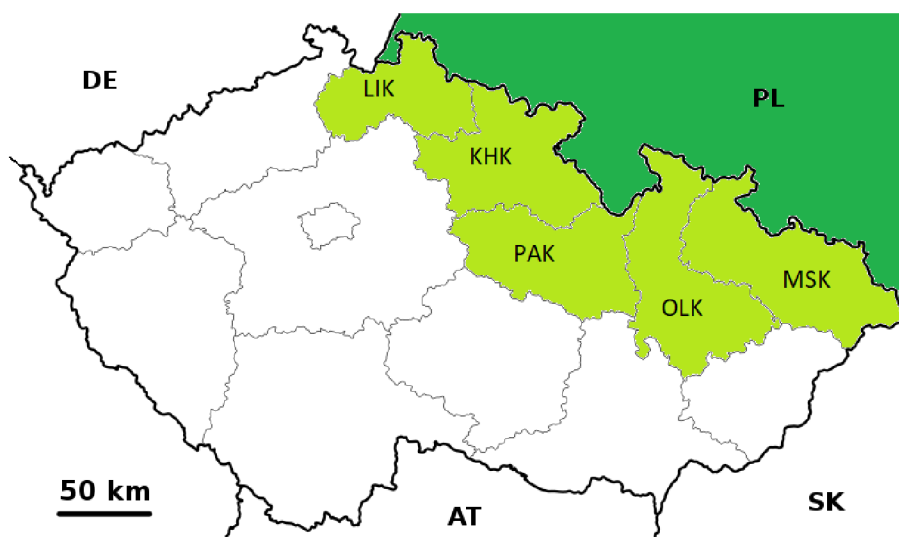
Příslušné orgány spolu dále spolupracují při přípravě poskytování pomoci, vyměňují si praktické zkušenosti a vědeckotechnické informace, zpracovávají prognózy za účelem prevence či odstranění následků. Mohou být organizovány také společné školení, odborné kurzy a cvičení. Spolupracují také při objasňování příčin katastrof, živelních pohrom nebo jiných MU.¹⁰¹ V roce 2014 byl vypracován dokument upřesňující činnost jednotlivých stran nazvaný jako *Metodické pokyny pro jednotky požární ochrany podílející se na vzájemné pomoci Polské republiky a České republiky*. Pokyny rozpracovávají druhy spolupráce – státní a příhraniční pomoc, kontaktní body, výměnu informací o nebezpečí, způsob podání žádosti o poskytnutí pomoci, úpravu vysílání sil a prostředků, jejich přijetí, úkoly při provádění záchranných prací, formu ukončení pomoci a závěrečná ustanovení.¹⁰²

¹⁰⁰ Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných MU (sdělení č. 102/2003 Sb. m. s.)

¹⁰¹ Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných MU (sdělení č. 102/2003 Sb. m. s.)

¹⁰² Metodické pokyny pro jednotky požární ochrany podílející se na vzájemné pomoci Polské republiky a České republiky [online]. 2014 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém-mezinarodní-spolupráce-smlouvy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Obrázek č. 4: Pohraničí ČR s Polskem.¹⁰³

4.4. Spolková republika Německo

V roce 2003 vstoupila v platnost *Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích* upravující dobrovolné poskytování pomoci na území smluvní strany na základě žádosti o pomoc. Tu jsou oprávněny vydat orgány, které jsou k tomu kompetentní a které také dané žádosti přijímají. V ČR tuto funkci plní MV ČR a MZV ČR. Pro německou stranu je to jejich Ministerstvo zahraničí, Spolkové ministerstvo vnitra, Bavorské státní ministerstvo vnitra a Saské státní ministerstvo vnitra. Žádost obsahuje druh a rozsah pomoci. Pro tyto účely může být vyslána záchranná jednotka, jednotliví odborníci, poskytnutí předmětu pomoci, sdělení potřebných informací nebo jiný vhodný způsob pomoci. Přeprava se zajišťuje po zemi, letecky nebo po vodě. Při překračování státních hranic, při pobytu příslušných osob, při dovozu a vývozu vybavení a předmětů pomoci dochází k omezení formalit na nejmenší možnou míru. Za koordinaci záchranných a pomocných prací je zodpovědný příslušný orgán nebo velitel zásahu státu požadujícího pomoc.

Pomoc se zpravidla poskytuje bez nároku na úhradu nákladů sloužících k zabezpečení pomoci. V případě škody na majetku, újmě na zdraví nebo smrti

¹⁰³ Praktické poznatky z využívání mezistátních smluv ČR se sousedními státy v oblasti požární ochrany [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.cervenykohout.com/index.php/sbornik-2022-prednasky>

člena jednotky poskytujícímu státu nevzniká nárok na náhradu škody. Poskytování pomoci se ukončuje rozhodnutím příslušného orgánu státu žádajícího nebo splněním úkolu. Smluvní strany se zavázaly i k další vzájemné spolupráci při přípravě a poskytování pomoci podle této smlouvy, vyměňují si praktické zkušenosti a vědeckotechnické informace pro co nejlepší prognózy, včasnou prevenci nebo adekvátní odstraňování následků. Za tímto účelem organizují studijní pobyty, výzkumné programy, odborné kurzy, školení a cvičení. Státy si vyměňují včasné informace o možných nebezpečích, které by mohli postihnout i druhou smluvní stranu a vzájemně se podílejí na objasňování příčin vzniku katastrof a velkých havárií.¹⁰⁴

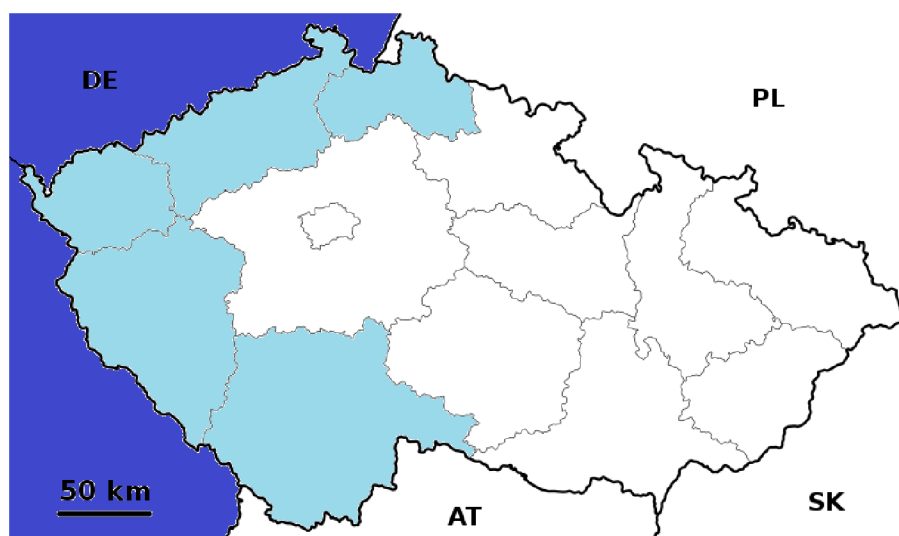
Za účelem prohloubení spolupráce zejména v oblasti poskytování informací, prevence a zvládnutí katastrof a velkých havárií v roce 2013 vstoupila v platnost dvě *ujednání k provedení smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích*. Ujednání byla uzavřena mezi MV ČR a mezi Saským státním ministerstvem vnitra a mezi MV ČR a Bavorským státním ministerstvem vnitra. ČR v rámci obou ujednání doplnila příslušné orgány kompetentní pro spolupráci při podávání a přijímání žádosti o příslušné HZS krajů, které sousedí se Saskem a Bavorskem. Ujednání umožňuje rozšíření poskytovaných informací o možném nebezpečí a další doplňující údaje, o disponibilních silách a prostředcích, o zásadách společného zásahu a o způsobu předávání informací. Ujednání umožňuje také další prohloubení spolupráce v oblasti vzdělávání, cvičení, výměně zkušeností, technických zručností a umožňuje účast na soutěžích.^{105 106}

¹⁰⁴ Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích (sdělení č. 10/2003 Sb. m. s.)

¹⁰⁵ Sdělení MZV č. 67/2013 Sb. m. s., o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích z 19. září 2000

¹⁰⁶ Sdělení MZV č. 66/2013 Sb. m. s., o sjednání Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Saským státním ministerstvem vnitra k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích z 19. září 2000

Obrázek č. 5: Pohraničí ČR s Německem.¹⁰⁷

V návaznosti na smlouvu mezi ČR a Německem uzavřeli bližší spolupráci také HZS ČR a Spolková organizace technické pomoci (německá zkratka THW) *Memorandum o spolupráci*. Obě složky se souhlasně vyjádřily k prohloubení vzájemných vztahů a pomoci při MU i při přípravě na ně.¹⁰⁸

4.5. Memoranda o spolupráci s dalšími státy

ČR spolu s patnácti dalšími státy projevuje svou vůli spolupracovat prostřednictvím uzavřených memorand o spolupráci, která jsou obvykle výsledkem bilaterálních setkání. Nejedná se o mezinárodní smlouvu, jen o potvrzení společné spolupráce, která se dále řídí vnitrostátními právními předpisy a jinými mezinárodními závazky. Ujednání této vůle ke společné spolupráci v oblasti přípravy a řešení MU na české straně zpravidla podepisuje generální ředitel HZS ČR nebo jeho náměstek.

V roce 2019 tak bylo podepsáno *Memorandum o porozumění s Národním institutem civilní obrany Peruánské republiky*. Účelem memoranda je spolupráce v oblasti přípravy na přírodní a technologické MU, jejich řešení a pomoc se zabezpečením ochrany obyvatelstva. Tato spolupráce je přínosná zejména

¹⁰⁷ Praktické poznatky z využívání mezistátních smluv ČR se sousedními státy v oblasti požární ochrany [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.cervenykohout.com/index.php/sbornik-2022-prednasky>

¹⁰⁸ Memorandum o spolupráci mezi HZS ČR a THW [online]. 2013 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/memorandum-o-spolupraci-mezi-hzs-cr-a-thw.aspx>

pro Peru, a to z toho důvodu, že výskyt MU je na jejich území poměrně častý.¹⁰⁹ V roce 2014 došlo k podepsání *Memoranda o spolupráci mezi HZS ČR a Centrem pro krizový management Republiky Makedonie*. Memorandum vyjadřuje vzájemnou vůli ke spolupráci při přípravě a řešení MU, zmírňování jejich následků, společný výcvik nebo poskytování humanitární pomoci.¹¹⁰ V průběhu návštěvy delegace Ministerstva pro mimořádné situace Ázerbájdžánu v roce 2012 bylo podepsáno *Memorandum o záměrech spolupracovat při řešení MU*, které deklaruje vůli spolupráce při odstraňování následků MU naturogenního i antropogenního charakteru.¹¹¹ Seznam všech dosud uzavřených memorand je k nalezení v příloze č. 4.

4.6. Dílčí závěr bilaterální spolupráce

Významný prostředek pro bilaterální spolupráci ČR s dalšími státy v oblasti vzájemné pomoci při MU představují dvoustranné mezinárodní smlouvy, které jsou v případě ČR uzavřeny se všemi sousedními státy, Francií a Maďarskem. Všechny mezinárodní smlouvy zmíněné v této kapitole jsou smlouvami prezidentského typu, což znamená, že se smlouvou vyslovil souhlas Parlament ČR a následně smlouvu ratifikoval prezident ČR. Jejich vyhlášením ve sbírce mezinárodních smluv se stávají součástí právního řádu ČR. Smlouvy lze vypovědět diplomatickou cestou. Prostřednictvím ujednání smlouvy nejsou dotčeny práva a závazky z jiných mezinárodněprávních ujednání. Všechny smlouvy jsou uzavřeny za účelem rozvoje přátelských vztahů a vzájemné přeshraniční spolupráce, která může být při katastrofách, velkých haváriích a při MU velkým přínosem. Jednotlivé smlouvy jsou si svým obsahem dost podobné, a víceméně se příliš neodlišují. Každá smlouva má vymezený předmět smlouvy jako dobrovolné poskytování pomoci, dále smlouvy vymezují užívané pojmy, obsah žádosti o pomoc a kompetentní orgány. Pro ČR je to vždy MV ČR, jen u smlouvy s Německem je to i MZV ČR. Smlouvy konkretizují rozsah, formu

¹⁰⁹ Časopis 112: Peru má zájem o naše zkušenosti [online]. XVIII. 2019 [cit. 2022-11-20]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-3-2019.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D>

¹¹⁰ Memorandum o spolupráci s Republikou Makedonie [online]. 2014 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/memorandum-o-spolupraci-s-republikou-makedonie.aspx>

¹¹¹ Návštěva z Ázerbájdžánu [online]. 2012 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zpravodajstvi-listopad-2012-navsteva-z-azerbajdzanu.aspx>

a druh pomoci, podmínky překračování státních hranic, podmínky převozu vybavení a prostředků přes hranice, použití letadel, způsoby koordinace a řízení pomoci, náhradu škod a případné odškodnění. Pomoc je zpravidla poskytována bezplatně a bez nároku na náhradu škody, pokud se smluvní strany nedomluví jinak. Dále jsou obsahem další formy spolupráce, způsoby telekomunikačního spojení, ochrana osobních údajů, ukončení pomoci a řešení sporů. Pro potřeby podrobnější úpravy máme s Polskem a Slovenskem ujednány metodické pokyny. Spolupráci s Německem, konkrétně se Saskem a Bavorskem, dále rozpracovávají ujednání k provedení smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích.

Na základě existence těchto rámcových smluv uzavřených na vládní úrovni může být tato problematika dále rozpracována do bilaterálních ujednání na krajské úrovni, které mohou upřesnit spolupráci v příhraničních oblastech. Problematika je také rozšiřována v rámci dalších programu napříč euroregiony. To, jak často je pomoc realizovaná, ovlivňuje charakter hranice. Jinak je tomu například na hranici s Německem, kde se přes hranici nachází rozsáhlé pohoří Šumava, a například na Hlučínsku, kdy přechodu jednotek nebrání žádná přirozená bariéra. Dalším faktorem možného omezení je také odlišný jazyk zasahujících jednotek, z tohoto důvodu je spolupráce snazší zejména se Slovenskem a Polskem. Smlouva s Maďarskem byla uzavřena zejména kvůli členství ve V4, s Francií se jedná spíše o smlouvu dodatečnou. Uzavírání nových smluv nemá v rámci Evropy smysl, jelikož mechanismy v rámci EU jsou naprosto dostatečné. V následujících letech není v plánu stávající smlouvy aktualizovat. O jejich aktualizaci se uvažovalo pouze před pandemií Covidu-19, kdy se úprava o zjednodušeném překračování hranice zdála být zbytečná, a to z toho důvodu, že všechny zmíněné státy jsou součástí Schengenského prostoru. Úprava překračování hranic v rámci smluv se však kvůli pandemií Covidu-19 a tehdy nastolenými restrikcemi na hranicích stala jejich důležitou a nenahraditelnou součástí.¹¹²

¹¹² Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

Zvláštní způsob deklarace vůle spolupracovat představují memoranda o spolupráci, které má ČR podepsána zpravidla i se státy, které se nacházejí geograficky daleko. Memoranda obvykle nepředjímají budoucí uzavření dvoustranné dohody, jedná se spíše o politické prohlášení, které dané státy k ničemu nezavazuje, a jsou tak spíše přátelským gestem. Statistické informace týkající se přeshraniční spolupráci z posledních let budou předmětem kapitoly 6.

5. MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

ČR je aktivním členem několika mezinárodních organizací, prostřednictvím kterých participuje na mezinárodních záchranných operacích a zapojuje se do poskytování humanitární pomoci. Aktivní mechanismy zabezpečení pomoci jsou zejména součástí OSN, EU a NATO. Předmětem této kapitoly budou ale i další mezinárodní a regionální struktury, ve kterých figuruje ČR, a které umožňují další možnosti spolupráce, a to zejména v rámci přípravy na MU nebo pro sdílení zkušeností se zvládnutím MU. Konkrétně zde bude zmíněna OBSE, V4, SF nebo Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů (dále jen CTIF, z francouzského Comité Technique International de Prévention et D'extinction du Feu). Právní rámec a strategické dokumenty související s multilaterální spoluprací byly uvedeny v kapitole 2.3.

5.1. Evropská unie

ČR jako členský stát rovněž plní aktivity v rámci civilní ochrany a mezinárodní humanitární pomoci pod hlavičkou EU. Agendou civilní ochrany EU se v rámci její struktury zabývá zejména Rada EU a Evropská komise, jejímiž mechanismy se budou dále zabývat. EU je považována za největšího globálního donátora na poli mezinárodní pomoci. Kdykoliv se stane nějaká katastrofa nebo humanitární nouze, nabízí svou asistenci pro postižené země a její obyvatelstvo. Naplňuje tak Lisabonskou smlouvou stanovenou zásadu solidarity, kterou se zavazuje k tomu, že bude poskytovat pomoc a ochranu obětem přírodních i člověkem způsobených katastrof a bude podporovat spolupráci mezi členskými státy v rámci této oblasti.¹¹³

¹¹³ About European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo_cs
Evropská unie [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cnp-a-strategie-mezinarodni-spoluprace-mezinarodni-spoluprace.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

5.1.1. Činnost Rady Evropské unie

Rada EU představuje orgán sloužící zejména k prezentaci názorů členských států, ke schvalování právních předpisů a ke koordinaci politiky EU.¹¹⁴ Radě EU napomáhají tzv. přípravné orgány Rady EU. Příslušným orgánem k projednávání tématu civilní ochrany je Pracovní skupina pro civilní ochranu (dále jen PROCIV, z anglického Working Party on Civil Protection). Její působnost se zaměřuje na prevenci naturogenních a antropogenních katastrof v EU i mimo ni, přípravu i reakci na ně, zabývá se vzájemnou pomocí členských států při katastrofách a zabezpečením odolnosti v oblasti CBRN¹¹⁵ látek.¹¹⁶ Příprava plánovací dokumentace, doporučení a rozvoj strategií pro civilní řešení krizí je předmětem Výboru pro civilní aspekty řešení krizí (dále jen CIVCOM, z anglického Committee for Civilian Aspects of Crisis Management).¹¹⁷ Monitoringem humanitárních potřeb a reakce EU, humanitárních strategií a politik se zabývá Pracovní skupina pro humanitární pomoc a potravinovou pomoc (dále jen COHAFA, z anglického The Council working party on Humanitarian Aid and Food Aid).¹¹⁸

5.1.2. Činnost Evropské komise

Problematikou humanitární pomoci a civilní ochrany se zabývá také Evropská komise, a to prostřednictvím Generálního ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu (dále jen DG ECHO, z anglického Directorate-General for European Civil Protection). To je zodpovědné za financování humanitární pomoci a za UCPM, ve kterém funguje zejména jako koordinátor dobrovolné věcné pomoci poskytnuté členskými státy a dalšími státy účastnicími se tohoto mechanismu. Hlavním posláním DG ECHO je ochrana životů, předcházení

¹¹⁴ Rada Evropské unie [online]. [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/council-european-union_cs

¹¹⁵ CBRN – chemické, biologické, radioaktivní a nukleární látky

¹¹⁶ Pracovní skupina pro civilní ochranu [online]. 2018 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/working-party-civil-protection/>

¹¹⁷ Výbor pro civilní aspekty řešení krizí [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/committee-civilian-aspects-crisis-management/>

¹¹⁸ Pracovní skupina pro humanitární pomoc a potravinovou pomoc [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/working-party-humanitarian-aid-food-aid/>

a zmírňování lidského utrpení, ochrana integrity a důstojnosti obyvatel postižených přírodními katastrofami a krizemi způsobenými činnostmi člověka. DG ECHO se svým sídlem v Bruselu, s pěti regionálními a místními pobočkami ve více než čtyřiceti zemích světa, zajišťuje rychlé a efektivní poskytování okamžité pomoci. Terénní humanitární personál zabezpečuje přehled o aktuálních potřebách v dané zemi, zajišťuje technickou podporu, monitoruje aktuální operace a koordinuje pomoc na místě.^{119 120 121} Evropská komise poskytuje humanitární pomoc již od roku 1992. Poskytována je ve spolupráci s agenturami OSN, dalšími mezinárodními organizacemi a nevládními organizacemi.¹²² Civilní ochrana DG ECHO se specializuje na vládní pomoc poskytovanou v rámci přípravy nebo při reakci na katastrofu v EU i mimo ni.

Silná a efektivní spolupráce mezi členskými státy i státy mimo EU v oblasti civilní ochrany se uskutečňuje díky UCPM. Jeho hlavním cílem je zlepšení účinnosti systémů prevence, přípravy a reakce na přírodní katastrofy a katastrofy způsobené člověkem.¹²³ Tento nástroj vznikl v reakci na rozdílné poskytování pomoci při zvládání MU. V průběhu let dochází k vylepšování UCPM přijímáním nových rozhodnutí. Má za úkol zabezpečit tři hlavní cíle: posílit spolupráci mezi vnitrostátními orgány civilní ochrany, zvýšit povědomí veřejnosti o možných katastrofách, přípravě na ně a umožnit postiženému obyvatelstvu co nejrychleji a nejefektivněji koordinovanou pomoc. Disponuje nástroji, kterými zabezpečuje tuto pomoc. Jedná se o ERCC, komunikační a informační systém (dále jen CECIS, z anglického Common Emergency Communication and Information System), evropské moduly civilní ochrany (dále jen ECPP, z anglického

¹¹⁹ European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/departments/european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations_en

¹²⁰ Field network [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo/field-network_en

¹²¹ About European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo_en

¹²² Humanitarian Aid [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid_en

¹²³ DG ECHO, ERCC and EMSA [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.rempec.org/en/our-work/regional-cooperation/international-governmental-institutions/dg-echo-ercc-and-esma>

European Civil Protection Pool), rezervy RescEU nebo satelitní mapy vytvořené službou Copernicus Emergency Management Service.^{124 125}

ERCC je mozkiem celého UCPM od roku 2013. Provoz tohoto střediska zajišťuje pracovní tým v Bruselu nepřetržitě 24 hodin denně 7 dní v týdnu pro případ, že by jakákoliv země zasažená katastrofou potřebovala pomoc a její vlastní kapacity pro pomoc nestačí. Země EU, ale i jiné země, mohou podat žádost o poskytnutí nouzové podpory prostřednictvím svých vnitrostátních orgánů nebo za pomoci mezinárodních organizací, například OSN nebo Červeného kříže. Koordinovaně tak lze zajistit humanitární prostředky, expertizy, specializované týmy civilní ochrany a vybavení.¹²⁶ V roce 2021 byl ERCC posílen o vylepšené operační, analytické, monitorovací, informační a komunikační kapacity.¹²⁷ CECIS je nástrojem pro komunikaci a sledování MU. Tento systém propojuje příslušné orgány s kontaktními místy jednotlivých členských států, které nabízejí své služby v rámci UCPM.¹²⁸ CECIS shromažďuje a registruje informace o dostupných vyčleněných zdrojích, které jsou okamžitě dostupné pro případ vzniku katastrofy.¹²⁹ Jedním ze zdrojů jsou ECPP, rezervní soubory složené z kapacit, které jsou připraveny k nasazení v oblasti katastrofy během krátké doby a mohou pracovat i samostatně.¹³⁰ Kapacity jsou složeny z modulů civilní ochrany, speciálních týmů, odborníků, materiálu a zásob pro pomoc (například vodní čerpadla).

¹²⁴ Mechanismus civilní ochrany Unie [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx>

¹²⁵ EU Civil Protection Mechanism [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

¹²⁶ Inside the EU's 24/7 Disaster Watch [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://europa.eu/capacity4dev/articles/inside-eus-247-disaster-watch>

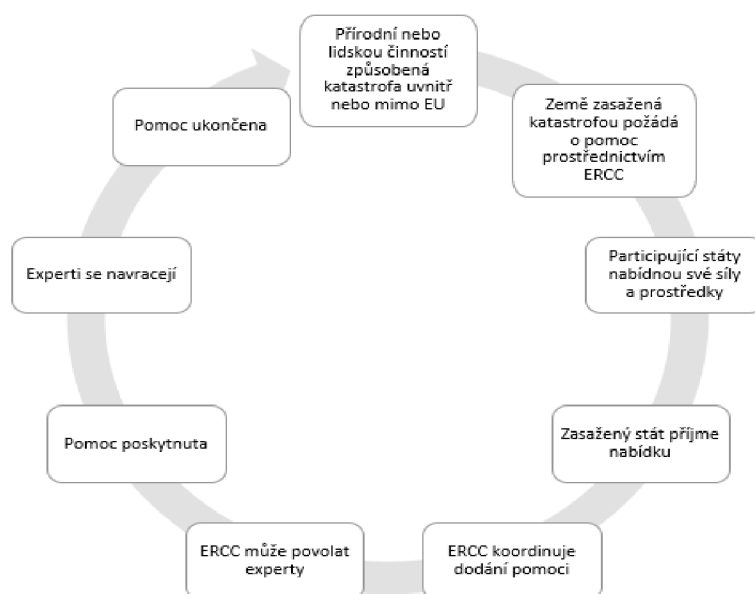
¹²⁷ Emergency Response Coordination Centre [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/emergency-response-coordination-centre-ercc_en#ecl-inpage-600

¹²⁸ Na UCPM se podílejí všechny státy EU, Albánie, Bosna a Hercegovina, Island, Černá Hora, Severní Makedonie, Norsko, Srbsko a Turecko viz EU Civil Protection Mechanism [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

¹²⁹ Mechanismus civilní ochrany Unie [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx>

¹³⁰ European Civil Protection Pool [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-civil-protection-pool_en

Obrázek č. 6: Možný průběh aktivace UCPM.¹³¹ Zpracování: vlastní

RescEU představují evropské rezervy zdrojů zahrnujících hasičská letadla a vrtulníky, zdravotnická evakuační letadla, zásoby zdravotnických potřeb, polních nemocnice, přístřešky nebo rezervy pro CBRN katastrofy. Byly zřízeny v roce 2019 jako další prvek k zajištění účinné reakce na katastrofy.¹³² V rámci DG ECHO a UCPM nalezneme ještě další nástroje, které slouží k vylepšení pomoci, jako například systémy včasného varování a informační systémy, evropský lékařský sbor a Civil protection knowledge network sloužící ke sdílení dobré praxe.¹³³

Od roku 2001 byl UCPM aktivován více než v 600 případech, konkrétně při povodních, požárech, migraci, explozích, zemětřeseních a jiných naturogenních a antropogenních MU. Během pandemie Covidu-19 se řešily také nové výzvy. Na trhu byl nedostatečný počet ochranných prostředků a zdravotnického materiálu pro vybavení lékařů. V roce 2021 se více než 60 % obdržených žádostí o pomoc týkalo pandemie Covid-19. O pomoc v souvislosti s pandemií zažádala také ČR, která žádala o plicní ventilátory a přístroje

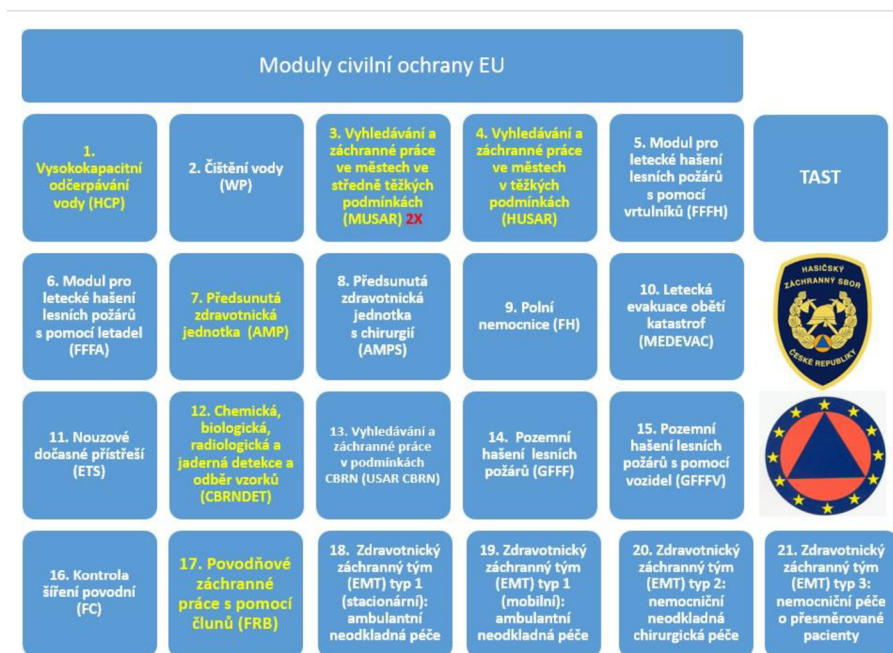
¹³¹ EU Civil Protection Mechanism [online]. 2022 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

¹³² RescEU [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_en

¹³³ Civil protection [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection_en

pro podporu plicních funkcí.¹³⁴ V roce 2022 ČR při požárech v oblasti Českého Švýcarska poptávala vrtulníky a letadla k hašení požárů.¹³⁵ Při uprchlické krizi v souvislosti s válkou na Ukrajině na jaře roku 2022 ČR zažádala o poskytnutí 25 modulárních humanitárních základen.¹³⁶ Graf ukazující statistiku aktivace v letech 2007-2021 je uveden v příloze č. 5.

Obrázek č. 7: Moduly civilní ochrany EU – ČR nabízí žlutě vymezené moduly (viz příloha č. 2).¹³⁷

5.2. Organizace spojených národů

OSN, mezinárodní organizace tvořena 193 členskými státy, které rozhodují o prioritách a poskytují nezbytné finanční prostředky k jejímu fungování, rovněž

¹³⁴ Češi žádají o humanitární pomoc, chtějí zásobu plicních ventilátorů [online]. 2020 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/humanitarni-pomoc-cesko-eu-plicni-ventilatory-covid-19-koronavirus.A201019_100226_domaci_hm1

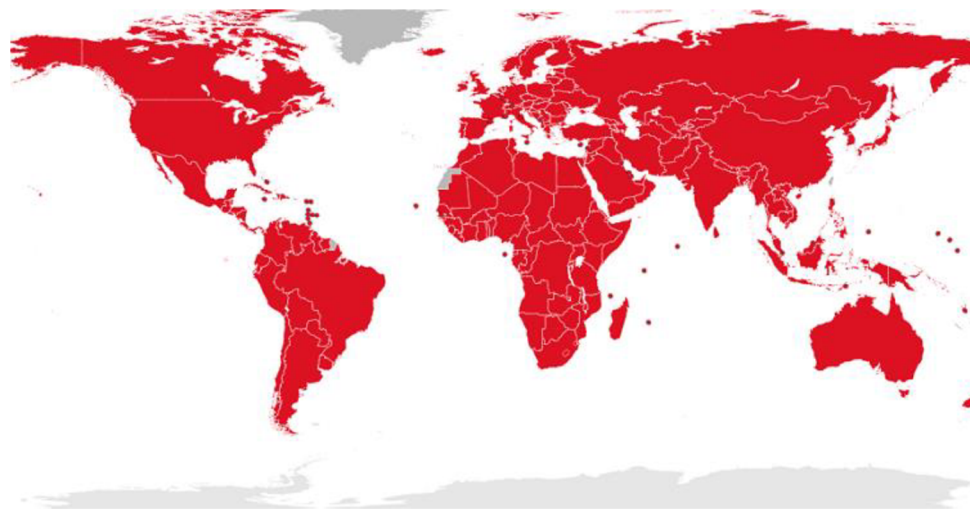
¹³⁵ Česko požádalo o stroje k hašení, pomoc přiletí z Polska, Slovenska a Itálie [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-cesko-zada-sousedy-o-letadla-a-vrtulniky-k-haseni-40403997>

¹³⁶ ČR požádala EU o pomoc s uprchlíky, kapacity jsou vyčerpány [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cr-pozadala-eu-o-pomoc-s-uprchliky-kapacity-jsou-vycerpavy/2176257>

¹³⁷ Mechanismus civilní ochrany Unie [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx>

reaguje na světové krize a katastrofy.¹³⁸ Zapojuje se do řešení jak přírodních, tak člověkem způsobených katastrof, a to včetně konfliktů. Jedná se zejména o situace, které přesahují možnosti postiženého státu adekvátně reagovat. Je tak poskytovatelem okamžité i dlouhodobé pomoci a angažuje se v koordinaci zapojení vlád a humanitárních organizací. Jejím hlavním posláním v krizích není jen okamžitá pomoc, ale také činnost preventivní (zejména monitoring, včasné varování, připravenost krizových plánů atd.).¹³⁹

Obrázek č. 8: Členská základna OSN čítající 193 zemí světa.¹⁴⁰

Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí (dále jen UNOCHA, z anglického United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), jako součást Sekretariátu OSN, je odpovědný za sdružování humanitárních aktérů a za zajištění adekvátní reakce na MU. Je koordinátorem humanitárních akcí, pomáhá dostat k lidem potřebnou pomoc rychle a včas, zajišťuje překonání překážek, které brání poskytnutí pomoci. Jednoduše řečeno je zodpovědné za vedení a zprostředkování humanitární pomoci, rozvoj této politiky a za humanitární advokacii. Svou koordináční funkci plní prostřednictvím *Stálého výboru pro interní agentury* (dále jen IASC, z anglického Inter-Agency Standing Committee), kterému předsedá tzv. *nouzový koordinátor pomoci* (dále jen ERC,

¹³⁸ How the United Nations responds to crises [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://medium.com/we-the-peoples/how-the-united-nations-responds-to-crises-5ac02aebe605>

¹³⁹ Humanitární otázky [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/humanitarni-otazky/>

¹⁴⁰ UN [online]. [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.geograf.in/cs/category2.php?category=una>

z anglického Emergency Relief Coordinator). IASC zajišťuje meziagenturní rozhodování na složité MU, posuzuje aktuální potřeby a konsolidované výzvy, stanovuje opatření pro koordinaci v terénu a rozvíjí humanitární politiky.¹⁴¹ Mezi hlavní výzvy v roce 2022 patřila reakce na válku na Ukrajině, dopady pandemie Covidu-19, hladomor v Africe, záplavy v Nigérii a Pákistánu.¹⁴² Shrnutí hlavních úkolů UNOCHA se nachází v příloze č. 6.

Součástí systému reakce na krize je také systém *Hodnocení katastrof a koordinace při OSN* (dále jen UNDAC, z anglického United Nations Disaster Assessment and Coordination), který pomáhá zejména v první fázi náhlé MU. Systém UNDAC se skládá ze zkušených krizových manažerů, metodik k řízení, osvědčených postupů, systémů a z nezbytného vybavení. Týmy UNDAC mohou být bezplatně nasazeny v krátké době (do 48 hodin) kdekoliv na světě. Mobilizovány jsou prostřednictvím UNOCHA a v místě události zůstávají zhruba 4 týdny.¹⁴³

Pod OSN spadá také *Mezinárodní poradní skupina pro vyhledávací a záchranné práce* (dále jen INSARAG, z anglického International Search and Rescue Advisory Group), která usnadňuje koordinaci mezi mezinárodními USAR týmy.¹⁴⁴ Ty je možné nasadit do míst ničivých událostí pro vyhledávání a záchranu pod troskami a k operační koordinaci v terénu. Mezinárodní USAR týmy musí mít uznanou kvalifikaci od sekretariátu INSARAG. Hlavním cílem INSARAG je metodické vedení, koordinace týmů a inovace postupů k efektivní záchraně životů v místech katastrofy.¹⁴⁵

Dalším z mechanismů OSN je možnost zřízení v místě katastrofy *Místa pro mezinárodní koordinaci a řízení operace* (dále jen OSOCC, z anglického

¹⁴¹ History of OCHA [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/about-ocha/history-ocha>

¹⁴² OCHA's 2022 in Review [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/story/ocha%E2%80%99s-2022-review>

¹⁴³ UN Disaster Assessment and Coordination [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/un-disaster-assessment-and-coordination-undac>

¹⁴⁴ V příloze č. 2 je uvedeno, jaké USAR týmy lze v ČR sestavit

¹⁴⁵ International Search and Rescue Advisory Group (INSARAG) [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/international-search-and-rescue-advisory-group-insarag>

On-Site Operations Coordination Centre). Jedná se o účinný nástroj, který se využívá tehdy, je-li do pomoci zapojeno více mezinárodních aktérů. Toto místo by měl zřídit první mezinárodní USAR tým nebo tým UNDAC. OSOCC plní místo kontaktního bodu pro mezinárodní aktéry a vládu státu postiženého katastrofou, koordinuje mezinárodní záchranné operace a poskytuje společnou platformu pro spolupráci a správu informací napříč zainteresovanými aktéry.¹⁴⁶

Úřad OSN pro snižování rizika katastrof (dále jen UNDRR, z anglického United Nations Office for Disaster Risk Reduction) již dlouhodobě pomocí své koordinační činnosti usiluje o snižování rizik a usiluje o odolnější budoucnost. Celosvětově dohlíží nad naplňováním Sendaiského rámce pro snižování rizika katastrof.¹⁴⁷ Ten stanovuje hlavní priority v oblasti prevence katastrof, přípravy na ně a ke zvýšení odolnosti všech zemí. Jeho cílem je snížit počet obětí katastrof a množství lidí postižených katastrofou, omezit ekonomické ztráty, zmírnit dopady na veřejnou infrastrukturu, zlepšit připravenost státu pomocí zpracování národních strategií, posílit spolupráci všech zemí na globální úrovni a zvýšit akceschopnost systému včasného varování.¹⁴⁸ UNDRR se zaměřuje na snižování dosavadních rizik a pracuje na prevenci rizik nových. V rámci své agendy upozorňuje zejména na nebezpečí dopadu klimatické změny.¹⁴⁹

5.3. Severoatlantická aliance

Jedním ze základních bezpečnostních úkolů NATO je také krizové řízení, a to nejen ve vojenských operacích, ale také při reakci na nevojenská rizika, včetně humanitárních krizí nebo jiných katastrof a MU. Vývoj opatření k zajištění civilní ochrany lze datovat již do 50. let 20. století, kdy se připravovala opatření pro případ jaderného útoku. Tyto zkušenosti se členské státy rozhodly uplatňovat také pro případ jiných přírodních i člověkem způsobených MU.¹⁵⁰

¹⁴⁶ On-Site Operations Coordination Centre (OSOCC) [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/site-operations-coordination-centre-osocc>

¹⁴⁷ Our work [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.undrr.org/about-undrr/our-work>

¹⁴⁸ Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/public/44/b6/aa/1414005_1283609_Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015_2030.pdf

¹⁴⁹ Our work [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.undrr.org/about-undrr/our-work>

¹⁵⁰ Crisis management [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49192.htm

Významnou součástí NATO je jeho zaměření na individuální i kolektivní odolnost a civilní připravenost na různé situace. Lepší příprava znamená menší zranitelnost. Ta podporuje NATO jako celek. Nejvyšší poradní orgán NATO, Severoatlantická rada, má pro oblast civilní připravenosti zřízený poradní orgán *Výbor pro odolnost* (dále jen RC, z anglické Resilience Committee, dříve označovaný jako Výbor pro civilní nouzové plánování se zkratkou CEPC). Ten zajišťuje odolnost a civilní nouzovou připravenost na úrovni národní i kolektivní a zodpovídá za její hodnocení. RC zodpovídá za odolnost vojenskou, i nevojenskou (například odolnost na přírodní katastrofy). Poradenství v oblasti civilní ochrany pro RC zajišťuje *skupina pro civilní ochranu* (dále jen CPG, z anglického Civil Protection Group).¹⁵¹ ČR na stálém zasedání RC a na schůzích CPG zastupuje styčný důstojník MV-GŘ HZS ČR při Stálé delegaci ČR při NATO. Je také koordinátorem postupů ÚSÚ v oblasti civilního nouzového plánování se zaměřením na NATO a zajišťuje tak synergii mezi požadavky NATO a národní připraveností ČR.¹⁵²

Obrázek č. 9: Členská základna NATO.¹⁵³

¹⁵¹ Resilience Committee [online]. 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50093.htm

¹⁵² Hasičům se mezinárodní spolupráce vyplácí [online]. 2021 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hasicien/docDetail.aspx?docid=22250176&docType=ART>

¹⁵³ Stock ilustrace mapa světa s členskými státy NATO [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.istockphoto.com/cs/vektor/mapa-sv%C4%9Bta-s-%C4%8Dlensk%C3%BDm-st%C3%A1tem-nato-gm1130950066-299290196?utm_medium=organic&utm_source=google&utm_campaign=iptcurl

Euroatlantické centrum pro koordinaci reakce na katastrofy (dále jen EADRCC, z anglického Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre) je hlavním mechanismem odezvy na MU v rámci NATO a funguje nepřetržitě za účelem zprostředkování žádostí o pomoc a nabídek pomoci mezi členskými a partnerskými zeměmi. O poskytnutí pomoci rozhodují členské státy, které středisko po přijetí žádosti informuje. Na jeho činnost dohlíží RC. Veškeré úkoly plní EADRCC v úzké spolupráci s UNOCHA a je tak doplňkovým mechanismem OSN i EU, který zajišťuje podporu vnitrostátním orgánům v civilních nouzových situacích. Představuje také nástroj, který vytváří prostor ke sdílení informací prostřednictvím seminářů a k pravidelným cvičením.¹⁵⁴ V případě potřeby může EADRCC povolat také mezinárodní civilní a vojenský personál členů NATO, nebo národní experty k poskytnutí odborného stanoviska.¹⁵⁵

5.4. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

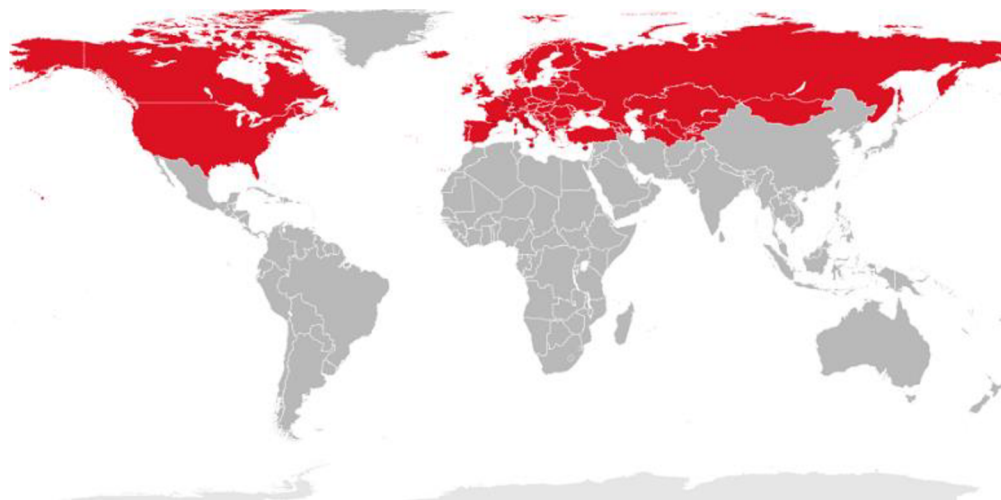
OBSE je organizací, která přistupuje k bezpečnosti komplexně, zaměřuje se na politicko-vojenskou, ekonomickou, environmentální i lidskou dimenzi a činí tak aktivity v různých bezpečnostních oblastech.¹⁵⁶ V oblasti mezinárodní spolupráce při MU je její mandát stanoven jako platforma pro řešení snižování rizika katastrof a jako platforma pro řešení důsledků klimatických změn. Za tuto problematiku je odpovědný *Úřad koordinátora ekonomických a environmentálních aktivit OBSE* (dále jen OCEEA, z anglického OBSE Economic and Environmental Activities). OBSE se snaží řešit rizika katastrof z různých úhlů pohledů a na různých úrovních a podporuje tak dosažení strategických cílů, například Seindaiského rámce.

¹⁵⁴ Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

¹⁵⁵ EADRCC [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://eadrcc.cmdrcoe.org/17-EADRCC>

¹⁵⁶ Například kontrola zbrojení, opatření na budování důvěry a bezpečnosti, lidská práva, národnostní menšiny, demokratizace, policejní strategie, boj proti terorismu viz Who we are [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/whatistheosce>

Obrázek č. 10: Členská základna OBSE.¹⁵⁷

Jedním ze způsobů činnosti OBSE jsou terénní operace, které probíhají zejména ve státech, které nejsou samy schopny dosáhnout zlepšení v oblasti přípravy a reakce na MU. Snaží se tak například o posílení kapacit vnitrostátních orgánů pro nebezpečí lesních požárů, pomáhá s vytvářením systémů včasného varování a školí vnitrostátní kapacity v oblasti zvládnutí povodní (modelování a mapování zranitelných oblastí, hodnocení povodňového rizika).¹⁵⁸ OBSE se snaží o posílení přeshraniční spolupráce v rizikových oblastech prostřednictvím pořádání společných školení a poskytnutím pomoci při přípravě plánů pro snižování rizika.¹⁵⁹ ¹⁶⁰ Klimatické změny považuje OBSE za násobitele hrozeb, proto se opět pomocí aktivit na místě snaží zvyšovat informovanost, řešit potenciální bezpečnostní rizika vyplývající ze změny klimatu a předcházet tak vzniku MU.¹⁶¹

¹⁵⁷ OSCE [online]. [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.geograf.in/cs/category.php?category=osc>

¹⁵⁸ Úspěšné programy realizovala například v Albánii, Bosně a Hercegovině, Srbsku, Černé Hoře viz Disaster Risk Reduction Disaster Risk Reduction and Security in the OSCE Area: Project Highlights South-Eastern Europe [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/2/274231.pdf>

¹⁵⁹ Office of the Co-ordinator of OSCE Economic and Environmental Activities Disaster Risk Reduction [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/c/d/349876.pdf>

¹⁶⁰ Disaster Risk Reduction [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/disaster-risk-reduction>

¹⁶¹ Příklady práce OBSE v oblasti změny klimatu: hodnocení potenciálních bezpečnostních rizik vyplývajících ze změny klimatu ve střední Asii, východní Evropě, jižním Kavkaze a jihovýchodní Evropě; identifikace a mapování zranitelných geografických oblastí atd. viz Climate Change [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/446296>

5.5. Visegrádská skupina

V4, jako sdružení ČR, Polska, Slovenska a Maďarska, představuje výsledek shody členských států na spolupráci v různých oblastech společného zájmu. Tato platforma slouží mimo jiné i pro předávání hodnot v oblasti vědy, vzdělání, k výměně informací a dobré praxe za účelem posílení středoevropského regionu.¹⁶² Spolupráce států probíhá také v oblasti ochrany obyvatelstva prostřednictvím pravidelných setkání generálních ředitelů zaměřujících se na civilní ochranu zemí V4. Pravidelná jednání se konají v rámci rotujícího předsednictví v určité zemi. Pro příklad v roce 2019 bylo tématem společného setkání využití dobrovolných sborů k MU. Výsledkem tohoto setkání bylo podepsání společné deklarace o společném přístupu zemí V4 týkající se sdílení poznatků z projednávané oblasti, společného sledování přeshraničních MU a o podpoře společného přístupu v této oblasti.¹⁶³ Pro účely sjednocení postupů pořádají země také společná cvičení. V roce 2019 pod Slovenským předsednictvím tak proběhlo společné cvičení zaměřující se na společnou reakci, pokud by došlo k přerušení dodávek ropy a ropných produktů.¹⁶⁴

Obrázek č. 11: Členská základna V4.¹⁶⁵

¹⁶² About the Visegrad Group [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.visegradgroup.eu/about>

¹⁶³ Časopis 112: Setkání generálních ředitelů civilní ochrany zemí Visegrádské čtyřky [online]. XVIII. 2019 [cit. 2023-01-03]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-8-2019.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>

¹⁶⁴ V4 emergency response exercise [online]. 2019 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.eosa.sk/en/news/v4-emergency-response-exercise>

¹⁶⁵ Visegrádská čtyřka [online]. 2015 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/visegradska-ctyrka/r~270e0b028ba011e5a705002590604f2e/>

5.6. Salcburské fórum

SF¹⁶⁶ představuje další středoevropskou platformu pro regionální partnerství v oblasti bezpečnosti. Původním cílem bylo zejména posílení vnitřní bezpečnosti, nyní se však SF věnuje i dalším tématům jako například spolupráce a lobbing v rámci EU, regionální spolupráce nebo spolupráce se třetími zeměmi. Spolupráce se zaměřuje na tyto aktivity: nelegální migrace, policejní spolupráce, výměna informací, policejní výcvik, krizový management atd.¹⁶⁷ Na mezinárodních ministerských konferencích tak v oblasti mezinárodní spolupráce projednávají například humanitární pomoc uprchlíkům a bezpečnostní aspekty konfliktu na Ukrajině, zejména zaměřující se na rizika spojené s migrací.¹⁶⁸ V rámci společného dokumentu *Agenda Salcburského Fóra do roku 2030* se v následujících letech schůze mimo jiné zaměří také na další možnosti využití zkušeností z pandemie Covidu-19.¹⁶⁹

5.7. Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů

CTIF je organizace zaměřující se na spolupráci hasičů, která se snaží zejména o vylepšování pracovních podmínek hasičů a slouží ke sdílení zkušeností ze zásahu u požárů nebo jiných katastrof.¹⁷⁰ Zájmy ČR v ústředí CTIF reprezentuje *Český národní výbor CTIF*, který zde zastupuje veškeré složky zabývající se požární ochranou v ČR. Jeho zřizovatelem je MV-GŘ HZS ČR. Mezi jeho hlavní úkoly v oblasti mezinárodní spolupráce patří sdílení poznatků vědeckotechnických a poznatků z praxe zaměřujících se na požární prevenci a reakci, záchraňování osob a technickou pomoc při naturogenních MU nebo jiných událostech.¹⁷¹ To, jak spolu hasiči z různých

¹⁶⁶ Členskou základnu tvoří ČR, Bulharsko, Rakousko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko

¹⁶⁷ Levels and Fields of Cooperation [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: [http://www.salzburgforum.org/Who are we/Levels and Fields of Cooperation.html](http://www.salzburgforum.org/Who%20are%20we/Levels%20and%20Fields%20of%20Cooperation.html)

¹⁶⁸ Místopředseda vlády a ministr vnitra Vít Rakušan v Bukurešti [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné

z: https://www.mzv.cz/bucharest/cz/aktuality/mistopredseda_vlady_a_ministr_vnitra_vit.html

¹⁶⁹ 20 let Salcburského fóra. O dalším směřování úspěšné spolupráce se dnes rozhodovalo v Praze [online]. 2021 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/20-let-salcburskeho-fora-o-dalsim-smerovani-uspesne-spoluprace-se-dnes-rozhodovalo-v-praze.aspx>

¹⁷⁰ CTIF - The International Association of Fire & Rescue Services [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.ctif.org/ctif-international-association-fire-rescue-services>

¹⁷¹ Víťáme Vás na stránkách Českého národního výboru CTIF [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vitame-vas-na-strankach-ceskeho-narodniho-vyboru-ctif.aspx>

zemí při MU spolupracují, potvrzují zkušenosti z roku 2022, kdy několik členských států ze CTIF reagovalo na výzvu Ukrajiny a požádalo o pomoc pro své hasiče během ozbrojeného konfliktu. Členské státy CTIF tak poskytly spoustu hasičského a záchranářského vybavení a předaly tak Ukrajině hasičská vozidla, termovizní kamery, hadice, osobní ochranné prostředky atd. Čeští profesionální hasiči se v reakci na neočekávanou migraci zapojili tak, že v Polsku a na Slovensku koordinovali přecházející proud válečných uprchlíků.¹⁷²

5.8. Dílčí závěr multilaterální spolupráce

Předmětem této kapitoly byly stěžejní činnosti a aktivity mezinárodních a regionálních organizací v oblasti řešení MU, ve kterých je ČR členem, a na jejichž aktivitách též participuje. Členství v mezinárodních organizacích bylo, je a bude pro ČR nezbytně důležité, je jednou z hlavních priorit, díky které je významně posílena bezpečnost všech občanů ČR. Lze proto předpokládat, že v případě nenadálé rozsáhlé MU by poskytnutí pomoci do ČR bylo bezproblémové, a to i díky výše zmíněným partnerským vazbám. Velkým, dlouholetým a skoro nezastupitelným hráčem na poli mezinárodní pomoci při MU je OSN. Ta je díky své široké členské základně a dalším osvědčeným mechanismům schopna realizovat velké věci, a to nejen během naturogenních katastrof, ale také během člověkem způsobených událostí. Je činná také při poskytování pomoci do válečných zón. Hraje důležitou roli při koordinaci celého systému poskytování humanitární pomoci a při vysílání záchranářské pomoci do místa MU. Disponuje také vlastním personálem, který může být ke koordinaci MU povolán.

Nezpochybnitelnou roli a schopnost mobilizovat co nejrychleji adekvátní pomoc při MU má také EU, která se společnou bezpečnostní politikou již delší dobu zabývá. V rámci EU fungují efektivní poradní platformy zabývající se problematikou prevence a reakce na MU, humanitární pomocí nebo plánovací dokumentací (PROCIV, CIVCOM nebo COHAFA při Radě EU). Svou úlohu

¹⁷² Massive support from all around CTIF's member nations to help firefighters in Ukraine [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.ctif.org/news/massive-support-all-around-ctifs-member-nations-help-firefighters-ukraine>

dobře plní také Evropská komise a její DG ECHO zaměřující se na humanitární pomoc, fungování UCPM a jeho nezbytných součástí. Celý tento systém pomoci se v průběhu let vylepšuje. Dobrým příkladem mohou být například vlastní rezervní kapacity RescEU.

Neméně významné je pro ČR členství v NATO, které jednak posiluje systém vojenské bezpečnosti a mír, ale také se významně podílí na odolnosti a civilní nouzové připravenosti členských států. Tuhle nezastupitelnou úlohu NATO svým postupným vývojem posunulo dál a zaměřilo se také na pomoc při MU, kterou díky svému středisku EADRCC umí rychle a včas zkoordinovat. Pomoc v něm poptávají častěji státy, které mají blíže k uskupení NATO a je tak využíván méně často než UCPM v rámci EU. Oba tyto mechanismy ovšem hrají klíčovou roli zejména při diverzifikaci a prioritizaci nabídek. Spolupráci ČR v dalších uskupeních (OBSE, V4, SF, CTIF) v tomto případě můžeme brát jako doplňkovou, neboť tyto uskupení představují spíše platformy zaměřující se na prevenci vzniku MU, snížení rizika katastrof nebo prostor pro diskusi o aktuální problematice klimatických změn. Umožňují také vedení společného dialogu za účelem sdílení vlastních zkušeností ze zásahů při MU. Lze ale uvést, že i v rámci těchto menších struktur státy potvrzují svou vůli spolupracovat a vzájemně si pomáhat. Závěrem je třeba uvést, jakou provázanost lze v mezinárodním úsilí při pomoci při MU spatřovat. Mezinárodní organizace mezi sebou nekonkurují, nýbrž úzce spolupracují a snaží se o to, aby se jejich činnost v místě MU nepřekrývala, aby celá pomoc byla dobře zkoordinovaná a aby její poskytování neprohlubovalo tíži situace, která již v místě MU je. Menší regionální organizace doplňují a rozšiřují ve specifickém zaměření spolupráci států a plně respektují a podporují mechanismy organizací globálně významnějších.

6. STATISTICKÉ SROVNÁNÍ ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍ POMOCI PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH V LETECH 2019-2021

Tato kapitola práce se bude zabývat praktickým srovnáním dostupných statistik týkajících se mezinárodní pomoci při MU s konkrétním zaměřením na roky 2019-2021. Statistické srovnání, které bude předmětem této kapitoly, je klíčovým meritem této práce, jelikož na základě následujících statistik lze odvodit, jaké bylo skutečné zapojení ČR do mezinárodní pomoci ve sledovaném období a jaká je další možná vývojová tendence do následujících let. Každá z podkapitol bude představovat souhrn specifické oblasti týkající se zapojení ČR do mezinárodní pomoci a bude sledovat dostupná statistická data v daném období. Každý okruh bude mít stanovené vlastní předpoklady, které budou na základě srovnání určitých ukazatelů z let 2019-2021 verifikovány nebo falzifikovány. Na základě uvedených dat bude odvozen trend posledních let a dojde k jeho zhodnocení. Budou zde také shrnuty klíčové poznatky a možné směřování do následujících let. Všechny níže uvedené tabulky jsou vlastnoručně zpracovány na základě dostupných dat.

Kapitola 6.1. bude sledovat data uvádějící celkové finanční náklady ČR na humanitární pomoc v konkrétním roce, které byly vyčleněné v rámci rozpočtové kapitoly MZV ČR, jež je součástí státního rozpočtu. Finanční prostředky vyčleněné na humanitární pomoc jsou zejména určeny na aktivity související s poskytováním okamžité pomoci při MU, dále na reakci na konflikty a nucené vysídlení obyvatel, směřují také do míst dlouhodobých humanitárních krizí (způsobených chudobou, nestabilitou nebo klimatickými změnami) a financují také programy zaměřené na snižování rizik katastrof. Od roku 2020 nemalé finanční prostředky směřovaly také na pomoc při pandemii Covidu-19. Zdrojem těchto statistických dat budou přehledy humanitární pomoci zveřejňované MZV ČR.

Předpoklad 1A: *Plánovaný finální rozpočet MZV ČR v rámci rozpočtové kapitoly MZV ČR byl nejvyšší v roce 2021.*

Předpoklad 1B: *Finanční prostředky v rámci rozpočtové kapitoly MZV ČR určené na humanitární pomoc ve sledovaném období směřovaly průměrně na podporu více než 45 humanitárních projektů ročně.*

Předpoklad 1C: *V roce 2019, 2020 i 2021 byla vyčerpána vyšší částka než jaká byla stanovená ve finálním plánovaném rozpočtu pro daný rok.*

Kapitola 6.2. bude zaměřena na data shrnující pomoc poskytovanou ČR do zemí, s nimiž ČR nemá uzavřenou bilaterální smlouvu o vzájemné pomoci při katastrofách, velkých haváriích nebo jiných MU. Budou zde vybrána data zaměřující se pouze na okamžitou pomoc do míst MU. Pro lepší výstižnost posledních let zde bude zahrnuta také pomoc při pandemii Covidu-19. Dochází zde k poskytování pomoci finanční, materiální, záchranné i expertní. Tato pomoc je často poskytována na základě žádosti přes mezinárodní organizaci, na základě přímého oslovení postiženým státem na bilaterální úrovni nebo dobrovolným rozhodnutím ČR. Zdrojem těchto statistických dat budou přehledy humanitární pomoci zveřejňované MZV ČR, roční zprávy o činnosti MV-GŘ HZS ČR nebo články zveřejněné na webu HZS ČR.

Předpoklad 2A: *Nejvíce ČR ve sledovaném období pomáhala při MU a při pandemii Covidu-19 na území Evropy.*

Předpoklad 2B: *Ve sledovaném období byla nejčastěji ČR poskytována pomoc materiální a po ní následovala pomoc finanční.*

Předpoklad 2C: *Statistické srovnání podle druhu MU velmi ovlivnila pandemie Covidu-19. Nejvyšší počet pomoci podle druhu MU směřoval od roku 2020 právě do situací spojených s řešením Covidu-19.*

Kapitola 6.3. uvede data zobrazující pomoc realizovanou na základě existence bilaterálních smluv mezi ČR a další smluvní stranou. Bude zde zahrnuta jak pomoc, kterou realizovala ČR, tak pomoc, kterou realizovala druhá smluvní strana ve prospěch ČR. Zobrazena zde budou data poukazující na spolupráci pouze se sousedními státy ČR, tedy s Polskem, Německem, Rakouskem a Slovenskem. Důvod byl uveden již v kapitole 4.6, a to takový,

že smlouva s Maďarskem byla uzavřena jen kvůli společnému členství ve V4 a s Francií se jedná pouze o nadstandardní doplňkovou smlouvu. Na základě toho lze odvodit, že realizovaná pomoc při okamžitých katastrofách, velkých haváriích nebo MU není tak častá, jako ve spolupráci se sousedními státy. Zdrojem těchto statistických dat budou statistiky získané osobně od MV-GŘ HZS ČR.

Předpoklad 3A: Nejčastější pomoc realizovaná na základě bilaterálních smluv byla při řešení požárů.

Předpoklad 3B: Realizace pomoci na základě bilaterálních smluv byla nejčastěji s Polskem a Německem, jelikož s nimi máme nejdelší hranici. Naopak menší spolupráce byla uskutečňována s Rakouskem a Slovenskem v důsledku kratší délky hranice.

Předpoklad 3C: Realizace pomoci na základě bilaterálních smluv byla nejčastější v roce 2019, v následujících letech byla spolupráce menší.

6.1. Statistické srovnání finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu České republiky směřujících na humanitární pomoc v letech 2019-2021

Rok 2019

Podle Plánu zahraniční rozvojové spolupráce bylo pro rok 2019 na humanitární pomoc v rámci kapitoly MZV ČR vyčleněno 218 000 000 Kč. V průběhu roku došlo o krátkodobé navýšení rozpočtu o účelově vázané nároky z nespotřebovaných výdajů z předchozího roku, následně byl ale rozpočet snížen z důvodu provedení rozpočtových opatření na MV ČR pro realizaci pomoci prostřednictvím MV-GŘ HZS ČR. Finální rozpočet v gesci MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2019 tak činil 217 188 380,16 Kč. Celkem bylo vyčerpáno 215 642 202,04 Kč MZV ČR a 6 190 492 Kč bylo převedeno na MV ČR. Na Ministerstvo obrany ČR (dále jen MO ČR) nebyly převedeny

žádné finanční prostředky. Z těchto finančních prostředků celkem došlo k podpoře 56 programů ve 26 zemích světa.¹⁷³

Tabulka č. 2: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2019.

Plánovaný rozpočet	218 000 000 Kč
Finální rozpočet v gesci MZV ČR (po navýšení a snížení)	217 188 380,16 Kč
Celkem vyčerpáno MZV ČR	215 642 202,04 Kč
Celkem převedeno na MV ČR	6 190 492 Kč
Celkem převedeno na MO ČR	0 Kč
Celkem vyčerpáno (MZV ČR + MV ČR + MO ČR)	221 832 694,04 Kč
Celkový počet případů realizované pomoci	56
Celkový počet zemí, ve kterých byla pomoc realizována	29

Rok 2020

V roce 2020 bylo plánováno vyčlenění finančních prostředků na humanitární pomoc ve výši 220 000 000 Kč. V průběhu roku 2020 došlo k navýšení rozpočtu o účelově vázané nároky z nespotřebovaných výdajů. Rozpočet MZV ČR byl ale také snížen v důsledku převodu financí prostřednictvím rozpočtového opatření na MV ČR a na MO ČR. Po provedených změnách byl rozpočet v gesci MZV ČR ve výši 218 280 176,94 Kč. Z rozpočtové kapitoly MZV ČR resort MZV ČR celkově vyčerpал 211 846 461,93 Kč, resort MV ČR vyčerpал 1 087 841 Kč a resort MO ČR 1 723 333 Kč. Finanční prostředky byly utraceny v rámci realizace 50 projektů ve 29 zemích.¹⁷⁴

¹⁷³ Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2019 [online]. 2020 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4008934/1/Informace_ZRS_HP_2019_final.pdf

¹⁷⁴ Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2020 [online]. 2021 [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4328294/1/InformaceZRS_2020_final.pdf

Tabulka č. 3: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2020.

Plánovaný rozpočet	220 000 000 Kč
Finální rozpočet v gesci MZV ČR (po navýšení a snížení)	218 280 176,94 Kč
Celkem vyčerpáno MZV ČR	211 846 461,93 Kč
Celkem převedeno na MV ČR	1 087 841 Kč
Celkem převedeno na MO ČR	1 723 333 Kč
Celkem vyčerpáno (MZV ČR + MV ČR + MO ČR)	214 657 635,93 Kč
Celkový počet případů realizované pomoci	50
Celkový počet zemí, ve kterých byla pomoc realizována	29

Rok 2021

Na rok 2021 byl naplánován rozpočet na humanitární pomoc v gesci MZV ČR ve výši 220 000 000 Kč. Při schvalování státního rozpočtu v roce 2021 ovšem došlo k jeho snížení o 46 % na 120 000 000 Kč. Kvůli naléhavé humanitární situaci ve světě, způsobené zejména pandemií Covidu-19, byl v průběhu roku rozpočet navýšen o 34 000 000 Kč z neprofilujících nároků z nespotřebovaných výdajů MZV ČR. V průběhu roku došlo ještě o převedení rozpočtovým opatřením částky 9 091 745 Kč na MV ČR. Finální rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2021 byl ve výši 144 908 255 Kč. Resort MZV ČR vyčerpал částku 144 200 000 Kč. Díky finančním prostředkům došlo k podpoření 44 programů v 20 zemích světa.¹⁷⁵

Tabulka č. 4: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2021.

Plánovaný rozpočet	220 000 000 Kč
Finální rozpočet v gesci MZV ČR (po navýšení a snížení)	144 908 255 Kč
Celkem vyčerpáno MZV ČR	144 200 000 Kč
Celkem převedeno na MV ČR	9 091 745 Kč
Celkem převedeno na MO ČR	0 Kč
Celkem vyčerpáno (MZV ČR + MV ČR + MO ČR)	153 291 745 Kč
Celkový počet případů realizované pomoci	44
Celkový počet zemí, ve kterých byla pomoc realizována	20

¹⁷⁵ Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2021 [online]. 2022 [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4666421/InformaceZRS_2021.pdf

Statistické srovnání let 2019-2021

Níže zpracované tabulky zobrazují shrnutí výše uvedených dat, podle kterých lze roky 2019-2021 srovnávat a na jejichž základě lze verifikovat nebo falzifikovat stanovené předpoklady. Bude zde také tabulka s aritmetickým průměrem stanovených hodnot, který byl vypočítán na základě tohoto vzorce:

$$\bar{x} = \frac{x_{(1)} + x_{(2)} + \dots + x_{(n)}}{n}$$

Tabulka č. 5: Sledované ukazatele v souhrnné tabulce (viz tabulky č. 2, 3, 4).

	2019	2020	2021
Plánovaný rozpočet	218 000 000 Kč	220 000 000 Kč	220 000 000 Kč
Finální rozpočet v gesci MZV ČR	217 188 380,16 Kč	218 280 176,94 Kč	144 908 255 Kč
Celkem vyčerpáno MZV ČR	215 642 202,04 Kč	211 846 461,93 Kč	144 200 000 Kč
Celkem převedeno na MV ČR	6 190 492 Kč	1 087 841 Kč	9 091 745 Kč
Celkem převedeno na MO ČR	0 Kč	1 723 333 Kč	0 Kč
Celkem vyčerpáno (MZV ČR + MV ČR + MO ČR)	221 832 694,04 Kč	214 657 635,93 Kč	153 291 745 Kč
Celkový počet případů realizované pomoci	56	50	44
Celkový počet zemí, ve kterých byla pomoc realizována	29	29	20

Tabulka č. 6: Aritmetický průměr sledovaných ukazatelů z tabulky č. 5.

Plánovaný rozpočet	219 333 333 Kč
Finální rozpočet v gesci MZV ČR	193 458 937,37 Kč
Celkem vyčerpáno MZV ČR	190 562 887,99 Kč
Celkem převedeno na MV ČR	5 456 692,67 Kč
Celkem převedeno na MO ČR	574 444,34 Kč
Celkem vyčerpáno (MZV ČR + MV ČR + MO ČR)	196 594 024,99 Kč
Celkový počet případů realizované pomoci	50
Celkový počet zemí, ve kterých byla pomoc realizována	26

Předpoklad 1A: *Plánovaný finální rozpočet MZV ČR v rámci rozpočtové kapitoly MZV ČR byl nejvyšší v roce 2021.* Tento předpoklad byl falzifikován, jelikož v roce 2021 byl finální rozpočet v gesci MZV ČR dokonce nejmenší ze sledovaného období, jelikož při schvalování došlo k jeho seškrtnutí. Tím došlo také k podpoře méně zemí a méně projektů. Největší částka ve finálním rozpočtu MZV ČR ve sledovaném období byla v roce 2020.

Předpoklad 1B: *Finanční prostředky v rámci rozpočtové kapitoly MZV ČR určené na humanitární pomoc ve sledovaném období směřovaly průměrně na podporu více než 45 humanitárních projektů ročně.* Tento předpoklad byl verifikován. Průměrně ve sledovaném období pomoc směřovala na 50 humanitárních projektů ročně.

Předpoklad 1C: *V roce 2019, 2020 i 2021 byla vyčerpána vyšší částka než jaká byla stanovená ve finálním plánovaném rozpočtu pro daný rok.* Tento předpoklad byl verifikován jen pro roky 2019 a 2021, kdy celkově bylo vyčerpáno více peněz, než bylo ve finálním rozpočtu naplánováno. Předpoklad byl falzifikován pro rok 2020, kdy bylo celkově vyčerpáno méně peněz, než bylo ve finálním rozpočtu naplánováno.

Z výše uvedených dat lze pro roky 2019-2021 shrnout následující. Finální rozpočet MZV ČR nikdy nedosahoval výše finanční částky, která byla původně plánovaná a byl tak nakonec vždy menší. V každém roce došlo k převedení finanční částky prostřednictvím rozpočtového opatření na MV ČR, v roce 2020 došlo k převedení finančních prostředků i na MO ČR. Skutečně vynaložené

finanční prostředky na humanitární pomoc v průběhu let klesaly, čímž klesal i celkový počet realizované pomoci a také počet zemí, ve kterých byla tato pomoc realizována. Vzhledem k aktuálnímu vývoji státního rozpočtu a ke stále většímu schodku mezi jeho příjmy a výdaji lze předpokládat, že na humanitární pomoc v následujících letech nebude vyčleňována vyšší částka, než jaká byla vyčleněná v průběhu sledovaného období.¹⁷⁶ Nadále bude určitě docházet také k převádění finančních prostředků na MV ČR, jelikož nedisponuje vlastním rozpočtem a v nejbližší době jím disponovat určitě nebude, ale úkoly spojené s materiální, záchranářskou i expertní pomoci budou v jeho gesci stále. Pokud bude i nadále rozpočet na humanitární pomoc seškrťován, bude ČR realizovat pomoc méně často a do méně zemí, bude proto potřeba využít také finanční prostředky z kapitoly rozpočtu Všeobecná pokladní správa, konkrétně z vládní rozpočtové rezervy. Vzhledem k tomu, že pro ČR je jasnou prioritou vlastní bezpečnost a prosperita, nelze se divit tomu, že v současném stavu veřejných financí ČR budou do určité míry omezovány finanční prostředky právě na humanitární pomoc.

6.2. Statistické srovnání okamžité pomoci při mimořádných událostech a Covidu-19 poskytované Českou republikou v letech 2019-2021

Rok 2019

Na začátku roku 2019 došlo k převedení částky 5 mil. Kč prostřednictvím rozpočtového opatření MZV ČR na MV-GŘ HZS ČR, které pomoc realizovalo. Částka byla převedena z důvodu vyslání materiální pomoci Řecku, které v roce 2018 zasáhly ničivé požáry. Předán byl jeden automobil, jeden minibus, kalová čerpadla, svítilny, vzduchový kompresor a další vybavení pro hasičské jednotky.¹⁷⁷ V březnu bylo ministrem zahraničních věcí rozhodnuto o uvolnění finanční pomoci ve výši 5 mil. Kč do Mosambiku, který postihnul ničivý cyklón

¹⁷⁶ Podle informací dostupných v lednu 2023 lze uvést, že v roce 2022 byl rozpočet z původních 200 mil. Kč seškrťán na částku 150 mil. Kč, na rok 2023 byla schválena částka 153 mil. Kč viz Strategie humanitární pomoci na rok 2023 [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4856877/Strategie_humanitarni_pomoci_na_rok_2023.pdf

¹⁷⁷ Česká humanitární pomoc Řecku byla oficiálně předána, zahraniční kolegové získali vybavu pro zasahující hasiče [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/212015-ceska-humanitarni-pomoc-recku-byla-oficialne-predana-zahranicni-kolegove-ziskali-vybavu-pro-zasahujici-hasice/>

Idai. Částka byla využita na potřeby lidí bez přístřeší a pro obnovu území.¹⁷⁸ Částka ve výši 1,19 mil. Kč byla vyčleněna v dubnu pro Írán, který byl zasažen ničivými povodněmi. Částka byla převedena rozpočtovým opatřením na MV-GŘ HZS ČR, které ze svých zásob uvolnilo z Národní základny humanitární pomoci ve Zbirohu materiální pomoc. Írán požádal o pomoc prostřednictvím ERCC. Potřebné komodity byly vybrány na základě požadavků Íránské vlády a dopraveny byly letounem Armády ČR.¹⁷⁹ Na konci listopadu rozhodnul ministr zahraničních věcí o vyčlenění částky 2 mil. Kč v reakci na zemětřesení v Albánii. Tato částka již však měla být financována z rozpočtu na rok 2020.¹⁸⁰ ČR nabídla Albánii vyslání středního USAR týmu, nabídka ovšem nebyla přijata.¹⁸¹

Tabulka č. 7: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2019.

Kontinent	Země realizace	Forma pomoci	Druh MU
Evropa	Řecko	Materiální pomoc	Požáry
Afrika	Mosambik	Finanční pomoc	Cyklón Idai
Asie	Írán	Materiální pomoc	Záplavy

Rok 2020

Na začátku roku 2020 bylo naléhavě poskytnuto 5 mil. Kč Zambii pro boj se suchem a 2 mil. Kč Austrálii pro boj s dopady rozsáhlých požárů ve státě Victoria.¹⁸² Pro zvládnutí migračního náporu v Bosně a Hercegovině byla vyslána materiální pomoc ze skladu ve Zbirohu, konkrétně se jednalo o materiál pro ubytování v táborech. Pomoc byla financovaná z migračního programu

¹⁷⁸ Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2019 [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2019.html

¹⁷⁹ Časopis 112: Humanitární pomoc Íránu [online]. XVIII. 2019 [cit. 2023-01-03]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-5-2019.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>

¹⁸⁰ Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2019 [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2019.html

¹⁸¹ Česká republika nabídla pomoc Albánii postižené zemětřesením v podobě vyslání USAR teamu [online]. 2019 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://vpress.cz/2019/11/26/ceska-republika-nabidla-pomoc-albanii-postizene-zemetresenim-v-podobе-vyslani-usar-teamu/>

¹⁸² Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020 [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html

MV ČR.¹⁸³ Na začátku roku ještě málokdo předpovídal, jak bude následující rok ovlivněn vysíláním pomoci zejména pro řešení pandemie Covidu-19. Poprvé došlo k požadování pomoci prostřednictvím ERCC čínskými orgány v únoru. ČR poskytla pomoc finanční a také materiální, konkrétně ochranné a dezinfekční prostředky. Pozemní cestou je přepravily jednotky MV-GŘ HZS ČR do Vídně, odkud společně s další pomocí byly letecky přepraveny do Číny. V březnu a dubnu požadovalo pomoc prostřednictvím ERCC Řecko, a to z důvodu naléhavé migrační vlny uprchlíků. ČR poskytla materiální pomoc ve dvou případech, konkrétně v březnu to byly komodity sloužící k ubytování velkého počtu osob a v dubnu to byly hygienické prostředky. Materiální pomoc na místo dopravila opět jednotka MV-GŘ HZS ČR. Pomoc byla financovaná z migračního programu MV ČR.¹⁸⁴

Ochranné prostředky k řešení pandemie Covidu-19 poskytlo MV ČR do republiky San Marino.¹⁸⁵ Ministr zahraničních věcí rozhodnul také o uvolnění 120 tisíc Kč na zakoupení ochranných masek a výměnných filtrů pro Itálii, Mali a Španělsko. V srpnu došlo v Bejrútu v Libanonu k výbuchu dusičnanu amonného. Za ČR došlo k vyslání středního USAR týmu, materiální pomoci (zejména zdravotnického materiálu) a také experta plk. Ing. Miroslav Lukeše, který v místech katastrofy působil jako expert koordinačního a vyhodnocovacího týmu EU. Pro boj s Covidem-19 byla vyslána další materiální pomoc. Pozemní cestou zabezpečil přepravu konvoj MV-GŘ HZS ČR pro Francii a Ukrajinu. Letounem Armády ČR pak byla dopravena pomoc také do Arménie, Kosova a Černé Hory.¹⁸⁶ Pro řešení požáru migračního tábora na ostrově Lesbos v Řecku bylo uvolněno ministrem zahraničních věcí 2,7 mil. Kč. Částka 5 mil. Kč směřovala na pomoc s ničivými záplavami v Súdánu. Dalších 2,5 mil. Kč bylo

¹⁸³ Zpráva o činnosti za rok 2020: Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení [online]. 2021 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020.aspx> str. 123

¹⁸⁴ Zpráva o činnosti za rok 2020: Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení [online]. 2021 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020.aspx>

¹⁸⁵ Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020 [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html

¹⁸⁶ Zpráva o činnosti za rok 2020: Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení [online]. 2021 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020.aspx>

uvolněno k poskytnutí pomoci Filipínám a Vietnamu k zabezpečení okamžité pomoci po sérii tajfunů a sesuvu půdy.¹⁸⁷ V závěru roku došlo ještě k poskytnutí materiální pomoci ze skladu ve Zbirohu do Chorvatska, které postihlo ničivé zemětřesení. Chorvatsko zažádalo o pomoc prostřednictvím ERCC.¹⁸⁸ ČR v průběhu roku poskytovala další finanční pomoc v reakci na Covid-19. Ta podle dohledaných informací směřovala do Bosny a Hercegoviny, Moldavska, Kambodže, Gruzie, Afganistánu, Libanonu a na Ukrajinu.¹⁸⁹

Tabulka č. 8: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2020

Kontinent	Země realizace	Forma pomoci	Druh MU
Afrika	Zambie	Finanční pomoc	Sucho
Austrálie	Austrálie	Finanční pomoc	Požáry
Evropa	Bosna a Hercegovina	Materiální pomoc	Migrace
Asie	Čína	Finanční pomoc, materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Řecko	Materiální pomoc	Migrace
Evropa	San Marino	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Itálie	Materiální pomoc	Covid-19
Afrika	Mali	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Španělsko	Materiální pomoc	Covid-19

¹⁸⁷ Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020 [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html

¹⁸⁸ HZS ČR dnes vypraví humanitární pomoc zemětřesením postižené Republice Chorvatsko [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicsky-zachranny-sbor-ceske-republiky-dnes-vypravi-humanitarni-pomoc-zemetresenim-postizene-republice-chorvatsko.aspx>

¹⁸⁹ Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020 [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html

Asie	Libanon	Materiální, záchranářská expertní pomoc	Výbuch
Evropa	Francie	Materiální pomoc	Covid-19
Asie	Arménie	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Ukrajina	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Kosovo	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Černá Hora	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Řecko	Finanční pomoc	Požáry
Afrika	Súdán	Finanční pomoc	Záplavy
Asie	Filipíny	Finanční pomoc	Záplavy, sesuvy půdy
Asie	Vietnam	Finanční pomoc	Záplavy, sesuvy půdy
Evropa	Chorvatsko	Materiální pomoc	Zemětřesení
Evropa	Bosna a Hercegovina	Finanční pomoc	Covid-19
Evropa	Moldavsko	Finanční pomoc	Covid-19
Asie	Kambodža	Finanční pomoc	Covid-19
Asie	Gruzie	Finanční pomoc	Covid-19
Evropa	Ukrajina	Finanční pomoc	Covid-19
Asie	Afganistán	Finanční pomoc	Covid-19
Asie	Libanon	Finanční pomoc	Covid-19

Rok 2021

V lednu roku 2021 Severní Makedonie požádala o pomoc prostřednictvím ERCC z důvodu šíření Covidu-19. Ministr vnitra ČR schválil poskytnutí materiální pomoci (roušky, respirátory, ochranné obleky). Pomoc byla realizována HZS ČR.¹⁹⁰ Na začátku února požádalo o pomoc s Covidem-19 Moldavsko, taktéž prostřednictvím ERCC. Převoz materiální pomoci (ochranné obleky, roušky, ochranné rukavice) z prostředků MV ČR a SSHR zabezpečil HZS ČR.¹⁹¹ V reakci na negativní vývoj pandemie Covidu-19 byla vyslána materiální pomoc také do Indie. Dodávku 500 ks tlakových lahví na medicínální kyslík schválila vláda ČR a pozemní převoz do Vídně zabezpečila jednotka MV-GŘ HZS ČR, odtud byla převezena letecky spolu s další pomocí z Rakouska.¹⁹² Vláda ČR schválila také vyslání materiální pomoci na Ukrajinu. Materiální pomoc (roušky a testy na Covid-19) ze skladu SSHR odvezla jednotka MV-GŘ HZS ČR.¹⁹³ Na letecké hašení požárů v Albánii byl za ČR vyslán policejní vrtulník s bambivakem. Jeho financování schválil ministr zahraničních věcí ČR z rozpočtu na humanitární pomoc.¹⁹⁴

Na základě žádosti Řecka, které přes ERCC požádalo o pomoc s hašením lesních požárů, vytvořila ČR ad hoc modul pro hašení lesních požárů, který byl nabídnut a následně vyslán pozemní cestou na pomoc.¹⁹⁵ Částka 2,5 mil. Kč byla uvolněna v reakci na zemětřesení na Haiti. Finanční prostředky směřovaly na okamžitou pomoc, zejména na obnovu obydlí a zajištění obživy.¹⁹⁶ V reakci

¹⁹⁰ HZS ČR v pondělí vypraví humanitární pomoc do Severní Makedonie [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky-v-pondeli-vypravi-humanitarni-pomoc-do-severni-makedonie.aspx>

¹⁹¹ HZS ČR zítra vypraví humanitární pomoc do Moldavska [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky-zitra-vypravi-humanitarni-pomoc-do-moldavska.aspx>

¹⁹² Hasiči v pondělí přepraví 500 ks tlakových lahví na medicínální kyslík pro Indii [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-v-pondeli-prepravi-500-ks-tlakovych-lahvi-na-medicinalni-kyslik-pro-indii.aspx>

¹⁹³ Hasiči vezou humanitární pomoc na Ukrajinu [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-vezou-humanitarni-pomoc-na-ukrajinu.aspx>

¹⁹⁴ Humanitární pomoc v průběhu roku 2021 [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni-vztahy/rozvojova-spoluprace/humanitarni-pomoc/humanitarni-pomoc-v-prubehu-roku-2021.html>

¹⁹⁵ Mise českých hasičů v Řecku [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=667>

¹⁹⁶ Humanitární pomoc v průběhu roku 2021 [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni-vztahy/rozvojova-spoluprace/humanitarni-pomoc/humanitarni-pomoc-v-prubehu-roku-2021.html>

na mimořádnou migrační vlnu z Běloruska byla do Litvy vyslána materiální pomoc. Převoz stanů, skládacích lůžek, matrací, dek, topidel a spacích pytlů zajistil HZS ČR. Pomoc byla financována z programu MV ČR Pomoc na místě.¹⁹⁷ V důsledku pandemie Covidu-19 došlo ke konci roku ještě k vyslání materiální pomoci z pohotovostních zásob SSHR do Lotyšska.¹⁹⁸

Tabulka č. 9: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2021.

Kontinent	Země realizace	Forma pomoci	Druh MU
Evropa	Severní Makedonie	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Moldavsko	Materiální pomoc	Covid-19
Asie	Indie	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Ukrajina	Materiální pomoc	Covid-19
Evropa	Albánie	Záchranářská pomoc	Požáry
Evropa	Řecko	Záchranářská pomoc	Požáry
Severní Amerika	Haiti	Finanční pomoc	Zemětřesení
Evropa	Litva	Materiální pomoc	Migrace
Evropa	Lotyšsko	Materiální pomoc	Covid-19

Statistické srovnání let 2019-2021

Níže zpracované tabulky statisticky srovnají data z výše uvedených tabulek zaměřujících se zejména na okamžitou pomoc při MU a na pomoc poskytovanou v důsledku pandemie Covidu-19. Na jejich základě budou potvrzeny nebo vyvráceny stanovené předpoklady. Sledovaná data budou srovnána podle kontinentu, formy pomoci a podle druhu MU.

¹⁹⁷ Litva pod tlakem migrantů. Česko posílá materiální pomoc [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/litva-pod-tlakem-migrantu-cesko-posila-materialni-pomoc.aspx>

¹⁹⁸ Česká republika posílá v souvislosti s pandemií koronaviru pomoc Lotyšské republice [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ceska-republika-posila-v-souvislosti-s-pandemii-koronaviru-pomoc-lotysske-republice.aspx>

Tabulka č. 10: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle kontinentu.

	2019	2020	2021	CELKEM
Evropa	1	14	7	22
Afrika	1	3	0	4
Asie	1	9	1	11
Severní Amerika	0	0	1	1
Austrálie	0	1	0	1

Tabulka č. 11: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle formy pomoci.

	2019	2020	2021	CELKEM
Materiální pomoc	2	14	6	22
Finanční pomoc	1	14	1	16
Záchranářská pomoc	0	1	2	3
Expertní pomoc	0	1	0	1

Tabulka č. 12: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle druhu MU.

	2019	2020	2021	CELKEM
Požár	1	2	2	5
Záplavy	1	3	0	4
Cyklón	1	0	0	1
Sucho	0	1	0	1
Migrace	0	2	1	3
Covid-19	0	17	5	22
Zemětřesení	0	1	1	2
Výbuch	0	1	0	1
Sesuvy půdy	0	2	0	2

Předpoklad 2A: *Nejvíce ČR ve sledovaném období pomáhala při MU a při pandemii Covidu-19 na území Evropy.* Tento předpoklad byl verifikován. Pomoc na kontinentu Evropy ve sledovaném období byla dohromady realizována ve 22 případech. Jedním z důvodů je rozhodně fakt, že doprava pomoci od ČR do Evropy je nejjednodušší, vzhledem k tomu, že nemusí být

zajištěna vždy letecky, a že většina zemí se nachází v EU a v Schengenském prostoru, kdy je usnadněn volný pohyb přes hranice. Zabezpečení pomoci na kontinentu Evropy je tím pádem také méně nákladné, proto je tato pomoc v případě potřeby určitě nejčastější.

Předpoklad 2B: Ve sledovaném období byla nejčastěji ČR poskytována pomoc materiální a po ní následovala pomoc finanční. Tento předpoklad byl verifikován. Nejčastěji v letech 2019-2021 byla realizována pomoc materiální (ve 22 případech) a hned za ní následovala pomoc finanční (v 16 případech). Jedním z důvodů je určitě to, že sledované období bylo ovlivněno pandemií Covidu-19 a materiální a finanční pomoc byla více potřebná, než vyslání záchranářské nebo expertní pomoci.

Předpoklad 2C: Statistické srovnání podle druhu MU velmi ovlivnila pandemie Covidu-19. Nejvyšší počet pomoci podle druhu MU směřoval od roku 2020 právě do situací spojených s řešením Covidu-19. Tento předpoklad byl verifikován. V letech 2020 a 2021 pomáhala ČR při pandemii Covidu-19 celkem ve 22 případech. Podle dostupných informací lze soudit, že pandemie Covidu-19 byla spojena s nutnou dávkou solidarity napříč státy, která nebyla omezena jen na pomoc v rámci jednoho kontinentu. V následujících letech lze předpokládat, že vzhledem k ústupu pandemie Covidu-19 a světovému ponaučení z tohoto problematického období, již nebude potřeba distribuovat a financovat dále pomoc pro zvládnutí této situace.

Z výše uvedených dat a informací lze shrnout následující fakta ohledně zapojení ČR do okamžité pomoci při MU a při Covidu-19 v letech 2019-2021. ČR reaguje na žádosti ERCC, prostřednictvím kterého postižené státy často žádají o pomoc, nebo poskytuje pomoc na základě přímé žádosti od konkrétního státu nebo na základě vlastní solidarity. ČR poskytuje pomoc v rámci Evropy i Asie, není ale výjimkou, že její pomoc směřuje i do Afriky, Austrálie nebo Severní Ameriky. Rozhodujícím faktorem je vzdálenost daného státu a požadovaná forma pomoci. Nejčastěji se poskytuje pomoc materiální a finanční. V případě potřeby je ČR ochotna velmi rychle rozhodnout také o vyslání pomoci záchranářské nebo expertní. Vysílání materiální pomoci je vždy realizováno

jednotkami HZS ČR. ČR se se svou pomocí zapojuje do různých druhů MU, ať už se jedná o události naturogenní nebo antropogenní. Do budoucna lze předpokládat, že nadále bude nejčastěji poskytovat materiální pomoc do evropských zemí, a to zejména z důvodu snadné logistiky. Pomoc finanční bude stále směřovat spíše do zemí vzdálenějších.

Pro úplnost je třeba uvést, že ČR ve sledovaném období požadovala pomoc při MU a Covidu-19 jenom jednou, proto zde nelze tuto oblast srovnávat. Jednalo se tehdy o požadavek při pandemii Covidu-19 v říjnu 2020. NOPIS aktivovalo pomoc přes ERCC a EADRCC. ČR požadovala materiální pomoc, konkrétně ventilátory a respirátory. Dostala a přijala nabídky přes mechanismus EU a NATO i na bilaterální úrovni. Obdržela tedy pomoc z kapacit EU a NATO, dále od Maďarska, Rakouska, Holandska, Německa, Izraele a Jižní Korey.¹⁹⁹

V roce 2023 již víme, že v roce 2022 a v roce 2023 významná část pomoci z ČR směřuje zejména na Ukrajinu, která byla napadena Ruskem a kde od února 2022 až do současné doby probíhá konflikt. ČR se ihned začala angažovat, jelikož pomoc se stala urgentní jak v místech konfliktu, tak současně na našem území, které se stalo dočasným útočištěm lidí prchajících před válkou. ČR v roce 2022 pomohla na našem území přibližně půl milionu uprchlíkům, kdy v přepočtu na obyvatele se jednalo o největší pomoc v rámci celé EU.²⁰⁰ Do pomoci se zapojila také na území Ukrajiny. Poprvé dochází ke spolufinancování vojenské pomoci EU do mimounijní země. Ze zásob Armády ČR byl v průběhu roku vyslán vojenský i zdravotnický materiál.²⁰¹ MV ČR realizovalo pomoc prostřednictvím svých programů MEDAVAC a pomoc na místě. MZV ČR po schválení vládou ČR vyslalo také nemalé finanční

¹⁹⁹ Zpráva o činnosti za rok 2020: Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení [online]. 2021 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020.aspx>

²⁰⁰ Rok 2022 na vnitru: Bezpečnostní důsledky války na Ukrajině, předsednictví EU, rozvoj elektronizace i řešení nelegální migrace [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rok-2022-na-vnitru-bezpecnostni-dusledky-valky-na-ukrajine-predsednictvi-eu-rozvoj-elektronizace-i-reseni-nelegalni-migrace.aspx>

²⁰¹ Jak Česko pomáhá Ukrajině [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/rome/cz/ceska-republika-a-evropska-unie/jak-cesko-pomaha-ukrajine.html>

prostředky, naposledy v prosinci 2022 ve výši 50 mil. Kč.²⁰² Během roku byla také několikrát vyslána materiální pomoc, například pontové mobilní mosty, topidla, autobusy, žebříky, oblečení, obuv a další.²⁰³ Celkové zatížení pomoci realizované v důsledcích konfliktu na Ukrajině v současné době není zveřejněno.

6.3. Statistické srovnání pomoci realizované na základě bilaterálních smluv uzavřených mezi Českou republikou a druhou smluvní stranou v letech 2019-2021

Rok 2019

Tabulka č. 13: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2019 podle smluvní strany.²⁰⁴

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Polsko	21	28
Německo	8	8
Slovensko	1	4
Rakousko	1	0
Součet	31	40

²⁰² Vláda schválila finanční pomoc Ukrajině a Afghánistánu [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/tiskove_zpravy/vlada_schvalila_financni_pomoc_ukrajine.html

²⁰³ Česká republika posílá na Ukrajinu další humanitární pomoc, kromě zdravotnického materiálu jde i o hasičské ochranné prostředky [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/261486-ceska-republika-posila-na-ukrajinu-dalsi-humanitarni-pomoc-krome-zdravotnickeho-materialu-jde-i-o-hasicke-ochranné-prostředky/>

²⁰⁴ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

**Tabulka č. 14: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2019
podle druhu MU.²⁰⁵**

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Požáry	20	27
Dopravní nehody	7	7
Technické havárie	2	4
Plané poplachy	2	2
Úniky nebezpečných látek	0	0
Součet	31	40

Rok 2020

**Tabulka č. 15: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2020
podle smluvní strany.²⁰⁶**

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Polsko	9	17
Německo	9	1
Slovensko	1	1
Rakousko	0	0
Součet	19	19

²⁰⁵ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

²⁰⁶ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

**Tabulka č. 16: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2020
podle druhu MU.²⁰⁷**

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Požáry	14	8
Dopravní nehody	2	7
Technické havárie	3	2
Plané poplachy	0	0
Úniky nebezpečných látek	0	2
Součet	19	19

Rok 2021

**Tabulka č. 17: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2021
podle smluvní strany.²⁰⁸**

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Polsko	17	10
Německo	7	5
Slovensko	3	4
Rakousko	0	0
Součet	27	19

²⁰⁷ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

²⁰⁸ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

Tabulka č. 18: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2021 podle druhu MU.²⁰⁹

	Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR	Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany
Požáry	18	12
Dopravní nehody	6	5
Technické havárie	3	1
Plané poplachy	0	1
Úniky nebezpečných látek	0	0
Součet	27	19

Statistické srovnání let 2019-2021

Následující tabulky shrnou výše uvedená data vztahující se ke srovnání pomoci poskytované na základě bilaterálních smluv. Na jejich základě dojde k potvrzení nebo vyvrácení stanovených předpokladů.

Tabulka č. 19: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle smluvní strany - pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR.

Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR				
	2019	2020	2021	Celkem
Polsko	21	9	17	47
Německo	8	9	7	24
Slovensko	1	1	3	5
Rakousko	1	0	0	1
Součet	31	19	27	

²⁰⁹ Osobní sdělení od MV-GŘ HZS ČR

Tabulka č. 20: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle smluvní strany - pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany.

Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany				
	2019	2020	2021	Celkem
Polsko	28	17	10	55
Německo	8	1	5	14
Slovensko	4	1	4	9
Rakousko	0	0	0	0
Součet	40	19	19	

Tabulka č. 21: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle druhu MU - pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR.

Pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR				
	2019	2020	2021	Celkem
Požáry	20	14	18	52
Dopravní nehody	7	2	6	15
Technické havárie	2	3	3	8
Plané poplachy	2	0	0	2
Úniky nebezpečných látek	0	0	0	0
Součet	31	19	27	

Tabulka č. 22: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle druhu MU - pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany.

Pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany				
	2019	2020	2021	Celkem
Požáry	27	8	12	47
Dopravní nehody	7	7	5	19
Technické havárie	4	2	1	7
Plané poplachy	2	0	1	3
Úniky nebezpečných látek	0	2	0	2
Součet	40	19	19	

Předpoklad 3A: *Nejčastější pomoc realizovaná na základě bilaterálních smluv byla při řešení požárů.* Tento předpoklad byl verifikován. Smluvní strany v ČR ve sledovaném období zasahovaly v 52 případech v případě řešení požárů, naopak české jednotky u nich zasahovaly ve 47 případech. V obou případech se jedná o největší počet zásahů podle druhu MU v letech 2019-2021.

Předpoklad 3B: *Realizace pomoci na základě bilaterálních smluv byla nejčastěji s Polskem a Německem, jelikož s nimi máme nejdelší hranici. Naopak menší spolupráce byla uskutečňována s Rakouskem a Slovenskem v důsledku kratší délky hranice.* Tento předpoklad byl verifikován. Ve sledovaném období u nás zástupci polských jednotek pomáhali ve 47 případech a německé jednotky ve 24 případech, naopak české jednotky v Polsku zasahovaly v 55 případech a v Německu ve 14 případech. Méně je pomoc realizovaná se Slovenskem a nejméně s Rakouskem.

Předpoklad 3C: *Realizace pomoci na základě bilaterálních smluv byla nejčastější v roce 2019, v následujících letech byla spolupráce menší.* Tento předpoklad byl verifikován. Celkově v roce 2019 došlo k pomoci na našem území ve 31 případech, naopak ČR realizovala pomoc u druhé smluvní strany ve 40 případech. V následujících letech byla pomoc v obou případech realizována v menší míře. Lze se domnívat, že menší spolupráce byla způsobena pandemií Covidu-19 a striktními nařízeními týkajícími se zejména omezených možností k překračování hranice.

Z výše uvedených dat lze shrnout následující fakta o bilaterální spolupráci na základě uzavřených smluv při katastrofách, velkých haváriích nebo při MU v letech 2019-2021. Ve sledovaném období byla spolupráce nejčastěji realizována s Polskem, poté s Německem, poté se Slovenskem, a nakonec s Rakouskem. Četnost spolupráce může být ovlivněna jak charakterem hranice, kdy je velký rozdíl, jestli se na hranicích nachází pohoří nebo se jedná o rovinu. V určité míře může spolupráci omezovat také míra rozpracování smluv do smluvních ujednání na nižší úrovni nebo využití dalších programů možné spolupráce, například v rámci euroregionů. Celkově byla přeshraniční pomoc nejméně realizována v roce 2020, zřejmě z důvodu pandemie Covidu-19.

Nejčastěji je pomoc realizována při požárech, poté u dopravních nehod. Méně často se jedná o technickou havárii, planý poplach nebo o únik nebezpečných látek. Na místě je také zmínit, že se jedná o spolupráci zejména jednotek požární ochrany a nejčastěji se tak jedná o pomoc záchrannou. Do budoucna lze předpokládat spolupráci na obdobné úrovni, pokud se nebude rozšiřovat vůle k dalšímu rozšíření spolupráce a nedojde tak k vylepšení současného stavu. Pomoc bude nadále probíhat zejména v místech, kde je možné snadné překročení hranice a dojezdová vzdálenost je krátká.

ZÁVĚR

Tématem diplomové práce bylo zapojení ČR do mezinárodní pomoci při MU, kdy praktická část práce byla zaměřená na statistické srovnání v letech 2019-2021. Ačkoliv je pro ČR primární zajištění vlastní bezpečnosti, v realizaci humanitární pomoci a pomoci při mezinárodních záchranných operací je také velmi aktivní. I tímto potvrzuje ČR svou ekonomickou i politickou vyspělost, která je na velmi dobré úrovni. Pokud to umožňuje aktuální situace, ČR intenzivně vysílá svou pomoc. Naopak také pomoc může požadovat, jako tomu bylo ve sledovaném období například při pandemii Covidu-19 nebo při realizaci pomoci se státy s nimiž máme uzavřenou bilaterální smlouvu o vzájemné pomoci a spolupráci při MU, katastrofách nebo velkých haváriích.

Cílem mé práce byla analýza a zhodnocení toho, jak se ČR zapojuje do mezinárodní pomoci, a to jak v rámci přeshraniční a bilaterální spolupráce, tak prostřednictvím svého členství v regionálních a mezinárodních uskupení. Cíl práce, včetně podrobné analýzy problematiky a zhodnocení stavu, byl naplněn v průběhu teoretické i praktické části. Klíčové zhodnocení bilaterální i multilaterální spolupráce je reflektováno zejména v dílčích závěrech jednotlivých kapitol (kapitola 4.6 a 5.8) a také v praktické části, kdy na základě uvedených statistik došlo ke statistickému srovnání dat z let 2019-2021 a k ověření skutečné aktivity ČR na poli mezinárodní pomoci. V rámci dalších podkapitol byly také podrobně analyzovány související právní předpisy, koncepční dokumenty, zásady, pravidla, principy a formy poskytované pomoci při MU. Podrobně bylo také popsáno finanční a hmotné zabezpečení této pomoci a úloha orgánu státní správy.

Práce byla zpracována na základě monografií, právních předpisů, mezinárodních smluv, koncepčních dokumentů a odborných periodik a zejména z internetových zdrojů mezinárodních organizací, MV ČR, MZV ČR a HZS ČR. Na základě práce s těmito zdroji je třeba uvést, že problematika není předmětem mnoha monografií a stěžejním zdrojem jsou zejména platné právní předpisy, mezinárodní smlouvy a koncepční dokumenty. Na internetových zdrojích MV ČR a HZS ČR se často nacházejí zastaralé nebo neúplné informace. V průběhu

práce došlo k jejich ověření v rámci konzultace s plk. Ing. Ivou Brejzovou z odboru operačního řízení na MV-GŘ HZS ČR. Podle získaných informací se na aktualizaci některých odkazů nyní pracuje. Mnohem lépe na tom jsou internetové stránky mezinárodních organizací, kde jsou informace velmi aktuální.

Další směřování a vývoj tohoto zapojení do budoucna bude velmi zajímavé sledovat, jelikož bezpečnostní prostředí prochází v průběhu posledních let mnoha prověrkami. Ať už se jednalo o nepředvídanou pandemii Covidu-19 nebo o válku na Ukrajině, solidarita mezi státy se vždy ukázala jako nezbytná součást harmonického fungování mezinárodních vztahů. Důležitou součástí mezinárodní pomoci při MU je nejen pomoc na úrovni států a v rámci mezinárodních organizací, ale také zapojení dalších nevládních organizací i samotných občanů. Ti pomoc států často suplují, nebo na ni přímo navazují a v místě potřeby ji také realizují. Tato problematika vzhledem k rozsahu práce již nebyla přímou součástí, nelze ji ale opomenout a je potřeba její významnost alespoň zmínit. ČR může zpravidla jen získávat díky tomu, že je součástí důležitých mezinárodních organizací, které adekvátně reagují na dynamiku změn v bezpečnostní oblasti a jsou připraveny rychle jednat. Zapojení ČR v této oblasti do budoucna se bude odvíjet také od stavu veřejných financí, které v důsledku stále většího schodku rozpočtu procházejí těžkými časy a je nutné jejich čerpání upravit podle aktuálních priorit státu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

DIVIŠOVÁ, Veronika. *Disaster risk reduction: handbook*. [S.l.: s.n.], 2010, 32 s. Emergency handbooks series. ISBN (Brož.).

JAKUBCOVÁ, Lenka a Ján ŠUGÁR. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. ISBN 978_80_7251_400_7.

Kolektiv autorů. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

KORECKI, Zbyšek, Monika CABICAROVÁ, Petr ROŽŇÁK a Samuel Antwi DARKWAH. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci*. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-244-0.

MV ČR. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [online]. 2016 [cit. 2023-01-03] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>

PRINCOVÁ, Květoslava. *Úvod do zahraniční pomoci s důrazem na etiku jejího poskytování* Olomouc: Caritas - Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012. ISBN 978-80-87623-04-6.

RIDDELL, R. C., *Does Foreign Aid Really Work?* Oxford University Press, 2007.

RICHTER, Rostislav. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-87544-91-4.

Odborné periodika

Časopis 112: Humanitární pomoc Íránu [online]. XVIII. 2019 [cit. 2023-01-03]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-5-2019.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>

Časopis 112: Peru má zájem o naše zkušenosti [online]. XVIII. 2019 [cit. 2022-11-20]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-3-2019.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D>

Časopis 112: Setkání generálních ředitelů civilní ochrany zemí Visegrádské čtyřky [online]. XVIII. 2019 [cit. 2023-01-03]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xviii-cislo-8-2019.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>

Časopis 112: Vývoj a úkoly národního a informačního střediska [online]. XXI. 2022 [cit. 2022-11-20]. ISSN 1213-7057. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xxi-cislo-10-2022.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Ochrana & Bezpečnost: Potenciál finančních prostředků plynoucích z regionální přeshraniční spolupráce. [online]. 2012, roč. I., č. 2 (léto), [cit. 2022-11-11]. ISSN 1805-5656. Dostupné z: http://www.ochab.ezin.cz/O-a-B_2012_B/2012_B_02_novotny.pdf

Právní předpisy v platném znění

Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatý v Ženevě dne 8. června 1977

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 94/2000 Sb. m. s., o přijetí Evropské rámcové úmluvy o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady

Smlouva mezi Českou republikou a Francouzskou republikou o spolupráci v oblasti ochrany obyvatelstva, prevence a řešení mimořádných situací (Sdělení č. 56/2016 Sb. m. s.)

Smlouva mezi Českou republikou a Maďarskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách a závažných haváriích (sdělení č. 31/2001 Sb. m. s.)

Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných MU (sdělení č. 102/2003 Sb. m. s.)

Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o vzájemné pomoci při katastrofách nebo velkých haváriích (sdělení č. 139/2000 Sb. m. s.)

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při MU (sdělení č. 7/2001 Sb. m. s.)

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích (sdělení č. 10/2003 Sb. m. s.)

Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Bavorským státním ministerstvem vnitra k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích (sdělení č. 67/2013 Sb. m. s.)

Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Saským státním ministerstvem vnitra k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích (sdělení č. 66/2013 Sb. m. s.)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

Koncepční dokumenty

MV ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030* [online]. 2021 [cit. 2022-09-16]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-roku-2025-s-vyhledem-do-roku-2030?typ=download>

MZV ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. 2015 [cit. 2022-09-16]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

MZV ČR. *Koncepce zahraniční politiky České republiky* [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1565920/Koncepce_zahranicni_politiky_CR.pdf

MZV ČR. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030* [online]. 2017 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Strategie_ZRS_CR_2018-2030.pdf

Programové prohlášení vlády České republiky [online]. 2022 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>

Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 [online]. 2015 [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/public/44/b6/aa/1414005_1283609_Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015_2030.pdf

Internetové zdroje

20 let Salcburského fóra. O dalším směřování úspěšné spolupráce se dnes rozhodovalo v Praze [online]. 2021 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/20-let-salcburskeho-fora-o-dalsim-smerovani-uspesne-spoluprace-se-dnes-rozhodovalo-v-praze.aspx>

24 Principles and Good Practice of Humanitarian Donorship. [online]. [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practice-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html>

About European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo_cs

About the Visegrad Group [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.visegradgroup.eu/about>

Městečko Zbiroh vlastní unikát. Vznikla zde obří humanitární základna [online]. 2019 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/mestecko-zbiroh-vlastni-unikat-vybudovali-zde-humanitarni-zakladnu-20190426.html>

Civil protection [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection_en

Climate Change [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/446296>

Crisis management [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49192.htm

CTIF - The International Association of Fire & Rescue Services [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.ctif.org/ctif-international-association-fire-rescue-services>

Česká humanitární pomoc Řecku byla oficiálně předána, zahraniční kolegové získali výbavu pro zasahující hasiče [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/212015-ceska-humanitarni-pomoc-recku-byla-oficialne-predana-zahranicni-kolegove-ziskali-vybavu-pro-zasahujici-hasice/>

Česká republika nabídla pomoc Albánii postižené zemětřesením v podobě vyslání USAR teamu [online]. 2019 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://jvpress.cz/2019/11/26/ceska-republika-nabidla-pomoc-albanii-postizene-zemetresenim-v-podobе-vyslani-usar-teamu/>

Česká republika posílá v souvislosti s pandemií koronaviru pomoc Lotyšské republice [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ceska-republika-posila-v-souvislosti-s-pandemiikoronaviru-pomoc-lotysske-republice.aspx>

Česká republika posílá na Ukrajinu další humanitární pomoc, kromě zdravotnického materiálu jde i o hasičské ochranné prostředky [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/261486-ceska-republika-posila-na-ukrajinu-dalsi-humanitarni-pomoc-krome-zdravotnickeho-materialu-jde-i-o-hasicske-ochranne-prostredky/>

Česko požádalo o stroje k hašení, pomoc přiletí z Polska, Slovenska a Itálie [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-cesko-zada-sousedy-o-letadla-a-vrtulniky-k-haseni-40403997>

Češi žádají o humanitární pomoc, chtějí zásobu plicních ventilátorů [online]. 2020 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/humanitarni-pomoc-cesko-eu-plicni-ventilatory-covid-19-koronavirus.A201019_100226_domaci_hm1

ČR požádala EU o pomoc s uprchlíky, kapacity jsou vyčerpány [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cr-pozadala-eu-o-pomoc-s-uprchliky-kapacity-jsou-vycerpany/2176257>

Deklarace dobrého humanitárního dárcovství. <https://www.mzv.cz/> [online]. 2013 [cit. 2022-10-09]. Dostupné

z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/deklarace_dobreho_humanitarniho.html

DG ECHO, ERCC and EMSA [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.rempec.org/en/our-work/regional-cooperation/international-governmental-institutions/dg-echo-ercc-and-esma>

Disaster Risk Reduction [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/oceea/disaster-risk-reduction>

Disaster Risk Reduction Disaster Risk Reduction and Security in the OSCE Area*: Project Highlights South-Eastern Europe [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/2/274231.pdf>

EADRCC [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://eadrcc.cmdrcoe.org/17-EADRCC>

Emergency Response Coordination Centre [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/emergency-response-coordination-centre-ercc_en#ecl-inpage-600

EU Civil Protection Mechanism [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/departments/european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations_en

European Civil Protection Pool [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-civil-protection-pool_en

Evropská unie [online]. 2022 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cnp-a-strategie-mezinarodni-spoluprace-mezinarodni-spoluprace.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Evropský konsenzus o humanitární pomoci [online]. 2016 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:ah0009>

Facts & Figures [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <http://www.salzburgforum.org/Who are we/Facts and Figures.html>

Field network [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo/field-network_en

Hasiči v pondělí přepraví 500 ks tlakových lahví na medicínální kyslík pro Indii [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-v-pondeli-prepravi-500-ks-tlakovych-lahvi-na-medicinalni-kyslik-pro-indii.aspx>

Hasiči vezou humanitární pomoc na Ukrajinu [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-vezou-humanitarni-pomoc-na-ukrajinu.aspx>

HZS ČR dnes vypraví humanitární pomoc zemětřesením postižené Republice Chorvatsko [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky-dnes-vypravi-humanitarni-pomoc-zemetresenim-postizene-republice-chorvatsko.aspx>

HZS ČR v pondělí vypraví humanitární pomoc do Severní Makedonie [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky-v-pondeli-vypravi-humanitarni-pomoc-do-severni-makedonie.aspx>

HZS ČR zítra vypraví humanitární pomoc do Moldavska [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky-zitra-vypravi-humanitarni-pomoc-do-moldavska.aspx>

History of OCHA [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/about-ocha/history-ocha>

Memorandum o spolupráci mezi HZS ČR a THW [online]. 2013 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/memorandum-o-spolupraci-mezi-hzs-cr-a-thw.aspx>

How the United Nations responds to crises [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://medium.com/we-the-peoples/how-the-united-nations-responds-to-crises-5ac02aeb605>

Humanitarian Aid [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid_en

Humanitární činnost EU [online]. 2021 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:4528649>

Humanitární otázky [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/humanitarni-otazky/>

Humanitární pomoc [online]. [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/humanitarni-pomoc/>

Humanitární pomoc [online]. [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/zpravodajstvi-humanitarni-pomoc.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

Humanitární pomoc a civilní ochrana [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/humanitarian_aid.html?locale=cs&root_default=SUM_1_CODED%3D04

Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2019 [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2019.html

Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020 [online]. 2020 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html

Humanitární pomoc v průběhu roku 2021 [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_v_prubehu_roku_2021.html

Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. <https://www.hzscr.cz/> [online]. 2012 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx>

Infografika – Mechanismus civilní ochrany EU v číslech [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/civil-protection/>

Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2019 [online]. 2020 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4008934/Informace_ZRS_HP_2019_final.pdf

Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2020 [online]. 2021 [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4328294/1_InformaceZRS_2020_final.pdf

Informace o realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci České republiky v roce 2021 [online]. 2022 [cit. 2023-01-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4666421/InformaceZRS_2021.pdf

Inside the EU's 24/7 Disaster Watch [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://europa.eu/capacity4dev/articles/inside-eus-247-disaster-watch>

International Search and Rescue Advisory Group (INSARAG) [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/international-search-and-rescue-advisory-group-insarag>

Jak Česko pomáhá Ukrajině [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/rome/cz/ceska_republika_a_evropska_unie/jak_cesko_pomaha_ukrajine.html

Spolupráce českých a slovenských hasičů stvrzena [online]. 2009 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/spoluprace-ceskych-a-slovenskych-hasicu-stvrzena.aspx>

Hasičům se mezinárodní spolupráce vyplácí [online]. 2021 [cit. 2022-11-20]. Dostupné

z: <https://www.hzscr.cz/hasicien/docDetail.aspx?docid=22250176&docType=ART>

Krizové štáby [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/krizove-staby-98.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Levels and Fields of Cooperation [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: [http://www.salzburgforum.org/Who are we/Levels and Fields of Cooperation.html](http://www.salzburgforum.org/Who%20are%20we/Levels%20and%20Fields%20of%20Cooperation.html)

Litva pod tlakem migrantů. Česko posílá materiální pomoc [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/litva-pod-tlakem-migrantu-cesko-posila-materialni-pomoc.aspx>

Massive support from all around CTIF's member nations to help firefighters in Ukraine [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.ctif.org/news/massive-support-all-around-ctifs-member-nations-help-firefighters-ukraine>

Mechanismus civilní ochrany Unie [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx>

Metodické pokyny pro jednotky požární ochrany podílející se na vzájemné pomoci Polské republiky a České republiky [online]. 2014 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system-mezinarodni-spoluprace-smlouvy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany České republiky a Hasičského a záchranného sboru a hasičských jednotek Slovenské republiky při vzájemné pomoci při zdolávání mimořádných událostí [online]. 2012 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system-mezinarodni-spoluprace-smlouvy.aspx>

Mezinárodní záchranné operace: způsoby poskytované pomoci do zahraničí. [online]. [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-zachranne-operace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Mise českých hasičů v Řecku [online]. 2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=667>

Místopředseda vlády a ministr vnitra Vít Rakušan v Bukurešti [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/bucharest/cz/aktuality/mistopredseda_vlady_a_ministr_vnitra_vit.html

Národní základna humanitární pomoci [online]. 2010 [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/brozura-a4-pdf.aspx>

NATO 2022 strategic concept [online]. 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf

Praktické poznatky z využívání mezistátních smluv ČR se sousedními státy v oblasti požární ochrany [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.cervenkykohout.com/index.php/sbornik-2022-prednasky>

Odbor rozvojové spolupráce [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/odbor_rozvojove_spoluprace/index.html

Office of the Co-ordinator of OSCE Economic and Environmental Activities Disaster Risk Reduction [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/files/f/documents/c/d/349876.pdf>

Official Statements and Communiqués [online]. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements>

OCHA's 2022 in Review [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/story/ocha%E2%80%99s-2022-review>

On-Site Operations Coordination Centre (OSOCC) [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/site-operations-coordination-centre-osocc>

OSCE [online]. [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.geograf.in/cs/category.php?category=osc>

Our work [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.undrr.org/about-undrr/our-work>

Plán ZRS ČR na rok 2022. <https://www.mzv.cz/> [online]. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/rocní_plany/plan_zrs_cr_na_rok_2022.html

Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 7. března 2016 [online]. 2016 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_2016_13_Vytvoreni_odradu.pdf

Pracovní skupina pro civilní ochranu [online]. 2018 [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/working-party-civil-protection/>

Pracovní skupina pro humanitární pomoc a potravinovou pomoc [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/working-party-humanitarian-aid-food-aid/>

Rada Evropské unie [online]. [cit. 2022-11-21]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/council-european-union_cs

RescEU [online]. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_en

Resilience Committee [online]. 2022 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50093.htm

Rok 2022 na vnitru: Bezpečnostní důsledky války na Ukrajině, předsednictví EU, rozvoj elektronizace i řešení nelegální migrace [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rok-2022-na-vnitru-bezpecnostni-dusledky-valky-na-ukrajine-predsednictvi-eu-rozvoj-elektronizace-i-reseni-nelegalni-migrace.aspx>

Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení Generálního ředitelství HZS ČR [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/utvary-mv-generalniho-reditelstvi-hzs-cr-sekce-integrovaneho-zachranneho-systemu-a-operacniho-rizeni-generalniho-reditelstvi-hzs-cr.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

Severoatlantická aliance [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/severoatlanticka-aliance.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Stock ilustrace mapa světa s členskými státy NATO [online]. 2019 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.istockphoto.com/cs/vektor/mapa-sv%C4%9Bta-s-%C4%8Dlensk%C3%BDm-st%C3%A1tem-nato-gm1130950066-299290196?utm_medium=organic&utm_source=google&utm_campaign=iptcurl

Strategie humanitární pomoci na rok 2023 [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4856877/Strategie_humanitarni_pomoci_na_rok_2023.pdf

This is OCHA [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.unocha.org/sites/unocha/files/This_is_OCHA_2021.pdf

UN [online]. [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.geograf.in/cs/category2.php?category=una>

UN Disaster Assessment and Coordination [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.unocha.org/our-work/coordination/un-disaster-assessment-and-coordination-undac>

United Nations General Assembly resolution [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.insarag.org/about/ga-resolution/>

United Nations Charter, Chapter I: Purposes and Principles [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-1>

Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 468 [online]. 2017 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHY3A>

V4 emergency response exercise [online]. 2019 [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.eosa.sk/en/news/v4-emergency-response-exercise>

Visegrádská čtyřka [online]. 2015 [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/visegradska-ctyrka/r~270e0b028ba011e5a705002590604f2e/>

Vítáme Vás na stránkách Českého národního výboru CTIF [online]. 2022 [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vitame-vas-na-strankach-ceskeho-narodniho-vyboru-ctif.aspx>

Vláda schválila finanční pomoc Ukrajině a Afghánistánu [online]. 2022 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/tiskove_zpravy/vlada_schvalila_finanncni_pomoc_ukrajine.html

Výbor pro civilní aspekty řešení krizí [online]. 2022 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/committee-civilian-aspects-crisis-management/>

Who we are [online]. [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://www.osce.org/whatistheosce>

Memorandum o spolupráci s Republikou Makedonie [online]. 2014 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/memorandum-o-spolupraci-s-republikou-makedonie.aspx>

Návštěva z Ázerbájdžánu [online]. 2012 [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zpravodajstvi-listopad-2012-navsteva-z-azerbajdzanu.aspx>

Zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [online]. 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416>

Závěrečný účet kapitoly 398 Všeobecná pokladní správa za rok 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2021/zaverecny-ucet-kapitoly-398-vseobecna-po-47774>

Zpráva o činnosti za rok 2020: Sekce integrovaného záchranného systému a operačního řízení [online]. 2021 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CBRN	Chemické, biologické, radioaktivní a nukleární
CECIS	Společný komunikační a informační systém pro mimořádné události
CIVCOM	Výbor pro civilní aspekty řešení krizí
COHAFA	Pracovní skupina pro humanitární pomoc a potravinovou pomoc
CPG	Skupina pro civilní ochranu
CTIF	Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů
ČR	Česká republika
DG ECHO	Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu
ECPP	Evropské soubory civilní ochrany
ERC	Nouzový koordinátor pomoci
ERCC	Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události
EU	Evropská unie
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IASC	Stálý výbor pro interní agentury
INSARAG	Mezinárodní poradní skupina pro vyhledávací a záchranné práce
IZS	Integrovaný záchranný systém
MO ČR	Ministerstvo obrany
MU	Mimořádná událost
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
NATO	Severoatlantická aliance
NOPIS	Národní operační a informační středisko
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OCEEA	Úřad koordinátora ekonomických a environmentálních aktivit OBSE
OSN	Organizace spojených národů

OSOCC	Místo pro mezinárodní koordinaci a řízení operace
PROCIV	Pracovní skupina pro civilní ochranu
RC	Výbor pro odolnost
SF	Salcburské fórum
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
UCPM	Mechanismus civilní ochrany Unie
UNOCHA	Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí
UNDAC	Hodnocení katastrof a koordinace při OSN
UNDRR	Úřad OSN pro snižování rizika katastrof
USAR	Urban Search and Rescue
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
V4	Visegrádská skupina

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Rozhodovací proces nasazení sil a prostředků.

Obrázek č. 2: Pohraničí ČR s Rakouskem.

Obrázek č. 3: Pohraničí ČR se Slovenskem.

Obrázek č. 4: Pohraničí ČR s Polskem.

Obrázek č. 5: Pohraničí ČR s Německem.

Obrázek č. 6: Možný průběh aktivace UCPM.

Obrázek č. 7: Moduly civilní ochrany EU.

Obrázek č. 8: Členská základna OSN čítající 193 zemí světa.

Obrázek č. 9: Členská základna NATO.

Obrázek č. 10: Členská základna OBSE.

Obrázek č. 11: Členská základna V4.

Obrázek č. 12: Aktivace mechanismu v letech 2007-2021.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Bilaterální smlouvy o spolupráci.

Tabulka č. 2: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2019.

Tabulka č. 3: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2020.

Tabulka č. 4: Rozpočet MZV ČR na humanitární pomoc v roce 2021.

Tabulka č. 5: Sledované ukazatele v souhrnné tabulce.

Tabulka č. 6: Aritmetický průměr sledovaných ukazatelů z tabulky č. 5.

Tabulka č. 7: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2019.

Tabulka č. 8: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2020.

Tabulka č. 9: Pomoc realizována ČR do MU v roce 2021.

Tabulka č. 10: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle kontinentu.

Tabulka č. 11: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle formy pomoci.

Tabulka č. 12: Pomoc realizovaná ČR při MU v letech 2019-2021 podle druhu MU.

Tabulka č. 13: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2019 podle smluvní strany.

Tabulka č. 14: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2019 podle druhu MU.

Tabulka č. 15: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2020 podle smluvní strany.

Tabulka č. 16: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2020 podle druhu MU.

Tabulka č. 17: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2021 podle smluvní strany.

Tabulka č. 18: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v roce 2021 podle druhu MU.

Tabulka č. 19: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle smluvní strany - pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR.

Tabulka č. 20: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle smluvní strany - pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany.

Tabulka č. 21: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle druhu MU - pomoc poskytovaná druhou smluvní stranou na žádost ČR.

Tabulka č. 22: Pomoc realizovaná na základě bilaterální smlouvy v letech 2019-2021 podle druhu MU - pomoc poskytovaná ČR na základě žádosti druhé smluvní strany.

Tabulka č. 23: Seznam odřadů sestavených v ČR.

Tabulka č. 24: Moduly civilní ochrany ČR sestavené pro účely UCPM.

Tabulka č. 25: Memoranda o spolupráci.

Tabulka č. 26: Hlavní úkoly UNOCHA.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Odřady sestavené v České republice

Příloha č. 2: Moduly civilní ochrany České republiky

Příloha č. 3: Vzor faxového formuláře – informace, varování, žádost o pomoc

Příloha č. 4: Seznam memorand o spolupráci

Příloha č. 5: Aktivace mechanismu civilní ochrany Unie v letech 2007-2021

Příloha č. 6: Hlavní úkoly Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Odřady sestavené v České republice

Tabulka č. 23: Seznam odřadů sestavených v ČR.²¹⁰

DRUHY ODŘADŮ PODLE ÚČELU NASAZENÍ	ČINNOST
Vyhledávací a záchranné (tzv. USAR)	Vyhledávání a záchrana v urbanizovaných oblastech, pod zříceninami
Požární	Zásahy u požárů s přítomností ropných látek, hašení požárů lesů
Povodňové	Záchrana a evakuace obyvatelstva z místa povodně, likvidační práce po povodni nebo nadměrných srážkách
Chemické a ekologické	Zásahy u nehod s nebezpečnými látkami včetně ropných látek, jejich odstraňování z povrchu vod
Speciální	Odřad speciálně sestavený na základě konkrétních požadavků žadatele
Moduly civilní ochrany	Jednotky sestavené pro účely UCPM

²¹⁰ Zapořádání České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [online]. 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416>

Příloha č. 2: Moduly civilní ochrany České republiky

Tabulka č. 24: Moduly civilní ochrany ČR sestavené pro účely UCPM.^{211 212}

NÁZEV	MEZINÁRODNÍ ZKRATKA	POČET OSOB	ČINNOST
Vyhledávací a záchranné práce v obydlených oblastech ve středně těžkých podmínkách	MEDIUM USAR	36 osob	Vyhledávání a záchrana v urbanizovaných oblastech, pod zříceninami způsobenými různými katastrofami
Vyhledávací a záchranné práce v obydlených oblastech v těžkých podmínkách	HEAVY USAR	68 osob	Vyhledávání a záchrana v urbanizovaných oblastech, pod zříceninami způsobenými různými katastrofami
Vysokokapacitní čerpání vody	HCP	cca 28 osob	Pomoc s odčerpáváním vody v zatopených oblastech, dodávání vody k hašení požáru
Chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků	CBRNDET	14 osob	Posouzení prvotních rizik, práce v zamořených oblastech, odhadování budoucí situace a návrh řešení
Povodňové záchranné práce s pomocí člunů	FRB	35 osob	Záchrana a pátrání po osobách ve vodě, pomoc lidem v zaplavené oblasti
Předsunutá zdravotnická jednotka	AMP	36 osob	Poskytování zdravotnické péče raněným v místě nebo v blízkosti katastrofy

²¹¹ Zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí [online]. 2018 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416>.

²¹² Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 7. března 2016 [online]. 2016 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_2016_13_Vytvoreni_odradu.pdf

Příloha č. 3: Vzor faxového formuláře – informace, varování, žádost o pomoc²¹³

[Název organizační složky HZS ČR]
[Název organizační složky HZS ČR]

[Adresa]

Fax: Tel:

E-mail:@.....

INFORMACE, VAROVÁNÍ / INFORMÁCIA, VAROVANIE

Hodící se označte křížkem! / Hodiace sa označte křížikom!

Datum / Dátum..... Čas / Čas

Vyřizuje / Vybavuje.....

KOMU / KOMU

[Název organizační složky HaZZ]
[Název organizační složky HaZZ]
[Adresa]

E-mail:@.....
Fax: Tel:

Příjem zprávy potvrďte faxem! / Prijem správy potvrďte faxom

Nadregionální poplach (následky přesahují státní hranice) / Nadregionálny poplach (následky presahujú štátne hranice)

Místní poplach (následky nepřesahují státní hranice) / Miestny poplach (následky nepresahujú štátne hranice)

Mimořádná událost / Mimoriadna udalost'

Požár / Požiar Únik nebezpečných látek / Únik nebezpečných látok
 Povodeň / Povodeň Dopravní nehoda / Dopravná nehoda Jiná / Iné

Místo mimořádné události / Miesto mimoriadnej udalosti:

Počátek mimořádné události / Vznik mimoriadnej udalosti: Datum / Dátum: Čas / Čas:

Čas, kdy byla realizována prvotní opatření /

Čas, kedy boli realizované prvotné opatrenia:

Předpokládaná zasažená/zamořená plocha (km²) /

Predpokladaná zasiahnutá/zamorená plocha (km²):

Mimořádná událost byla doprovázena dalšími reakcemi / Mimoriadna udalost' bola sprevádzaná ďalšími reakciami:

výbuchem / výbuchom požárem / požiarom
 chemickou kontaminací /chemickou kontamináciou: radioaktivní kontaminací / rádioaktivnou kontamináciou
 biologickou kontaminací / biologickou kontamináciou

Počet ohrožených osob v místě mimořádné události / Počet ohrožených osôb v mieste udalosti:

Počet osob / Počet osôb: - zraněných / zranených: - mrtvých / mŕtvych:

Klimatické podmínky v místě mimořádné události / Klimatické podmienky v mieste udalosti:

rychlost větru / rýchlosť vetra (km/hod): směr větru / smer vetra: severní / severný

teplota (°C) / teplota (°C): jižní / jižný

slunečno / slnečno východní / východný

déšť /dážď západní / západný

sníh / sneh severozápadní / severozápadný

inverze / inverzia severovýchodní / severovýchodný

polojasno / polojasno jihovýchodní / juhovýchodný

zataženo / zamračené jihozápadní / juhozápadný

²¹³ Vzor faxového formuláře: informace a varování, žádost o pomoc. Zdroj: Metodické pokyny pro spolupráci jednotek požární ochrany České republiky a Hasičského a záchranného sboru a hasičských jednotek Slovenské republiky při vzájemné pomoci při zdolávání MU [online]. 2012 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system-mezinarodni-spoluprace-smlouvy.aspx>

1. VYPLNIT V PŘÍPADĚ POŽÁRU / VYPLNIT V PŘÍPADĚ POŽIARU

☐ Požár pole / Požiar poľa	Plocha požáru / Plocha požiaru (uveďte jednotku - km ² , ha):
☐ Lesní požár / Požiar lesa	Typ lesa / Typ lesa: ☐ nízký / nízky ☐ střední / stredný ☐ vzrostlý / vysoký Plocha požáru / Plocha požiaru (uveďte jednotku - km ² , ha):
☐ Požár objektu / Požiar objektu	Druh objektu / Druh objektu: Počet nadzemních podlaží hořícího objektu / Počet nadzemných podlaží horiaceho objektu:
Vzdálenost od obydlených oblastí (km) / Vzďialenosť od osídlených oblastí (km):	
Varování obyvatelstva provedeno / Varovanie obyvateľstva vykonané: ☐ ne / nie ☐ ano / áno JAK? / AKO?:	
Sírěny byly aktivovány / Sírěny boli aktivované : ☐ ne / nie ☐ ano / áno KDE? / KDE?:	

2. VYPLNIT V PŘÍPADĚ POVODNÍ / VYPLNIT V PŘÍPADĚ POVODNÍ

Název toku / Názov toku:	
Postižené obce / Postihnuté obce:	
Jedná se o / Ide o: ☐ přirozenou povodeň / prirodzenú povodeň ☐ zvláštní povodeň / zvláštnu povodeň ☐ protžžení přehrad / pretrhnutie priehrad	
Hrozí další nebezpečí v souvislosti s povodní? / Hrozí ďalšie nebezpečenstvo v súvislosti s povodňou? ☐ ne / nie ☐ ano / áno => vyplňte bod 3 / vyplňte bod 3.	
Varování obyvatelstva provedeno / Varovanie obyvateľstva vykonané : ☐ ne / nie ☐ ano / áno JAK? / AKO?:	
Sírěny byly aktivovány / Sírěny boli aktivované: ☐ ne / nie ☐ ano / áno KDE / KDE?:	

3. VYPLNIT PŘI ÚNIKU NEBEZPEČNÝCH LÁTEK / VYPLNIT PŘI ÚNIKU NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

Název uniklé látky / Názov uniknutej látky:		
UN-kód / UN-kód:	Kemler-kód / Kemler kód:	Číslo CAS / Číslo CAS:
Odhad množství uniklé látky (kg, l) / Odhad množstva uniknutej látky:		
únik / únik do: ☐ ovzduší / ovzdušia ☐ vodního toku / vodného toku ☐ půdy / pôdy ☐ název vodního toku / název vodného toku:		
Varování obyvatelstva provedeno / Varovanie obyvateľstva vykonané: ☐ ne / nie ☐ ano / áno JAK? / AKO?:		
Sírěny byly aktivovány / Sírěny boli aktivované: ☐ ne / nie ☐ ano / áno KDE / KDE?:		

4. VYPLNIT V PŘÍPADĚ VELKÉ DOPRAVNÍ NEHODY / VYPLNIT V PŘÍPADĚ VEĽKEJ DOPRAVNEJ NEHODY

Druh nehody / Druh nehody	☐ silniční / cestná	☐ železniční / železničná	☐ letecká / letecká
	☐ osobní / osobná	☐ nákladní / nákladná	
Varování obyvatelstva provedeno / Varovanie obyvateľstva vykonané: ☐ ne / nie ☐ ano / áno JAK? / AKO?:			
Sírěny byly aktivovány / Sírěny boli aktivované: ☐ ne / nie ☐ ano / áno KDE / KDE?:			
Omezení dopravy na silnici (železnici) mezi obcemi / Obmedzenie dopravy na ceste (železnici) medzi obcami:			

5. JINÁ MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST / INÁ NEHODA**DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE / DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE**

(v případě potřeby uveďte na další straně / v prípade potreby uveďte na ďalšej strane)

[Název organizační složky HZS ČR]
[Název organizační složky HZS ČR]

[Adresa]

Fax: Tel:

E-mail:@.....

ŽÁDOST O POMOC / ŽIADOSŤ O POMOC

Hodící se označte křížkem! / Hodiace sa označte krížikom

Datum / Dátum..... Čas / Čas

Vyřizuje / Vybavuje.....

KOMU / KOMU

[Název organizační složky HaZZ] [Název organizační složky HaZZ] [Adresa] E-mail:@..... Fax: Tel:
--

Příjem zprávy potvrďte faxem! / Prijem správy potvrďte faxom

- Nadregionální poplach (následky přesahují státní hranice) / Nadregionálny poplach (následky presahujú štátne hranice)
- Místní poplach (Následky nepřesahují státní hranice) / Miestny poplach (Následky nepresahujú štátne hranice)
- Žádost o poskytnutí pomoci / Žiadosť o poskytnutie pomoci
- Žádost o poskytnutí informací / Žiadosť o poskytnutie informácie

1. Požadované technické prostředky / Požadované technické prostriedky: Počet ks / Počet ks

.....
.....
.....
.....

2. Žádost o další informace / Žiadosť o ďalšie informácie:

3. Požadavek na evakuaci osob do sousedního státu / Požiadavka na evakuáciu osôb do susedného štátu:

Předpokládaný počet evakuovaných osob / Predpokladaný počet evakuovaných osôb:

4. Styčné osoby / Kontaktné osoby:

Jméno a příjmení / Meno a priezvisko:

tel. číslo / tel. číslo:

.....
.....
.....

5. Poznámka / Poznámka:

Příloha č. 4: Seznam memorand o spolupráci

Tabulka č. 25: Memoranda o spolupráci²¹⁴

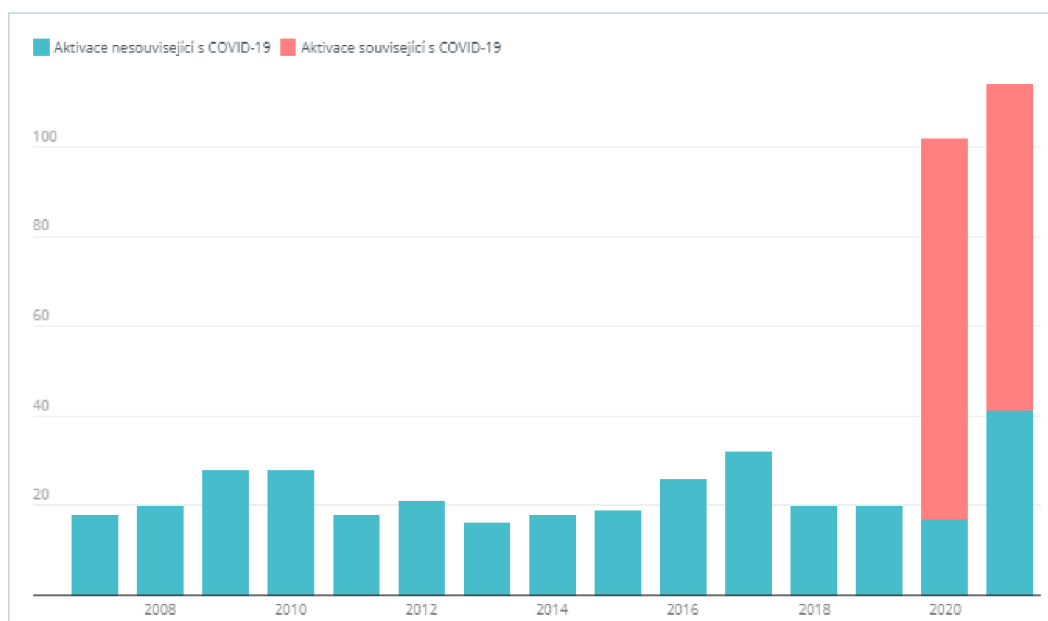
ZEMĚ	DATUM PODPISU	NÁZEV MEMORANDA
Slovenská republika	24.04.2003	Memorandum o spolupráci mezi Úřadem pro CO a pomoc při katastrofách Slovenské republiky a HZS ČR
Slovenská republika	19.10.2004	Memorandum o spolupráci mezi MV-GŘ HZS ČR a Úřadem civilnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
Ruská federace	01.03.2006	Memorandum o záměrech spolupracovat v oblasti předcházení a likvidace MU, PO a OO uzavřené mezi MV ČR a Ministerstvem Ruské federace pro CO, mimořádné situace a likvidace následků přírodních katastrof
Rumunská republika	18.07.2007	Memorandum uzavřené mezi MV ČR a MV a administrativní reformy Rumunska o spolupráci v oblasti předcházení a likvidací MU, PO a OO
Lucembursko	28.10.2008	Memorandum o porozumění, o spolupráci a přátelských vztazích mezi MV-GŘ HZS ČR a Správou záchranných služeb Lucemburska
Slovenská republika	03.07.2009	Memorandum o spolupráci a přátelských vztazích mezi MV-GŘ HZS ČR a MV SR Prezídium Hasičského a záchranného zboru
Republika Kazachstán	13.05.2010	Memorandum uzavřené mezi MVČR a Ministerstvem pro mimořádné situace Republiky Kazachstán o spolupráci v oblasti prevence a likvidace MU, požární ochrany a ochrany obyvatelstva
Ázerbájdžánská republika	30.10.2012	Deklarace o spolupráci mezi HZS ČR a Ministerstvem pro mimořádné situace Republiky Ázerbájdžán o spolupráci v oblasti prevence, přípravy na zásahy a likvidace následků přírodních a technologických havárií
Spolková republika Německo	30.08.2013	Memorandum Hasičského záchranného sboru ČR a Spolkové organizace technické pomoci o spolupráci

²¹⁴ Osobní sdělení z MV-GŘ HZS ČR

Arménská republika	30.01.2014	Memorandum o spolupráci v oblasti prevence a likvidace MU, požární ochrany a ochrany obyvatelstva uzavřené mezi MV ČR a MMS Arménie
Moldavská republika	22.05.2014	Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany obyvatelstva uzavřené mezi MV-GŘ HZS ČR a MV Moldávie – Službou pro civilní ochranu a mimořádné situace
Makedonská republika	25.11.2014	Memorandum o spolupráci v oblasti přípravy a řešení MU uzavřené mezi MV-GŘ HZS ČR a Centrem pro krizový management Makedonské republiky
Izrael	27.03.2017	Memorandum mezi MV-GŘ HZS ČR a generálním ředitelstvím Hasičského a záchranného sboru Státu Izrael o spolupráci v oblasti předcházení a likvidace MU
Palestina	30.03.2017	Memorandum o spolupráci mezi MV-GŘ HZS ČR a civilní obranou Palestiny
Ukrajina	19.11.2018	Memorandum mezi MV-GŘ HZS ČR a Státní službou Ukrajiny pro mimořádné situace o spolupráci v oblasti prevence MU a likvidace jejich následků
Peru	31.01.2019	Memorandum o porozumění uzavřené mezi MV ČR a Národním institutem civilní obrany Peruánské Republiky (INDECI)

Příloha č. 5: Aktivace mechanismu civilní ochrany Unie v letech 2007-2021

Obrázek č. 13: Aktivace mechanismu v letech 2007-2021.²¹⁵

²¹⁵ Infografika – Mechanismus civilní ochrany EU v číslech [online]. 2022 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/civil-protection/>

Příloha č. 6: Hlavní úkoly Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí

Tabulka č. 26: Hlavní úkoly UNOCHA.²¹⁶

Spojovat	<ul style="list-style-type: none">• Udržuje dobré vztahy s vládami, humanitárními organizacemi, nevládními organizacemi.• Mobilizuje mezinárodní pomoc.• Spojuje národní a mezinárodní partnery.• Poskytuje nástroje a služby, které pomáhají humanitárním pracovníkům.• Pomáhá, aby se pomoc dostala ke všem potřebným.• Analyzuje potřeby, stanovuje priority, koordinuje pomocné práce.
Upozorňovat a informovat	<ul style="list-style-type: none">• Je světovým centrem humanitární pomoci, má informace a vlastní analýzy.• Pomáhá humanitárním organizacím zvládat složité výzvy.• Shromažďuje a sdílí data, fakta, analýzy.
Zajišťovat řešení	<ul style="list-style-type: none">• Tvoří rozhodnutí na základě svých zkušeností.• Upozorňuje na lidi v nouzi.• Respektuje právní základ humanitárních akcí a mezinárodní humanitární právo.
Financovat	<ul style="list-style-type: none">• Mobilizuje finanční prostředky a zdroje.• Spravuje finanční prostředky a využívá je.• Získává prostředky a sdružuje je ve sdružených fondech (Ústřední fond reakce na MU – CERF, Sdružené fondy pro jednotlivé země – CBPFs).

²¹⁶ This is OCHA [online]. 2021 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.unocha.org/sites/unocha/files/This_is_OCHA_2021.pdf